

Balkáni fakopáncs a Mátra északi oldalán. Tarnaleleszen udvar végén álló gyümölcsfákon 1952 I. 9-én egy ♀ balkáni fakopáncsot (*Dryobates syriacus balcanicus* Gengl. & Stres.) észleltem.

Schmidt Egon

Balkáni fakopáncs a Budai-hegyekben. 1950 I. 4-én egy pár balkáni fakopáncsot (*Dryobates syriacus balcanicus* Gengl. & Stres.) láttam. Ez az első eset, hogy ezt a madarat a budapesti Mártonhegyen megfigyelhettem.

Szöcs József

A balkáni fakopáncs terjeszkedése a Dunántúlon. A balkáni fakopáncs (*Dryobates syriacus balcanicus* Gengl. & Stres.) 1948-ban lépte át nyugat felé először a Dunát, amikor 1948 X. 31-én Szabadbattyánban figyeltem meg (Aquila, 51–54, 1944–47, p. 166 & 190). 1949 X. 17-én láttam először a Balaton vidékén is. Fenékpusztán, a balatonparti öreg nyárfásban tartózkodott, később több ízben észleltem ugyanitt, valamint a Balaton és műút közötti gyümölcsfákon is. Az első észleletet azután sorozatos megfigyelés követte a Balaton délnyugati sarkában: Keszthelyen a halásztelep körüli kőrisfákon láttam először 1949 XI. 25-én. Ezután már gyakran találkoztam vele Keszthely több pontján, így a Helikon-parkban is, ahol 1950 kora tavaszán egy rendkívül érdekes színezetű példány mutatkozott. A madár hát- és szárnyfedő-tollainak vége karéjosan albinisztikus volt, és így a harkály háta gyöngyözött színezetet mutatott. Költés idején ezzel a példánnyal nem sikerült találkoznom. 1950 II. 22-én Vörs községben láttam balkáni fakopáncsot; 1950 II. 22-én Balatonszentgyörgyön a vasútállomás fáin figyeltem meg 1 példányt; 1950 IV. 16-án Gyenesdiáson a kertekben, ahol egy öreg diófában fészkelte: 1950 XI. 14-én pedig Balatonberényben észleltem; 1951 III. 15-én Vonyarcon, IV. 25-én 3 példány kergetődzött Fonyódon; IX. 19-én Révfülöpön a szőlők szélén láttam egyet; dr. Csörgéy Titusz szerint Ábrahámhegyen az utóbbi években is elszaporodott a „tarkaharkály” a kertekben, így valószínű, hogy Ábrahámhegyre is a balkáni fakopáncs telepedett be. Az eddigi megfigyelések szerint tehát 1949–1951 között a balkáni fakopáncs olyan félkaréjban telepedett meg a Balaton vidékén, mely félkör Fonyódtól Révfülöpig terjed. Végül 1950 V. 7-én Szentendre fölött egy kerti diófán láttam egyet. Meg kell még jegyezni, hogy a Magyarországon kézrekerült vagy megfigyelt példányok legnagyobb része részlegesen flavisztikus színezetű. Az általam megfigyelt balkáni fakopáncsok is 95%-ban részleges flavizmus nyomait viselték. Feriánc szerint (Sylvia, XI–XII., 1949–50., p. 51–56) a balkáni fakopáncs átlépte Szlovákia határát, és Kelet-Szlovákiában Ungszennán (= Senné) gyűjtötték az elsőt 1949 V. 29-én.

Dr. Keve András

A balkáni fakopáncs Burgenlandban. Most már pontos adatokat közölhetek a balkáni fakopáncs (*Dryobates syriacus balcanicus* Gengl. & Stres.) előfordulásáról: A madarat 1951 IV. 1-én H. Wallner (Niederösterreichisches Landesmuseum, Wien) fedezte fel, és H. K. M. Bauer biológus, a Fertőtavi Állomás jelenlegi vezetője, köztes példánynak határozta meg. Május 14-én 1 ♂ és 1 ♀ példányt figyeltünk meg Bauerrel Védényben (= Weiden a. See) — valódi syriacus-ok voltak. VI. 30-án látta H. Bauer az első fiatalot egy táviróoszlopon. VII. 1-én H. Bauer 2 fiatalot és

1 öreget látott Védényben. Egyik fiatalt begyűjtötte a N. Ö. Landesmuseum részére. VII. 18.: jól láttam egy fiatalt Védény egyik kertjében. VII. 26-án Gálos (= Gols) és Barátfalu (= Mönchhof) közt az országút menti fákon láttam 1 fiatalt. Összefoglalva az eddigi burgenlandi megfigyeléseket: 4 pár Nezsiderben (= Neusidel, *H. Bauer*), 2 pár Védényben; további észleletek Okkában (= Oggau) és Ruszton (= Rust). Meg kell említenem, hogy a Fertő-tó vidékén más tarkaharkályt nem figyeltek meg.

Lugitsch Rudolf

Balkáni fakopáncs Biharban. 1951 XI. 10-én Geszten Nagy László egy balkáni fakopáncsot (*Dryobates syriacus balcanicus* Genl. & Stres.) ejtett el.

Dr. Endrődy Sebő

Kakuk szarkafészekben. 1945 V. 7-én Freuendorfban (Niederbayern) egészen alacsonyan, akácfán, fedetlen szarka (*Pica pica*)-fészket találtam. A fészekben 3 négynapos szarka üldögélt és 1 friss kakuk (*Cuculus canorus*)-tojás volt a fiókák közt. A kakuktojás teljesen hasonló volt a citromsármány tojásához, csak mindkét vége tompa volt, egyébként nagyságra is megegyezett azzal.

Konok István

Kakuk az erdeipacsirta fészkeiben. A budaörsi Csiki-hegyekben 1950 V. 6-ikán két erdeipacsirta (*Lullula arborea*) fészket találtam kakuktojással (*Cuculus canorus*). Az egyik fészekben egy erdeipacsirta- és egy kakuktojás volt. A pacsirtapár még ott üldögélt a környező fenyőfácskákon, de a fészekre már nem szállt rá, elhagyta azt. A másik fészekben — mely kb. 300 m-re volt az elsőtől — 3 erdeipacsirta és 1 kakuktojást találtam. Mindkét kakuktojás egyszínű kékeszöld volt. Az elhagyott fészekben az erdeipacsirta tojásnak mérete: $21,5 \times 16$ mm; a kakuktojásé $22,5 \times 17$ mm. A másik fészekbeli kakuktojás érzékenyebben elütött nagyságával az erdeipacsirta tojásaitól. Ez a fészkealj pár nap múlva elpusztult, méreteim hiányoznak. VI. 18-ikán a két fészek közötti területen, az első fészektől kb. 120 m-re egy kb. kéthetes kakukfiókát találtam az erdeipacsirtafészekben. A fióka 5 nap múlva repképes volt. Fényképezésemről zavartatva a hím, melyet már az előbbi költési években meggyűrűztem, kivált a párból, s egyáltalán nem etetett. A kakukfióka súlya 2 nappal kirepülése előtt (VI. 23.) 67,85 g, VII. 9-ikén még megfigyelhettem, ahogyan a tojó valamivel távolabbi környéken etette fenyőfa ágain üldögélő nevelt fiát, mely most már teljesen kifejlett s meglehetősen vad volt.

1951-ben 3 erdeipacsirtafészekben találtam az előző évihez teljesen hasonló színű és méretű kakuktojást ($21,6 \times 17$; $22 \times 17,7$; $22,2 \times 17,3$) egyben pedig 4 napos fiókákat. A letojás időpontjai: V. 1.; V. 5.; V. 17.; V. 25. Az egyik tojást olyan fészekben találtam, melyben már kb. 10 napja ült a tojó, amikor tojásai eltűntek. Másnap az üres fészekben találtam a kakuktojást.

Koffán Károly

Nádirigó és kakuk harea. Szőny közelében a Grébicsi-tó előtt egy kis akácós szélén pár bombatölcsérnyi kis tószem bújik el a körülölelő nádas közé. Ezeket a helyeket mindig szemmeltartottam, mert tapasztalatom szerint a kakuk (*Cuculus c. canorus* L.) tojó ép ezeket keresi fel szívesen. 1949. V. 23-án már messziről feltűnt a szokottnál is hangosabban cserregő

nádirigó- (*Acrocephalus a. arundinaceus* L.) pár, melynek fészkében V. 20-ikán 3 saját és 1 kakuk-tojást találtam. Az izgatott nádirigó szülők leverik a kalapomat, ahogyan megközelítettem a fészket. Meglepetésemre a fészkealj nem változott. A szokatlan izgatottságot csak ekkor értem meg, amikor a fészek mögött a vizen egy döglött hanyattfekvő kakukot (*Cuculus c. canorus* L.) pillantok meg. A világosszürke-tónusú kakuk-tojó egészen friss állapotban volt, alig pár órája múlhatott ki. Óvatos boncolás után a tojócső felső részéből sikerült kihámoznom egy tökéletesen ép, érett halványkék alapszínű, szürke pöttyözéssel díszített tojást. Ovariumában, ill. tojástartójában 8—5—2 mm-es és több apró, a fejlődés különböző fokán álló tojást és petét találtam. A kakukot tehát tojásrakási kísérlete közben verték agyon a nádirigók (lásd *Molnár*, *Aquila*, 51—54, p. 104). Alig száz lépésre ettől a fészektől olyan nádirigó-fészkekre akadtam, melybe a kakuk előre tojott bele. A nádirigók elhagyták a fészket és két arasszal odább újat építettek, melyben eredményesen költöttek. *Janisch Miklós*

Szalakóta-fészkek épületben. *Vasvári* Kisázsia délkeleti részében a szalakótát (*Coracias g. garrulus* L.) épületekben találta fészkelve, és hasonló esetet idéz *Jerdon*-tól, aki Indiában is épületekben találta fészket. Magam a tolnamegyei Kölesd-Felsőhidvégpusztán az 1773-ban épült háromemeletes magtár keleti tűzfalában figyeltem meg fészkelését 1942—1948 években. A fészek az épület téglaréseiben kb. 9 m magasságban hozzáférhetetlen helyen készült. Megfigyelésem szerint 3-nál több fióka sohasem repült ki egy fészkealjából, és évente csak egyszer költött a madár. Környükön a szalakóta gyakori madár, nagyobbára faodvakban fészkel, a fiókák száma 4—5 közt változik. A fenti épületben még a következő fajok is fészkeltek: búbosbanka, vörösvércse, csóka, házi és mezei veréb, valamint macskabagoly. *Dr. Bernáth György*

Rendellenes színű búbos pacsirta. A vas megyei Csákánydoroszlóban 1950 X. 11-én az útmenti szántáson néhány búbos pacsirta (*Galerida c. cristata* L.) között egy rendellenes színűt figyeltem meg, melyet társai nem türtek meg közelükben és állandóan üldöztek. A fiatal madár tollazata egészen világos halványsárgás volt. *Csaba József*

Előzetes jelentés az erdeipacsirtán folytatott vizsgálatomról. Több esztendeje tanulmányozom az erdeipacsirtát (*Lullula arborea*). Megfigyeléseim területe Budaörs közvetlen környéke, az ú. n. Csíki-hegyek. 92 családot (fészkealj) tanulmányoztam eddig. Meggyűrűztem 257 példányt, mégpedig 1946-ban 4 megfigyelt családból 5 db.-ot; 1947-ben 11 családból 13 db.-ot; 1948-ban 11 családból 40 db.-ot; 1949-ben 19 családból 96 db.-ot; 1950-ben 18 családból 59 db.-ot és 1951-ben 16 családból 44 db.-ot (38 ♂♂ 47 ♀♀, 172 iuv.) 1948-ban láttam egy általam előző években gyűrűzött hímét, visszafogni nem tudtam. 1949-ben visszafogtam egy általam előző évben gyűrűzött hímét. 1950-ben 3 hímét fogtam vissza, melyek közül egyet 1948-ban, kettőt pedig 1949-ben gyűrűztem. Ez évben visszafogtam még egy általam fiatal korában, fészken gyűrűzött hímét, melyet visszafogási helyétől kb. 4—5 km-rel errébb gyűrűztem (Csillebérc). 1951-ben visszafogtam egy előző évben fészken gyűrűzött tojót (ez kb. 1 km-rel arrébb kelt), s 2 gyűrűs hímét; mindkettőt 1949-es gyűrűvel.

A visszafogottakon kívül, melyek — egy fiatalon gyűrűzött kivételével — kizárólag hímek voltak s melyek mind előző költésterületükre tértek vissza, még 2 hím jelenlétét állapítottam meg 1950-ben, 1951-ben pedig 4 példányét. Míg az 1950-ben látottak „személyazonosságát” nem tudtam megállapítani, 1951-ben mind a 4 példányt azonosítani tudtam színes gyűrűikről. Közülük az egyik már negyedik éve viseli gyűrűjét.

1950-ben 3, 1951-ben 4 fészekben találtam kakuk-tojást, illetve fiókat.

Meg kell még jegyezmem, hogy a visszafogott hímek párját is lefogtam, de gyűrűset köztük sohasem találtam, nem is láttam. Megfigyeléseim anyagáról nagyobb ethológiai tanulmányt készítek.

Koffán Károly

Mezei pacsirta mint alpesi madár. Amikor 1948. IV. 28-án 2400 m magasságban Karintiában a Rosenoks-havas csúcsán énekelni hallottam, amely csúcs akkor teljesen hó alatt állott, azt hittem, hogy valami szokatlan jelenséget tapasztaltam. Mezei pacsirtával (*Alauda a. arvensis* L.) addig az erdőhatár felett sohasem találkoztam. 1948-ban és 1949-ben, amikor hónapokon át kutattam a havasi lile (*Charadrius morinellus* L.) fészkelő helyeit 1900—2300 m közt mind a Nock-, mind a Seetali-havasokon újra és újra hallottam a pacsirta énekét, de még akkor is csak különleges előfordulási esetre gondoltam, a fészkelésüket nem is sejtettem, mivel 3000 m-ig átvonuló füsti fecskékkel (*Hirundo r. rustica* L.) és sarlósfecskékkel (*Micropus a. apus* L.) mindenfelé találkoztam abban az időben. 1948 júliusában a Salzburg és Karintia tartományokat elválasztó gerincen a Königstuhl-tól (2331 m) északnyugatra nagy számmal találtam a pacsirtákat. Az üde kaszálókról mindenfelé éneklő pacsirták emelkedtek a magasba. Kérdéses maradt előttem, hogy hogyan vészelték át ezek a pacsirták a zord időjárást, hiszen érkezésük óta több mint húsz hóvihár söpörte végig ezt a magasságot. Költéseik bizonyára nem lehettek eredményesek. Egy újabb hóvihár lehetetlenné tette, hogy fészkeiket megkeressem. 1948. VII. 25-én sikerült végre fészket 3 tojással megtalálnom a Zirbitzkogelen, 2200 m magasságban. Nem messze a fészektől találta meg egy nappal azelőtt a havasi lile (*Charadrius morinellus* L.) fészket is. 1949-ben már április közepén vígan daloltak a pacsirták a Zirbitzkogelen és V. 6-án sikerült fészket 4 tojással 2000 m magasságban megtalálnom, melyet azonban néhány napra rá a hóvihár tönkretett. Ezek után megállapíthatom, hogy a mezei pacsirta a Középső-Alpok délkeleti legelőin, így Karintiában, Salzburgban és Steiermarkban rendszeresen fészkelő madár. Miért kerülte vajjon ki a mezei pacsirta az eddigi megfigyeléseket, holott éppen a Zirbitzkogelt már 100 éve, kezdve B. Hanf-tól, annyi ornitológus tanulmányozta. Talán újabb időben kereste fel ezeket a részére alkalmas legelőket? — Ezt nem tartom valószínűnek, sőt nézetem szerint a mezei pacsirta sokkal ősbibb lakója ezeknek az alpesi réteknek, mint egyes síkvidéki költési területeinek, ahol előbb az emberi kultúra beavatkozásának kellett a terepet alkalmassá tenni, hogy ott pacsirták költhessenek. A mezei pacsirta az Osztrák-Alpokban éppen úgy él, mint a hantmadár (*Oenanthe o. oenanthe* L.), mely szintén előfordul a sík vidéken és hegyvidéken egyaránt. Érdeemes lenne azonban annak utánajárni, hogy milyen különbségek mutatkoznak ezen fajok két populációjának vonulási viszonyai közt, hiszen adottságaik teljesen eltérőek, még a közvetlen közelségben is.

Dr. H. Franke (Wien)

Mezei pacsirta és erdei pityer éjszakai vonulása város felett. 1950 IX. 8-án és 9-én este fél 10 és 10 óra között borult ég alatt, gyenge déli légáramlás mellett erdei pityerek (*Anthus trivialis*), 1950 X. 18-án este fél 10 és negyed 11 között pedig mezei pacsirták (*Alauda arvensis*) vonultak hasonló meteorológiai feltételek mellett, széles arcvonalba a budapesti Szabadság-tér felett.

Dandl József

Havasi fülespacsirta Győr környékén. 1951 XI. 18-án Nagyszentjános vasútállomás közelében az országúton kaparászó havasi fülespacsirtát (*Eremophila alpestris flavo GM.*) figyeltem meg.

Nagy József

Hajnalmadár Újdiósgyőrött. 1951 X. 20-án reggel 5 h 30'-kor az Újdiósgyőr feletti Kerekhegyen egy hajnalmadarat (*Trichodroma muraria*) láttam. A madár egy barakk-épületen 4–5 percig keresgetett. A távolság Lillafüredhez — ahol a hajnalmadár elég gyakori — 4 km.

Bársony György

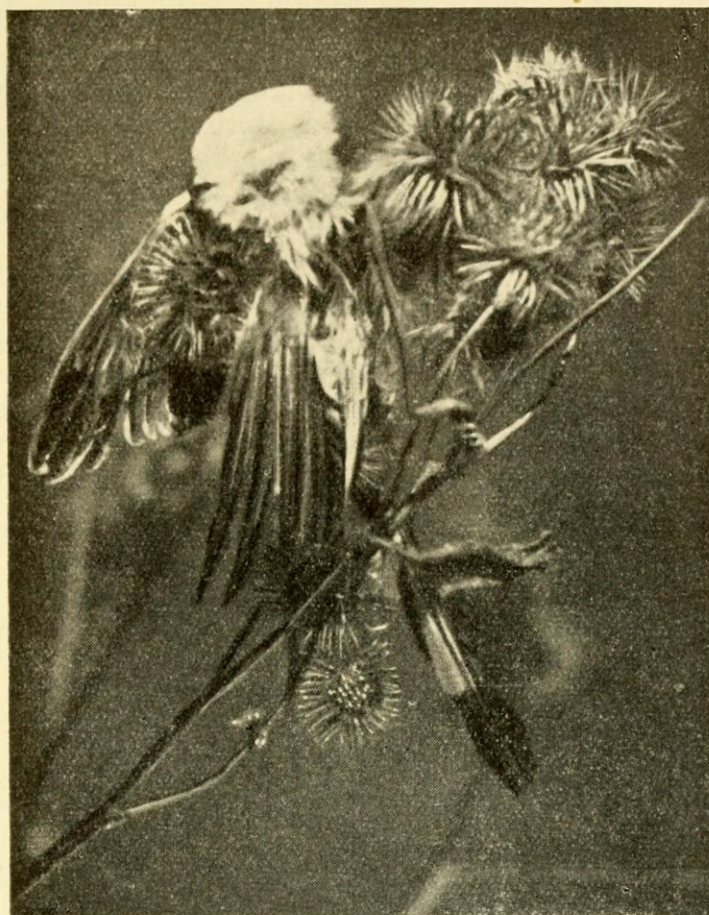
Hajnalmadár újabb előfordulásai. Az Aquila 51/54. kötetének 168 & 191–192. oldalain foglaltam össze a hajnalmadár (*Trichodroma muraria*) 1947–49. évek közti budapesti előfordulásait. Azóta a következő adatokkal egészíthetem ki megfigyeléseinket: 1949 november második felében a budapesti Vajdahunyadvár falán *Bancsó Lajos*-sal figyeltünk meg egy példányt több napon át; 1950 XI. 6-án a vár egyik tornyán két példány keresgélt, és 1951 I. 6-án 1 példány ugyanitt. Az utóbbi évek sorozatos előfordulásai bizonyítják, hogy a vonuló hajnalmadarak a város kötengerén átrepülve, az életterükhöz hasonló kőfalakat rendszeresen felkeresik, és mint egy szigeten, napokra megpihennek rajta. Kiegészítésül megemlítem, hogy *Keve* a Balaton melletti Gyenesdiás egyik kis kőfejtőjében 1950 X. 8-án találkozott hajnalmadárral, *Szabó Vilmos* pedig 1949 XII-ében a budapesti Margitszigeten a romokon, 1950 X-ében pedig a Szarvaskői várromon figyelte meg.

1951 őszén újra megjelentek a hajnalmadarak Budapesten. Az elsőt *Sziráczy Sándor* figyelte meg a Mester-u. egyik házának falán. X. 29-én láttuk először a Vajdahunyadvár falán, és ugyanezen a napon *dr. Endrődy Sebő* 2 példányt figyelt meg a budai Orly-utca egyik háza falán. XII. 18-án az Ezeréves-émlékművön láttam egyet. XII. 20. és 22. közt 1–1 példányt figyelt meg fiam a Krisztinavárosi templomon. az Alagút krisztinavárosi bejárata fölött, és a környéken még két épületen. 1952 I. 21-én a *Biotin* kapott egy példányt, mely a Szent Imre herceg-úti gimnáziumba bepusztult és elpusztult (*Endrődy & Lengyel*).

Dr. Pátkai Imre

A barkós cinege tömeges megjelenése 1940 őszén. A szegedi Fehértó nádasában a barkós cinege (*Panurus biarmicus russicus Brehm*) nem megszokott jelenség. Előfordul, hogy 2–3 egymásutáni esztendőben teljesen elmarad. Ha fellelhető is, legfeljebb 2–3 kisebb csapata, 12–16 darabból álló, volt észlelhető. Rendszeresen X–XI. hónapokban mutatkozik, előfordul azonban, hogy 1–1 kisebb csapat át is telet. 1950 év őszén a barkós cinege még eddig nem észlelt mennyiségben lepte el a halastó szegélynádasait. Első kisebb csapatait X. 15-én észleltem, számuk napról napra

növekedett. A halastónak kb. 15 km hosszú nádszegélyének sűrűbb nádasai-
ban X. 22-én már sok-
felé hallatta jellegzetes
hangját. X. 29-én számban
lényeges gyarapodás nem
volt, de XI. 7-ikén való-
sággal ellepték a szegély-
nádasokat még olyan he-
lyen is, hol az ritkás és
könnyen átlátható volt.
XI. 18-ára nagy mérték-
ben leapadt számuk, de
még mindig sok volt. XII.
3-án már csak 2 csapatát
figyeltem meg. 1951 I.
1–13. közt *Pátkai, Szijj,*
Vertse és magam szintén
elég sokat láttunk belőle.
Érdeemesnek találtam a
jelenség megemlítését azért
is, mert 1949 őszén és az
elkövetkező télen teljesen
elmaradtak. 1948 év őszén
is csak egy 12–15-ös csa-
patát jegyeztem fel, X.
21-én; viszont 1950 X—
—XI-ben ugyancsak meg-
figyelték mozgalmukat
Pátkai Dunaszegen, Porga
Zoltán Tatán, Csornai pedig Csantavér vidékén.

23. ábra. *Bogáncsba ragadt őszapó*
Photo: *Vida Béla* [Makó, 1948
Long-tailed Titmouse, caught in thistle

Dr. Beretzk Péter

Madarak különös pusztulása. 1948-ban a fényképen ábrázolt különös
módon találtam egy őszapót (*Aegithalos caudatus*) elpusztulva.
A madár a bogáncson szedegetve tollazatával annak kamóiba akadt fenn,
és amikor szárnycsapásokat tett, hogy megszabaduljon, még jobban bele-
ragadt, akár csak egy lépvesszőbe és így pusztulhatott el. *Vida Béla*

A tövisszűrő gébics ragadozó hajlamairól. 1944 nyarán Mátrafüreden,
karmai között madárral egy tövisszűrőgébics (*Lanius collurio*) repült
felém. Megijesztve, elejtette zsákmányát, egy fülemület (*Luscinia*
me gar h yn ch a). A madárnak csak a feje, melle és szárnyai voltak meg,
hasi része hiányzott. Ugyancsak itt láttam, amint egy madárcsapatból meg-
markolt egy fiatal pintyet (*Fringilla coelebs*), amit ijesztésemre
aztán elengedett. A madár még élt, de kezemben pár perc múlva kimúlt.
1949 VI. 16-án, 19 óra tájban a budaörsi Csiki-hegyekben egy fiatal
erdeipityert (*Anthus trivialis*) etetett az anyja. A kicsit sikerült
megfognom. Meggyűrűzés után elengedtem. Még röptében rácsapott a gébics,
s elkapva, a földre szállott kétségbeesetten kiáltozó áldozatával. Odarohanva,

a gébics már elengedte a madarat, és nézte, hogy hogyan vánszorog az. A kis pityer fejéből és nyakából erősen folyt a vér, szeme alatt pedig egy vérrrel telt, borsónagyságú hólyag lógott. Visszatettem eredeti helyére, de anyja többszöri etetési kísérletére nem reagált. Mintegy félóra múlva meg-néztem, mozdulatlanul feküdt, sebeit ellepték a hangyák. Kezembe véve azon-ban felélénkült, s rikoltozva el is repült.

Koffán Károly

Kerti sármány Békésben. 1950 V. 5-én a dobozi vadvédelmi területen jártam. Az egyik fiatalos tölgyerdő szélső fáin egy éneklő kerti sármány (*Emberiza hortulana L.*) hangjára lettem figyelmes. Az ének citromsármány-énekhez hasonlít, csak rövidebb. Olyannak tűnik, mintha befejezetlen strófa lenne. Ez hívta fel figyelmemet a madarra. A madarat sikerült gyűjteményünk számára megszerezni. Ugyanabban az erdőrészben, a gyümölcsösök szélén egy másik példányt is megfigyeltem.

Dr. Pátkai Imre

Kerti sármány dunántúli fészkelése. A kerti sármány (*Emberiza hortulana L.*) hazánkban csak nagyon elszigetelten fordul elő. Eddig csak Budapest környékén (Budaörs, Gödöllő vidéke) találták fészkelve. 1948 V. 21-én Pécs mellett a Szent Miklós-hegy 50 holdas szőlőtelepén fészkelve találtam. A hegy a Mecsek déli lejtőjén fekszik Patacs község szomszédságában. A köves talajú, lépcsősen kiépített nagy területű szőlőben az egyik tőke alatt volt a fészek. A talajba kapart fészek külső burka kevés száraz fűből állott, belseje meglehetősen sok, finom gyökérszállal és néhány lószőrrel volt kibélelve. A fészekalja 6 tiszta tojásból állott, amelyek a kerti sármány tojásainak tipikus színét mutatták. A madárpárt közvetlen közelről, karó hegyén, hosszabb időn át megfigyeltem.

Dr. Horváth Lajos

Kerti sármány a budaörsi Farkashegyen. A kerti sármány (*Emberiza hortulana L.*) költése Budaörs határában régebben közismert volt, és főleg angol oológusok számos fészekaljat gyűjtöttek itt. Azonban csak-nem 20 éve nem tudtunk semmit a budaörsi előfordulásáról. 1947 IV. 27-én láttam az első példányt, amint hangtalanul tovaröppent. Májusban a hímét és tojót egyaránt megfigyeltük *Koffán Károllyal*, s így sikerült fészket egy apró galagonyabokor tövében megtalálnom. Ez a fészekalj 5 tojásból állott, melyből egyet bizonyítékként a Madártani Intézetnek bemutatam. A költésük sikerült; a fiatalokat 1947 VI. 1-én, a hímét VI. 9-én meggyűrűztem. 1948, 1949 és 1950-ben IV—V. hónapokban 4—5 hímét hallottam énekelni, tojót 2—3-at láttam. Fészket azonban ezekben az években nem sikerült megtalálnom. Megfigyelésem színhelyére IV. hó második felében érkeznek a madarak és VIII—IX-ben már nem láttam őket heti egy napi megfigyelés mellett.

Dandl József

A bajszos sármány Budaörsön. 1950 XII. 17-én az Odvashegy északi lábánál galagonyabokron 3 példány, XII. 24-én a Farkashegy déli lejtőjén 4 hím példány, XII. 31-én kissé lejjebb 6 példány bajszos sármányt (*Emberiza c. cia L.*) láttam.

Dandl József

A bajszos sármány újabb előfordulása Budapest környékén. 1950 III. 26-án Solymár határában a Fehérhegy délkeleti oldalán az erdőszéli bokrok-
kal és száraz gazzal szegett mélyútban haladtam, amikor egy eleven, rend-
kívül óvatosan viselkedő madárra lettem figyelmes, melyben hosszas cser-
készlet után ráismertem a bajszos sármány (*E m b e r i z a c. c i a L.*) him
példányára. Megjegyzem ez alkalommal, hogy régebben, erdélyi éveim
során, bár magam a bajszos sármánnyal nem találkoztam, ottani előfordu-
lására vonatkozóan több ízben is kaptam adatokat. Így pl. 1921 májusában
Szabó Sándor közölte velem, hogy ezt a fajt abban az évben, valamint a
korábbi években is költési idő alatt figyelte meg a Tordai-, valamint a
Turi-hasadékban. *Béldi Miklós* 1949 VIII. 28-án a Székelykőn megfigyelt
egy párt, de lehet, hogy többen is voltak. 1950 VII. végén pedig ugyanebből
a fajból 1 példányt a Nagyenyed környéki Pilis-hegyen észlelt.

Dr. Mannsberg Arvéd

A bajszos és sövény-sármány telelése. Ausztriában a bajszos sármány
(*E m b e r i z a c. c i a L.*) *Franke* szerint igen ritka. Magamnak csak két
helyen sikerült 1—1 éneklő hímét észlelnem, éspedig 1938 V. 14-én Dürn-
steinnél a Wachauban és 1939 V. 21-én a Schneeberg megmászása közben
Puchbergnél.

A sövény-sármány (*E m b e r i z a c i r l u s L.*) 1934—38 közt 2 párban
költött a Mödling melletti Frauenstein (300 m) egyik nyúlványán. Az utolsó
megfigyelést 1939 I. 1-én végeztem. Ezen a hideg téli napon legnagyobb
meglepetésemre Mödling déli szélén a pinty-csapatok közt 1 him sövény-
sármányt is láttam. A madár egy sövényen ült, mely 2 km-re keletre és 80 m
szintkülönbséggel fekszik a költése helyétől. *Reiser* szerint a sövény-sármány
Dalmáciában vertikális vonuló, itt azonban nem beszélhetünk számottevő
szintkülönbségről, inkább csak terepkülönbségről. Mivel a télen fészkelő-
helye körül hiába kutattam utána, feltételeztem, hogy X-ben a sövény-
sármány elvonult. A budapesti adatokkal (*Dandl, Aquila, LI—LIV., p.*
168 & 192) összevetve ausztriai megfigyeléseimet, most már valószínűnek
tartom, hogy a sövény-sármány ezekben az esztendőben áttelelt Bécs kör-
nyékén, és a fentieket ezért tartottam szükségesnek közölni a magyar észle-
letekkel kapcsolatban.

R. Lugitsch (Mödling b. Wien)

A havasipinty Budapesten. 1940 március 31-én d. u. 2—3 óra között a
budapesti Hármashatárhegyen közvetlen a tető közelében lévő köves terepen
szürkés madár a kövek közti gyér növényzetben szedegetett. Felrebentve
rögtön feltűnt a fehér szárnytükör és a farktollak fehérsége. A madár kört
repülve visszatért a felszállási hely közelébe. Feltűnő bizalmassága 3—4
m-re megközelíthetővé tette, ezáltal vált lehetővé faji bélyegeinek meg-
figyelése. A madarat havasipintynek (*M o n t i f r i n g i l l a n. n i v a l i s*
L.) határoztam meg.

Dandl József

A barnazseze előfordulása. 1944 őszén *Kurucz József* kalitkamadarai
közt egy feltűnő kis termetű zsezsét láttam. A madarat szerinte Eszter-
gomban fogta az év őszén zsezsékkal. A vizsgálatra átengedett madarat
barnazsezsének (*C a r d u e l i s f l a m m e a c a b a r e t P. L. S. Müller*)
határoztam meg. Az élő példányt a Madártani Intézetnek adtam át.

Dandl József

A dalmát nádisármány Magyarországon. A dalmát nádisármányt (*Emberiza schoeniclus intermedia* Degl. = *canneti* Brehm) Chernel felvette 1918-ban az akkori Magyarország faunajegyzékébe. Szerinte Magyarország déli részein ez az alfaj él. Vönöczky—Schenk felismerte, hogy a magyar nádisármányok mind vaskosabb csőrűek, a Fertő-tóról szóló tanulmányában (1917) ezt le is szögezte, és a fenti alfajba sorolta a Magyarországon fészkelő nádisármányokat. 1930-ben Steinbacher külön alfajként (*E. sch. stresemanni*) választotta el a Kárpátmedence nádisármányait. 1940-ben Vönöczky—Schenk törölte tehát az *E. sch. intermedia*-t faunajegyzékéből. 1943-ban Keve és Zimmermann a fertőtavi nádisármányokat vizsgálva 3 *E. sch. intermedia*-t találtak a bécsi múzeum gyűjteményében. A példányok adatai: Balf, 1923 XI. 11.; Feketeváros, 1939 I. 4. és 1940 III. 30. (Fragm. Faun. Hung., VI. 1943, p. 133). Így ez az alfaj újra belekerült a magyar faunába. 1937 III. 20-án Nagy László Dinnyés határában ejtett el egy példányt, melyet Vasvári-val *E. sch. intermedia*-nak határoztak meg, azonban ez az adat csak most került leközlésre, a példány pedig az Intézet gyűjteményével elhamvadt. Az újabb gyűjtések arra indítottak bennünket, hogy az Intézet anyagát, valamint az itt letétben lévő Pátkai-féle gyűjteményt ebből a szempontból átnézzük. Az anyagban további három példányt határoztunk meg *Emberiza schoeniclus intermedia* Degl.-nek: Agárd, 1943 IX. 30. sex. ?, coll. Pátkai; Kisbalaton, 1950 III. 20., ♂, coll. Keve; Dinnyés, 1950 X. 18., ♂ coll. Szijj J. Ezek az adatok tehát azt bizonyítják, hogy a dalmát nádisármány, melynek költési területe Steinbacher szerint a Balkán-félsziget nyugati része, őszi, téli és koratavaszi kóborlásán felvetődik a Dunántúlon a Duna vonaláig. A dalmát nádisármányt tehát azon fauna-elemek közé kell sorolnunk, melyek észak felé is kóborolnak, és így keresik fel a Kárpát-medencét, mint ahogyan megjelennek nálunk a *Cettia cetti*, *Accipiter badius brevipes*, *Pelecanus onocrotalus*, *Tadorna tadorna* vagy a *Netta rufina*.

Dr. Keve András és Szijj József

Hogyan eteti a meggyvágó tojóját. 1950 IV. 30-án Kóspallag határában alkalmam nyílt megfigyelni, hogy hogyan eteti a meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*) tojóját a kotlás ideje alatt. A hím szorgalmasan hordja az eledelt. Amint a hím megérkezik, a tojó nyomban a fészek mellé egy kis ágra kiül és úgy rázza a szárnyait, mint általában a fiatal madarak szokták.

Sopronyi József

Rendellenes színezetű csíz. 1949 X. 27-én egy érdekes színezetű csíz (*Carduelis spinus*) fogtam Budapesten a Hármashatárhegyen. A ♂ csíznek a feje tetején egy szimmetrikus kb. 1 cm² nagyságú sárga folt van a szokásos szürkés-zöld helyett. A madár színezete különben teljesen rendes.

Bókai Bátor

Fecske-katasztrófa a Balaton mellett 1949-ben. 1949 VIII. 13. és 15. közt esős idő és hirtelen erős lehűlés következett be. Keszthelyen megfigyeltem, hogy a fecskék (*Hirundo rustica* és *Delichon urbica*) teljesen hasonlóan viselkedtek, mint az 1931. évi őszi nagy fecske-katasztrófa idején: egészen alacsonyan a talaj felett repkedtek, bágyadtan üldögéltek a földeken, huzalokon, de főleg az épületek védettebb részén, szorosan egy-

más mellé bújva tömörültek. Több elhullott molnárfecskét találtam is. *Nagy Nándor* szerint ugyanebben az időben Balatonfüreden is a Balaton nagy számban dobott ki fecskehullákat. *Horváth István* Siófokról jelentette, hogy Praha M. 160155 számú gyűrűvel jelölt fecskét találtak elhullva. Ing. O. *Kadlec* szíves közlése alapján a madár parti fecske (*Riparia riparia*) volt, melyet 1949 VI. 9-én Chyne község mellett Prága közelében (50°04', 14°14') gyűrűztek. Ezek szerint az 1949. évi őszi fecske-katasztrófában nemcsak a mi állományunk, hanem a csehországi állomány is megtizedelődött.

Dr. Keve András

A molnárfecske terjeszkedése Győrött. 1940 előtt csak két városrészben fészkeltek a molnárfecskék (*Delichon urbica*) Győrben. E két városrésznek inkább falujellege van. Magában a városban azonban sohasem fészkeltek. 1949-ben, tíz év után visszakerülve Győrbe, örömmel láttam, hogy a molnárfecske a városban is megtelepedett. A negyvenes évek elején a transzkontinentális út mentén egy hatalmas négyemeletes háztömb épült. A modern stílusban épült épület tetőrésze alatt 9 db. fészek tapad a sarokban, az északnyugati oldalon 2, a délnyugati oldalon 6, a délkeleti oldalon pedig 1 fészek.

Nagy Imre

Érdekes fészkelési módok a Meesek alján. Pécsváradon egyik lakóház eresze alatt a falra szegezett deszkalapra helyezett *Tradescantia*-cserepére rakta fészket a szürke légykapó (*Muscicapa striata*). A virágcserep a talajtól 1,90 m magasságban állott és a ház népe állandóan járt alatta. A madár tojását kikeltette és egyetlen fiókáját fel is nevelte. A növény elszáradt a fészek alatt (1949). 1947-ben a füstifecske (*Hirundo rustica*) ugyancsak forgalmas helyre rakta fészket, az adóhivatal üvegajtájának díszes vasrácsára. 1947-ben egy fészek volt itt, 1948-ban 17 cm távolságra egy másik fészek is épült melléje, és mindkettő lakott volt. Egy lakóházban a házi kaput tartó 8,6 cm-es átmérőjű vascsőbe fészkelte be a széncinege (*Parus maior*). A fészek kb. 1 m magasságban állott. A fiókák szerencsésen kirepültek (1949).

Agárdi Ede

Szuharbújó Budapest határában. 1949 IX. 26-ikán Nagykovácsi határában, az országúttal párhuzamosan húzódó száraz patakmederben bodzák közé kifeszített bokorhálóval posztákat gyűrűztem *Farkas Tibor*-ral. Egy erőteljes hajtás után a hálótól négy m-re az árokparton kis bokor alsó ágain barna, fülemile nagyságú madarat pillantottunk meg. *Farkas* a madár fejrajzát az éles szemsávval, magam pedig — amit a meghatározás szempontjából döntőnek tartok — a farktollak fehér végződését figyeltem meg. Néhány másodperc múlva a madár a sűrű gazban eltűnt, s szorgos kutatásunk ellenére sem került ismét szem elé. Szerintem a madár kétségtelenül szuharbújó (*Erythropygia galactotes* ssp.) volt.

Dandl József

A csíkosfejű nádiposzáta fészkelése Baranyában. *Lovassy* (1927) a csíkosfejű nádiposztát (*Acrocephalus paludicola* *Vieill.*) költőfajként említi hazánkból, és 1891-ben *Lovassy* mutatott be egy 2 tojásból álló fészekaljat a II. Nemzetközi Madártani Kongresszus alkalmából rendezett kiállításon, azonban ezt a fészekaljat sem a Nemzeti Múzeumban, sem a Balaton-Múzeumban nem sikerült már megtalálnom. *Koenig* 1940-ben fényképezte fészkelését a Fertőtavon. 1948 VI. 1-én a baranyai Pellérden fész-

kelve találtam, amely területet már 1943 óta látogattam volt, de eleddig ezt a fajt még nem találtam itt. 1948-ban a fészek az erősen leapadt legkeletibb tóban volt. Ennek a tónak délnyugati oldala kb. 50 m szélességben és 200 m hosszúságban zombékos, sásos, gyékényes sűrűség, kitűnő fészkelő helye a nádiposzátának (foltos és cserregő), kis vízicsibének, nádi tücsökmadárnak, mely fajokból több pár költött itt 1948-ban. A víz mélysége 10—30 cm volt. A csikosfejű nádiposzáta fészke gyékénylevelek közé volt szöve és kb. fél m magasan a víz színe fölött állott. A tojó elég szorgalmasan ülte a már kissé kotlott tojásokat. 4 darabból álló fészekalja szürkészöldes alapon sötétebb, de ugyanilyen színű apró pettyekkel, foltokkal borított. Nagyságra nézve 3 szabadszemmel láthatóan kisebb, 1 pedig csaknem akkora, mint a foltos nádiposzáta tojása. Különben az itt és más vidéken más években talált foltos nádiposzáta tojások földszínűek voltak és tompább végükön nagyon finom fekete karcolatok látszottak. A fészek nem különbözött a foltos nádiposzáták fészkeitől.

Dr. Horváth Lajos

Fészkelő nádirigók halálos balesete. Vonulásuk idején vándormadaraink sok különféle balesetnek vannak kitéve (lásd *Schenk*, Aquila LI—LIV, p. 176—177 & 200). Ezek közül a leggyakoribb az, amidőn a vonuló madarak útjukon huzaloknak repülnek neki vagy fényforrásokon (világítótornyok, égő földgáz-kutak stb.) zúzzák halálra magukat, illetve a lángokba repülnek. Szeged város fölött éjszaka elszerencsétlenül több fajokból a következőket juttatták eddig el hozzám: pocgém, fűrj, erdei szalonka, közép és kis sárszalonka, ugartyúk. A fajokat az esetek gyakorisága sorrendjében soroltam el, és ezek azt mutatják, hogy a városok felett éjszaka vonuló madarak nem tudják az akadályokat olyan könnyen elkerülni, mint mondjuk a nyílsebesen száguldó balkáni gerlek, amelyek ügyesen siklanak a drótszövevények között. A költés idejében eddig még megfejthetetlen jelenséget észleltem és pedig csakis a nádirigónál (*A crocephalus arundinaceus*). A szegedi Fehértó egyik halastavának sarkában van a fűzfáktól ritkásan körülvett fehérre meszelt madarászóház. A ház délnek néző napsütötte fala mellett júniusban kétizben találtam elhullott nádirigót. Egyik esetben egyet, míg második ízben kettőt. Mindkét esetet a kora reggeli órákban észleltem. A tetemek teljesen frissek voltak. Kétségtelen, hogy a madarak a fehérre meszelt vakító fehér falon zúzták halálra magukat. A második esetben a két madár talán üzte egymást s így rohant a falnak. Feltételezhető, hogy ez a baleset sokkal gyakoribb lehetett. A ház ugyanis lakatlan s a közvetlen közelben fészkelő nádirigókkal történhetett hasonló baleset nem juthatott tudomásomra. A sérült, vagy a fal tövébe hullott madarakat az éjszaka folyamán az ott gyakori éjszakai ragadozók (görények, menyétek, sündisznök stb.) eltüntethetik. Feltűnő, hogy hasonló balesetet más madaraknál nem észleltem.

Dr. Beretzk Péter

Néhány szó a kisposzáta fészkeléséről. A kisposzáta (*Sylvia curruca*) fészkelésének egyes fázisairól az irodalmi ismeretek igen hiányosak, különösen hazai viszonylatban. Ez a megállapítás annál is inkább szeget ütött a fejembe, mert már régen feltűnt, hogy ezzel a fajjal, mely régi kolozsvári éveimben jóformán hozzátartozott a mindennapi életemhez, viszonylag milyen ritkán találkoztam mind Budapest környékén, mind a fejemgyei nagyobb parkokban, ahol mindig bőven volt alkalmam poszáta-félékkel találkoznom. *Niethammer*-nek a fajra vonatkozó észleleteivel kapcsolatban

úgy látom nem lesz érdektelen, ha most a kisposzátára vonatkozó régi kolozsvári adataimat közlöm. Fő megfigyelési helyem akkoriban a királyutcai házunkhoz tartozó kertünk volt, mely terjedelmével, jó fekvésével a város csendes részében, más kertekkel való szomszédsága révén, valamint fában és bokros sűrűkben bővelkedése folytán igen kedves tartózkodási és átvonulási területe volt az énekesmadaraknak. Ennek a kertnek egyik legjellegzetesebb madara a kis poszáta volt. Évről évre ott fészkel, volt úgy, hogy több párban is. Adataim 1908-ból a következők: IV. 13-án az első; 20-án egy pár együtt; 29-én fészek épül a sűrű díszbokrokban 1,36 m-re a föld felszínétől; a fészek elég laza-szövésű (főleg a csésze alján), száraz növény-szárakból és apró hajszálgyökerecskékből készült. V. 3.: első, V. 4. második, V. 5. harmadik, V. 7. reggel a negyedik, ugyanaznap estéjén az ötödik tojás. V. 19.: kezdenek kikelni a tojások; V. 20. 4 fióka van a fészekben — az ötödik tojás sorsa ismeretlen, talán nem kelt ki és az öregek eltávolították. Nem találtam meg. V. 30. a fészek üres; VI. 4.: nagyocska fiókák egy közeli bokor ágain. Második költés nem volt. Utolsó előfordulás: IX. 23. 1909: IV. 10—19 közt távol voltam Kolozsvártól, hazaérkezve a kisposzátát már ott találtam; 20-án már együtt egy pár; V. 10-én fedeztem fel a fészket lucfenyőn, elég közel a törzshöz 1,60 m-re a föld felszínétől, ekkor már 5 tojás volt benne; V. 18-án 4 fióka kikelt; V. 27-én a fészek üres; 28-ikán 4 öreget és 2 fiókát észleltem; VI. 14-ikén egészen kinőtt fiókák; VII. 14-én 5—6 db. — 1910.: IV. 11-én először; IV. 15. a hím és tojó együtt; IV. 17. kész fészek Ribes aureum-bokorban másfél m-re a föld felszínétől; 21-én első IV. 22. második; 26-án 5 tojás; V. 3. fészek üres, 1 tojás a földön egészben, a többi sehol, pedig még 2-án együtt volt az 5. A fészek teljesen ép. VI. 7. 3 nagyobbacska fióka vetődött valahonnan a kertünkbe. 1911.: IV. 19.: első; IV. 23. készülõ fészek ritkás ágú egres-fácskán másfél m magasságban. A fészket később feldúlták. 1912.: IV. 5. első; ez évben kertünkben nem fészkel; IV. 25. többízben fészekanyagot hordt át a szomszéd kertbe; V. hó első felében alig látni, de V. 20-án egyszerre 3 párt is észlelek. V. 28.: kirepült fiókák; VI. 6. 3 pár és sok fióka („tele van a kert velük!”); VIII. 28.: trillázik; IX. 19.: 6—8 db.; IX. 24. 5—6; X. 1. utoljára láttam. — 1913.: Kora tavasszal is, a költés ideje alatt is huzamosabb időközön át távol voltam Kolozsvártól, így megfigyeléseim hiányosak ebben az évben, de mintha gyérebben lett volna, mint tavaly; lehet, hogy nem is költött. — 1914-ben elkerültem Kolozsvárról, és később nem volt már alkalmam ilyen részletes megfigyelésekre, de ahol csak megfordultam Erdélyben 1918—1922 között állandóan észleltem, énekét minden tavasszal sűrűn hallottam.

Dr. Mannsberg Arvéd

Adatok a Bonelli-fűzike oekológiájához. A Bonelli-fűzike (*Phylloscopus b. bonelli Vieill.*) Bécs közvetlen környékének rendszeres költőmadara, de soha V. 1. előtt. Különösen a város déli részén fekvő fekete-fenyővel borított mészkőhegyeken fordul elő. Leggyakrabban találkozhatunk vele a Mödling melletti meredek oldalakon. Ez a szoros tökéletes példát nyújt, hogy milyen feltételekhez kötött a fűzike. Mert míg a kedvezőbb fekvésű délre néző, fenyővel lazán benőtt oldalon sohasem fordul elő, addig az ugyancsak fenyveses északnak forduló oldalon számos pár költ, holott csak az út és a patak van a két fás terület közt. Az okot ott kell keresnünk, hogy míg az észak felé forduló falon gazdag az aljnövényzet (*Ulmus campestris*, *Viburnum lantana*, *Amelanchia vulgaris* etc.), addig a délnek irányuló

oldalon ez az aljnövényzet hiányzik. A madár magasan szeret tartózkodni a fákon, de megkívánja, hogy a talajon rakott fészke és a magas fák közt legyen a fedett mozgási lehetősége. Ez az oka, miért nem keresi fel sohasem a melegebb és táji szempontból alig különböző északi oldalát a völgynek.

R. Lugitsch (Wien—Mödling)

A keleti halvány geze kátyi előfordulásához. Jelentettem, hogy Ujvidék városával határos Káty községhez tartozó füzesben megfigyeltem a halvány geze (*Hippolais pallida*) fészkelését. (Aquila, L. p. 248—256). Bizonyítványként beszolgáltattam a Madártani Intézetnek egy a fészeknél megfogott madarat és két négyes fészekaljat fészkestől. Sajnos ez a bizonyítvány az Intézet pusztulásakor megsemmisült, de saját gyűjteményemben épségben megvan még e geze-fajnak általam 1938 VI. 7-én ugyanezen terepen első ízben felfedezett fészekalja 3 geze- és 1 kakuktojással. Tanulmányomhoz *Vönöczky—Schenk* megjegyzéseket fűzött (p. 260—264), és ehhez pótlólag még kiegészíthetem az adatokat a birtokomban megmaradt kakukos fészekaljra vonatkozólag. A tojások méretei: $17,3 \times 13$; 17×13 ; $16,8 \times 13$ és a kakuktojásé $21 \times 15,5$ mm. A kakuktojás alapszíne halvány kékes-zöld és körülbelül megegyezik a szürkelégykapó (*Muscicapa s. striata Pall.*) tojásának kékes-zöldes alapszínével, de a kakuké kisebb szürkésbe játszó. Az alsó rajzolatot igen apró, a tojás egész felületén meglehetősen egyenletesen elhintett, elmosódó barnásszürke pontok adják, melyek némely helyen felhős folttá tömörülnek. A fedőfoltok ugyanolyan színűek, de sötétebbek, rendetlenül vannak szétszórva, némelyiknek sötétebb magja van, a többi többé-kevésbé felhős, elmosódott, a tompa végén némileg tömörülnek és összefolynak, s itt néhány sötétebb pontocska válik ki a felhős rajzolatból. A három gezetojás rajzolata megegyezik *Vönöczky* leírásával, de hozzá kell tennem, hogy az alapszín egészen leheletszerűen, szinte csak sejtésszerűen a meggy színbe játszik. Megjegyzem még, hogy vannak geze-fészekaljak, melyeknél ez a finom árnyalat jobban, másoknál kevésbé tűnik szembe. A kakuktojás héja gyengén fénylő, a három gezetojás ellenben fénytelen.

Dr. Trischler Aladár

Adatok a halványgeze vonulásához. Csantavérre 1949 V. 17-én érkezett meg a halványgeze (*Hippolais pallida elaeica Lind.*). Még kissé kopott a tollazata és a hangja is még igen kezdetleges. 1949 IX. 27-én hallottam utoljára ebben az évben hangját szeghegyi udvarunkon. 1950-ben IX. végén tűntek el a halványgezek Csantavérről.

Csornai Richárd

Helyreigazítás a halványgezének vélt énekes nádiposzátáról. Az Aquila 51. évf. 157. és 179. oldalán hírt adtam a halványgeze (*Hippolais pallida elaeica Lind.*) Ujpesten való előfordulásáról. Ezt az adatot, mint téves felismerést, most helyreigazítom, mert a begyűjtött madár az utóbbi tüzetes vizsgálatnál énekes nádiposzátának (*Acrocephalus palustris Bechst.*) bizonyult. Ez a faj az utóbbi években egyre nagyobb számban fordul elő a területen. Felszaporodásukat állandóan figyelemmel kísérem. A dunaparti füzesek dús aljnövényzetében két szakaszon, melyek hossza kb. 800, illetve 500 m, 1948-ban 17-re becsültem az ott fészkelő párok számát. 1949-ben betegségem megakadályozott a pontosabb számolásban, ellenben 1950-ben 30-ra szaporodhatott a fészkelő párok száma. 1950 őszén

igen sokáig tartózkodtak itt ezek a madarak, mivel az énekes nádiposzáta vidékünkéről rendszerint aug. végén szokott elvonulni, de 1950-ben még IX. 27-én is megfigyeltem őket.

Muray Róbert

A nagy fülemüle Budapesten és környékén. Az őszi vonulások alkalmával a fővárosnak és környékének alkalmas helyein minden esztendőben — ha nem is nagy számmal — rendszeresen megjelenő átvonuló vendégünk a nagy fülemüle (*Luscinia luscinia*). Költéséről sem a környéken, sem a mai Magyarország területén biztos adatunk nincs. *Warga Kálmán* (Aquila, 1929—30, p. 136) említi valószínű fészkelését Sátoraljaújhely környékéről, innen májusi bizonyító példány is volt. Meg nem erősített megfigyelések szerint egyes hím példányokat tavasszal is észleltek, ezek azonban a megfigyelők egybehangzó állítása szerint 2—3 nap múlva eltűntek a megfigyelési helyről. Ősszel pedig minden esztendőben megfigyeltem átvonulásukat. Különösen esős, nedves időben, ami úgy látszik, vonulásukat meglássítja, találtam néha többet is egymás közelében. Úgy tűnik, mintha nemcsak egyesével, hanem kisebb, laza csapatokban vonulnának. Többször volt alkalmam példányokat kézrekeríteni, az ilyen „összetartó” madarak minden esetben fiataloknak bizonyultak. Feltehető, hogy az egy fészkeljéből származó fiatalok soká, még vedlés után a vonuláson is összetartanak. Természetesen ez az összetartás sokkal lazább, mint pl. egy cinege-csapaté. Az elsők VIII. 15—20. között jelennek meg. A vonulás — az átvonuló példányok számát véve alapul — e hó végén és IX. első napjaiban éri el tetőpontját. Az utolsó késlekedők IX. 20. körül tűnnek el. Előszeretettel keresik fel a vízparti fűzeseket, rekettyéseket, főleg ha azok bodzával, csalánnal, szederrel átnőttek, valamint a sűrűn benőtt árkokat és a sűrű fiatal akácokat is. Jelenlétüket leghamarabb észrevehetjük a lármáról, amelyeket a kis fülemülével (*Luscinia megarhyncha*) való perpatvaraik idéznek elő. Ismeretes u. i., hogy ez a két közeli rokon nem szívelheti egymást, és összetalálkozva azonnal „hajbakapnak”. Ez a jelenség különben fogságban tartott példányokon is könnyen megfigyelhető. Vonulásuk lefolyását illetően néhány adatot mutatok be példaként: 1950 VIII. 15. 1 példány; VIII. 20. 1 db.; VIII. 23. 2 példány.

Farkas Tibor

Vízirigó fészkek. 1949 IV. 14-én és 15-én Nagymaros és Visegrád környékén végeztünk megfigyeléseket. A börzsönyi Malom-patak felső részén találtunk rá az első vízirigó (*Cinclus cinclus*) fészkekre, mely egy vízparton álló erősen alámosott fa gyökerei közé volt rejtve. A fészkek bejárata igen szűk volt, úgy hogy csak két ujjal lehetett benyúlni. A fészkekben 5 tojás volt. A patakban lévő köveken megtaláltuk a vízirigó-köpeteket is, melyek jórészt halmaradványokat tartalmaztak. A másik fészket IV. 15-én találtuk a visegrádi Malom-völgy patakjának medrében. Ez még csak épülő fészkek volt. Igen különös helyet választott magának ez a pár, mert fészket egy szikla oldalára, egy kisebb mélyedésbe rakta, szinte fecskéfészkek módjára. Sajnos a helymegválasztás sem volt szerencsés, mert igen közel feküdt az úthoz, jól látható és elérhető helyen. Aggodalmaink később beigazolódtak, mert mikor *Szijj József* V. 22-én újra megnézte a fészket, elhagyatott volt. A vízirigók azonban még ott voltak, így nincs kizárva, hogy a patak egy alkalmasabb helyén fészkeltek. Az itt talált köpetekben nem volt halmaradvány.

Szijj László

Kislégykapó és léprigó fészkelése a Pilisi-hegységben. 1949 nyarán a Dobogókő környéki erdőkben Szijj József társaságában kirándulva alkalmunk volt meggyőződni a kislégykapó (*Muscicapa parva*) ottani fészkeléséről. VII. 24-én a Hoffmann-forrás melletti nagy bükkfák koronájában pillantottam meg az első hímét, amint szorgalmasan hívogatva és énekelgetve üzte mindennapi foglalkozását. Időnként leereszkedett az alacsonyabb ágak régiójába is, sőt a forrástól oldalt álló sűrű fiatalosban is mutatkozott. Mikor közelebb akartam férközni hozzá, minden esetben azonnal visszatért ismét a fakoronák lombjaiba. Lejjebb menve a patak mentén, ahol az 1942-ben észlelt vízirigók (*Cinclus cinclus*) jelenlétéről szerettem volna meggyőződni, még 4–5 helyen találtuk meg az énekelgető kislégykapókat. Egy helyütt, a patakot szegélyező sűrű bokrosban egy már kirepült családot sikerült felfedezni. A fiatal légykapók színezetben és viselkedésükben sokban hasonlítottak a fiatal vörösbegyekhez, csak a hangjuk tért el azokétól, amennyiben inkább a fiatal kerti rozsdafarkúak szertyegő, kerregő hívogatójához hasonló halk hangokon kérték a táplálékot az öregektől. A Dobogókő északi, Dunára néző oldalán fekvő nagy szálerdőkben is két helyen hallottuk még a kislégykapó jajgató hívogatóját. Ebben az időben tehát — tekintettel a már megtalált kirepült fészkekre — feltehetőleg a kislégykapó rendszeren költ a Pilisben. 1950 V.-ban, a hó vége felé, a Kevélynyergyi menedékház körüli erdőrészen, valamint a Dobogókő keleti oldalán lévő tölgyesben ismét hallottam a kislégykapó hívogatóját és énekét, de költésről, mivel későbbi időpontban nem jártam ezeken a helyeken, nem sikerült meggyőződnöm. Megjegyzésem még, hogy a Madártani Intézet régi gyűjteményében volt egy fészkealj a következő adatokkal: Pilisszentkereszt, 1895 V. 26.

1950 VI. 25-én Pilisecabán, a falu szélétől nem messze, egy útmenti akácokban a léprigó (*Turdus viscivorus*) fészkeire akadtam. A fészkek elég magasan kb 2 m-re a földtől a törzsnél volt elhelyezve egy kis ágelágazásban. Kívülről elég otrombán épült, hosszú szalmaszálak lógtak ki az alpból akárcsak egy verébfészeknél. Nem is vettem volna ügyet a fészkekre, ha az öreg tojó a fészkek körül szálldosva és aggodalmasan kerregve nem hívja fel a figyelmet rá. Felmászva meggyőződhettem, hogy tényleg léprigó fészkelésével van dolgom. 2 tojás és 1 éppen kikelt fiatal volt benne. VII. 3-án a Zsíroshegy északi lejtőjén egy gyümölcsös szélén ugyancsak aggodalmasan kerregő léprigó párát bukkantam, azonban ezek fészket nem sikerült fellelnem. Remélhetőleg a jövőben nekem is, másoknak is alkalmuk lesz még többször találkozni a léprigóval, mint fészkelővel a főváros környékén.

Farkas Tibor

Havasi szürkebegy a budaörsi Farkashegyen. 1944 február második felében egy kőfejtőben lévő kőrákason havasi szürkebegyet (*Prunella collaris*) láttam. Feltűnően bizalmas volt, így több felvételt készítettem róla (v. ö. *Pátkai*, *Aquila*, 51–54, p. 169 & 193).

Dandl József

Havasi szürkebegy a Gellérthegyen. 1951 II. 10-én a budapesti Gellérthegy Duna felé eső, sziklás oldalán négy darab havasi szürkebegyet (*Prunella collaris*) láttam. A madarakat még többízben megfigyeltem egész 1951 III. 11-ig. Ragaszkodtak a sziklás részekhez, és gyommagokat szedgettek. A szürkebegyek nem éjszakáztak a sziklákon, hanem 17 órakor, szóval egy órával a sötétedés előtt északi irányba elhúztak, reggel pedig csak fél 10 óra táján érkeztek táplálkozási helyükre.

Szijj László

Havasi szürkebegy a Börzsönyben. Szokolya és Királyrét közt egy kőfejtőben 1951. XII. 7-én egy havasi szürkebegyet (*Pru nella collaris*) figyeltem meg.

Sziji József

Adatok varjú-féléink fészkeléséhez. A szajkó (*Garrulus glandarius*) 1949 májusában a Budapesthez tartozó Hűvösvölgy egyik nyaralója ereszenek kiszögellése mögött az ablaktól 1 m-re kísérelte meg a fészekrakást. Ebben megzavarták, és erre megismételte kísérletét ugyanazon ház egy másik ereszkiszögellésére, a fenti körülmények között, azonban ezt is megzavarták. 1950 májusában egy szomszédos ház ereszkiszögellése mögé, az ablaktól kb. 50 cm-re fészkelte és 7 tojást eredményesen ki is költött. 1951 VI.-ban eredményesen költött az első helyen.

Kiegészítésül *Barthos Tibor* közleményéhez (*Aquila*, 51–54, p. 170 et 193–194) beszámolhatok, hogy *Festetics Kristóf* 1916-ban Rinyabesnyő községhez tartozó Sziágy-pusztá erdejében 2 fészkelő holló-párt (*Corvus corax*) észlelt, 1917-ben pedig 1 párat. 1946-ban és 1947-ben a fentemlített helytől néhány km-re Hedrehely községhez tartozó Böcör-pusztá erdejében *Gálosi István* talált egy fészkelő párt. Közlése szerint 1946 novemberében jelent meg az utóbbi pár, és 1947 márciusában megállapította, hogy költenek. Az eredményes költés után a hollók 1947 decemberéig a környéken kóboroltak. Ezután azonban eltűntek.

Festetics József

Hollók fészkelése Gálosfán. Gálosfa (Somogy m.) határában a Sasréti erdőben évek óta költ a holló (*Corvus corax*). Évekkel ezelőtt 1 pár telepedett meg; kíméletben részesítették, s így pár év múlva 3 pár is fészkelte, 1951-ben csak egy pár. *Hernesz* erdészeti körzetvezető jelentése szerint csak költ ott, utána rögtön elkóborol, főleg az utóbbi időkben történő zaklatás miatt.

Szemere László

Hollók a Nyugati-Mecsek vidékén. 1928 IV.-ban figyeltem meg a hollókat (*Corvus corax*). Bakóca határában, a tőle kb. 20 km-re nyugatra fekvő Bőszénfán pedig 1943 VIII.-ban.

Fekete István

A mogyorószajkó és a búbos cinege Keszthely vidékén. A mogyorószajkót (*Nucifraga caryocatactes*) a Balaton környékén, ha nem is rendszeresen és gyakran, de több ízben észlelték. Keszthely környékéről *Lovassy* is említette 1911-ből. Magam 1943 XI. 20-án küldtem egy példányt a Madártani Intézetnek Keszthely környékéről. 1949 II. közepén újra észlelte őket *Pöntör József* Vonyarc határában néhány példányban. A Balaton vidékének ugyancsak ritka vendége a búbos cinege (*Parus cristatus*) is. Eddig mindössze 1933 II. 23-án a Tihanyi-félszigeten *Sebestyén Olga* figyelte meg egy 10–12-es csapatot. 1950 I. 12-én nekem is sikerült egy kisebb csapatot látnom a Vonyarcvashegy határába eső feketefenyvesben. 1950 X. 8-án pedig *Keve* észlelt egy kisebb csapatot a Gyenesdiás feletti feketefenyő erdőben.

Hoffmann Sándor

Havasivarjú Budapest határában. 1949 V. 5-én *Szőcs Béla* és *Szaller Lipót* társaságában a budapesti Mártonhegyen egy mátyásmadár nagyságú fekete madár húzott el D–É. irányba csekély magasságban felettünk. Repülése mátyásmadárszerű volt és igen jól lehetett látni a narancssárga

csórt, melyre külön felhívtam társaim figyelmét. A fentiek figyelembevételével utólag megállapítottam, hogy a havasivarjú (*P y r r h o c o r a x p y r r h o c o r a x*) egy eltévedt példánya került szemem elé. *Szőcs József*

Madártani megfigyelések Abesszíniában. 1934 márciusában Djiboutiból Addis-Abebába utazva megállapítottam, hogy míg Adenben éppen olyan gyakoriak a kányák, mint Addis-Abebában, addig Djiboutiban egyet sem láttam soha. Ott a sirályok helyettesítik és éppen olyan örömmel kapják el a húsdarabokat, mint a halhulladékot.

24. ábra. Vonuló gólyák Abesszíniában
Photo: Gajdács Mátyás
Migrating White Storks in Abyssinia

Addis-Abeba, 1934

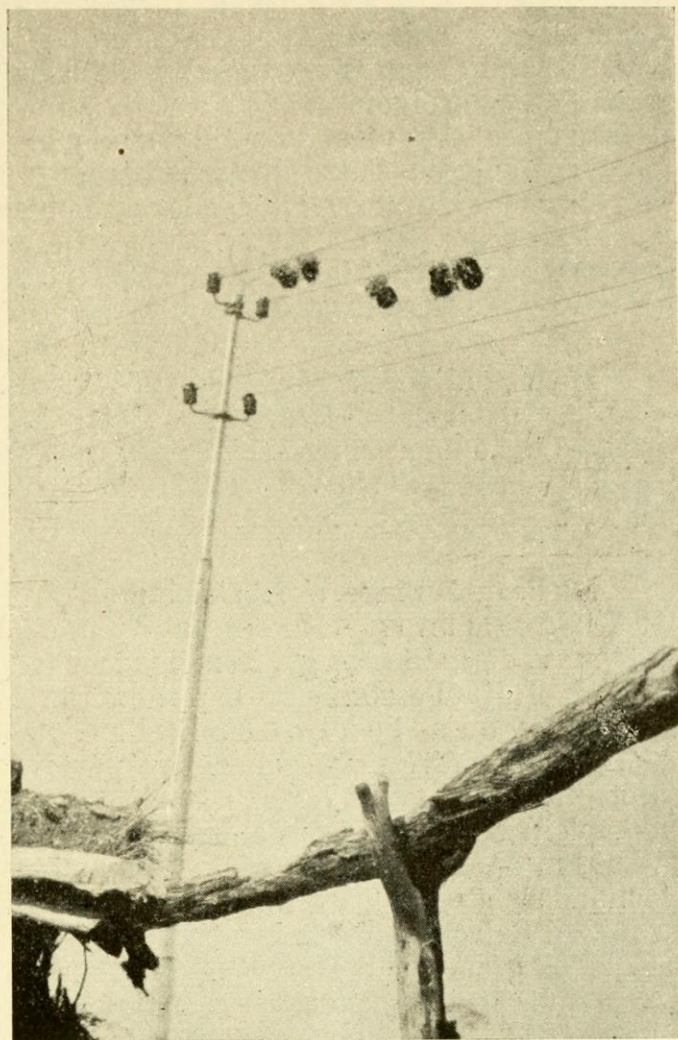
A szövőpintyek is alkalmazkodnak a kultúrához és a táviróhuzalokat használják fészekrakáshoz. Nagyon kedves, amiben az ember a vonatablakból gyönyörködhet, amint ezek a madarak fülsiketítő zsidongással, és folytonos szárnycsapkodások közepette szövik fészkeiket. A fűszálakat a csőr és láb segítségével kötik, a szárnycsapkodással egyensúlyozzák magukat. A táviródrótokon leginkább szalakóták, gyurgyalagok és fecskék láthatók az egész vonalon.

Addis-Abeba környékére szeptember közepe táján érkeznek a gólyák (*Ciconia ciconia*), de csak kisebb számban, 5–10-es csapatokban. A zöme a Danakil- és Szomáli-földön megy keresztül; ott többszáz darabból álló csapatokat is láthatni. Egyízben Dirre-Daoua környékén január végén a kiszáradt folyó medrében legalább ezer gólya tömörült össze a további vonulásra. 1949 IV. végén Addis-Abeba környékén 2 bús gólyát láttam szent-ibiszek (*Threskiornis aethiopicus*) társaságában; amikor lőtávolságra értem hozzájuk, szárnyrakeltek, és hamar elszálltak. Beteg madarak benyomását keltették. Ha a gólyák pusztulnak, akkor ez, véleményem szerint, annak a körülménynek tulajdonítható, hogy 1–2 év óta az angolok a Danakil-, meg a Szomáli-földön méreggel pusztítják a sáskákat és úgy látszik a mérgezett sáskáktól a gólyák is elpusztulnak.

Az esős évszak (1949) június vége óta tart már s így a vízimadarak már nagy számban jelentkeznek. Most fészkel (júl. 24.) a *Rostratula bengalensis*, *Gallinago nigripennis*, *Coturnicops ayresii* és a legtöbb pinty-féle, mely most ölti fel a nászruhát. Augusztus elseje körül érkezik nagy számban a *Gallinago media*. 1949 II. 20-án lőttem Addis-Abeba környékén egy *Limnocryptes minimus*-t. 1948 X. 20-án találtam egy *Crex crex*-et. *Coturnicops*-ot a British Museum gyűjteménye részére be is gyűjtöttem.

1948 XII. 12-én Modjo, közép-abesszíniai község határában egy *Turnix sylvatica lepurana* Smith hím példányt lőttem, melyet a Madártani Intézetnek adományoztam. Irisze szalmasárga volt.

Gajdács Mátyás
(Addis-Abeba)

25. ábra. Szövőpinty-fészkek távíróvezetéken Abesszíniában

Photo: Gajdács Mátyás
Djibouti-Addis-Abeba, 1934
Weaver-Birds nesting on telegraph-wires in Abyssinia

Tömeges társas fészkelés.

1949 V. 23-án Ács határában egy öreg tölgyesben akadtam egy középerős fehérnyárfára, melynek törzsében 2–4 m közötti magasságban 5 harkályvájta odúban a következő madarak fészkeltek: 2 pár mezei veréb (*Passer montanus*), 1 pár csuszka (*Sitta europaea*), 1 pár zöldküllő (*Picus viridis*), 1 pár szalakóta (*Coracias garrulus*). Eleinte nagy harc volt a csuszkák és a verebek között, de később teljes jóviszony állott be.

Janisch Miklós

Madártani adatok a Börzsönyből. Kiss Pál erdészeti körzetvezetőtől a következő adatokat szereztem a Kóspallag határához tartozó Hideghegy környékéről: A buhu (*Bubo bubo*) költ a Fokhagymási-kövek táján. 1951 X. 15-én egy kb. 20-as csapat császármadarat (*Tetrastes bonasia*) látott a Királyrét melletti Szénpataki völgyben. Feketeharkály (*Dryocopus martius*) hangját hallotta 1951 X. 16-án. Kígyászölyv

(*Circaetus gallicus*) törpesas (*Hieräaetus pennatus*), egerészölyv (*Buteo buteo*), a vörös- és barnakánya (*Milvus milvus*, *M. migrans*) ugyancsak költenek, utóbbiak a Királyrét körüli erdőkben. Kerecsensólyom (*Falco cherrug*) a perőcsényi sziklákon költött. Vörösvércse (*Falco tinnunculus*) több helyen költ.

Átvonuláson előkerültek: Örvösrigó (*Turdus torquatus*) 1951 IV. közepe táján lőve a Hideghegyen; fenyőszajkó (*Nucifraga caryocatactes*) 1948 XII. 24-én; csonttollúmadár (*Bombycilla garrulus*) 1951 januárjában. Kékvércse időnként látható; gatyásölyv (*Buteo lagopus*) észlelve 1951 X. 16-án.

Szemere László

Madártani hírek Sárosból. 1951 tavaszán megtaláltam a *Phylloscopus bonelli*-t fészkelve, Bártfa környékén. Ugyanitt 8 feketególyapárt (*Ciconia nigra*) tartok nyilván; harmadízben megtaláltam az *Anthus spinoletta* fészket. 1947 óta egész éven át vannak *Corvus corax* aink.

Weisz Tibor

Madártani hírek a Hortobágyról. A Hortobágyon a „Pentezug”-ban 1948 áprilisában egy *Branta ruficollis* gyűjtöttem, mely jelenleg a helyi vadásztársaság gyűjteményében található. 1947 vagy 1948-ban Radó András Hajdúböszörmény határában, a Pródon a Tisza-csatornából lőtt egy *Oxyura leucocephala*t. Szintén a fenti években a Pródon a „Nagy Kaján” nevű tóban egy pár *Recurvirostra avosetta* ütött tanyát. Tavasz lévén, vártuk, hogy talán fészkelni fognak, de kb. 1 hónapi időzés után nyomtalanul eltűntek. 1947 tavaszán a Hortobágyon a „Sárkány”-tanyán egy *Gyps fulvus*-nak a félszárnyát láttam. A gulyás bemondása szerint 2 ilyen „csupasznnyakú nagy madarat” többször is láttak a földön üldögelni, és ezek közül lőtték ki az egyiket. 1948 nyarán feltűnő sok *Grus grus* volt a Hortobágyon. A halastón és a víztárolón éjszakáztak. Szeptemberben nagy károkat csináltak a kukoricásokban. Az *Otis tarda* 1945–1948 közt szépen szaporodott, de szétszóródtak a Hortobágyon. Így míg az 1945 előtti térképen majdnem pontosan meg lehetett húzni a tűzokos részek határát, most egy látogatás alkalmából kevesebbet látni, de viszont mindenféle akad belőlük, azok is nyugtalanul jönnek-mennek, de azért mindig találni zavartalan területet is, ahol eredményesen költhetnek. A Hortobágyon magam is megfigyeltem, hogy a *Pica pica* nagy viharos, főként szeles időben a nádba szállt be éjszakára (v. ö. Vertse. *Aquila*, LI–LIV, 1944–47 (1950), p. 169 & 193). De nemesak éjszakára, hanem nappal is a nádban szélvédett helyekre ülnek be.

Kövér Balázs

Madárvonulási adatok Biharból. Megfigyeléseimet Erdőgyarak (Gyiorac) határában végeztem. A darvak (*Grus grus*) 1951 III. 17-én jelentek meg (45 + 13 darab); III. 19. : 103; III. 25. : 15 + 37 + 23 + 9; III. 27 : 6; III. 28 : 85; IV. 7. : 19 darab. 1951 IV. 1-én d. e. 10 óra 15'-től 10 óra 45'-ig megszakítás nélkül tart a gólyák (*Ciconia ciconia*) vonulása, a jelzett időben percenként tűnnek fel, hol a Ny-i, hol a K-i, hol a D-i láthatár felett az 5–40 tagú kóválygó, majd É-i irányba eltűnő csapatok. Az átvonuló gólyák számát legkevesebb 300-ra becsültem. A gyurgyalagok Erdőgyarakra V. 15-én, Kisházára V. 20-án érkeztek. Sok volt az átvonuló, de lehet, hogy költöttek is a Körös magas partjában. Kiskócsagokból (*Egretta garzetta*). VI. 1-én estefelé egy 4-es, egy 6-os, majd egy 10-es csapat

érkezett Ny-i irányból, s a Bessenyei-erdő fái között tűnt el — 25—30 holdas kőris-, tölgy- és gyertyán-erdő, néhány 100 holdas rizstelep tőszomszédságában. VI. 5-én megtaláltam telepüket vegyesen vetésivarjakkal (*C o r v u s f r u g i l e g u s*) csókákkal (*C o l o e u s m o n e d u l a*), szürkegémekkel (*A r d e a c i n e r e a*) és bakesókkal (*N y c t i c o r a x n y c t i c o r a x*). VI. 8-án összesen 8 pár költését állapítottam meg. *Béldi Miklós*

Phaenológiai adatok a Talabor völgyéből. Megfigyeléseimet Alsószinevér környékén a Talabor völgyében végeztem: 1943 III. 9. 1100 m-en, havazás utáni derült idő örvös és léprigók (*T u r d u s t o r q u a t u s*, *T. v i s c i v o r u s*) mozgásban, III. 12. a Nagyágvölgyében a Gorgán-hegyen megindult a siketfajd (*T e t r a o u r o g a l l u s*) dürgése; III. 16. előjöttek a békák, kígyók és lepkék. Ezután egy hét rossz idő következett be, amikor minden állat-élet újra eltűnt, a madarak mozgalmi megszűntek, a dürgés félbemaradt, majd III. 24-én ismét minden megindul; III. 25. az Ozera völgyében az első barázdabillegető (*M o t a c i l l a a l b a*); III. 27. a Talabor völgyében hegyibillegető (*M o t a c i l l a c i n e r e a*); III. 31. megérkezett a búbosbanka (*U p u p a e p o p s*) és a sárgabillegető (*M o t a c i l l a f l a v a*); IV. 1—4. közt hóvihár. IV. 5-én 30 cm friss hó, ennek ellenére megérkezett a Talabor völgyébe a feketególya (*C i c o n i a n i g r a*); IV. 6-án az Ozera völgyébe is megérkezett a feketególya; IV. 10. rozsdafarok (*P h o e n i c u r u s* sp.) a Talabor völgyében; IV. 11-én vörösbegy (*E r i t h a c u s r u b e c u l a*) — csapat a Talabor völgyében; IV. 14-én erős dürgés a Gorgán-hegyen; ezen a napon beállott a napsütéses enyhe idő; IV. 15-én vörösvércse (*F a l c o t i n n u n c u l u s*) a Talabor völgyében; IV. 16-án szirtisas (*A q u i l a c h r y s a ä e t u s*) ugyanitt; megérkezett az erdeiszalonka (*S c o l o p a x r u s t i c o l a*); IV. 17-én az első füsti fecskék (*H i r u n d o r u s t i c a*); IV. 18-án az Ozera völgyébe is megérkeztek a füsti fecskék; IV. 20-án csörgőrécék (*A n a s c r e c c a*) a Berezovce völgyében; IV. 21-én Alsószinevéren, ahol sohasem szokott előfordulni, egy házi-verebet (*P a s s e r d o m e s t i c u s*) láttam. *Szederjey Ákos*

A kolorádóbogár és a madarak. A Chrysomelida-hoz tartozó kolorádóbogár kellemetlen szagú váladékot bocsát ki magából, és valószínűleg ezért a madarak legtöbbször nem fogyasztja. *Speyer V.* szerint a seregélyek (*S t u r n u s v u l g a r i s*) táplálkoznak kolorádóbogárral. *Ubrizsy (1951)* szerint franciaországi tapasztalatok alapján a fűrj (*C o t u r n i x c o t u r n i x*) is tömegesen fogyasztotta a burgonyabogarat.

1947 nyarán etetési kísérleteket végeztem különböző baromfival, úgy-hogy egyenként dobtam számukra egy-egy kolorádóbogarat, illetve kolorádóbogár lárvát. A szabadon járó baromfi közül a tyúk, a csirke, a gyöngytyúk és a pulyka sem a bogarat, sem a lárvát nem fogyasztotta el. Megütötték, de azután undorodva törölgették meg csőrüket és otthagyták. Ha egy bogarat csőrükkel megváltak, a következőre már többnyire rá se néztek. Csak hosszú ideje bezárt baromfi volt hajlandó a bogarat elfogyasztani. Etetési kísérletemmel meggyőződtem arról, hogy a baromfit nem lehet a kolorádóbogár ellen védekező harcban alkalmazni, ellenben a német vizsgálatok azt mutatják, hogy több madárfajra igenis számíthatunk a biológiai védekezésben.

Prof. dr. Manninger Gusztáv Adolf

Répaaknázómoly-lárva, mint mezei veréb és búbos pacsirta táplálék.

1950 októberében Mezőhegyesen a répaaknázómoly (*Phthorimaea ocellatella* *Boyd*) lárvái ellen — prizmázott répán — védekezési kísérletet állítottam be. A kísérleti prizmák takarása a déli órákban készült el. Délután 3—4 óra körül volt az idő, amikor ismét a prizmák közelében járva, azok tetején és közvetlen környékén, nagy tömegben csiripelő mezei verebek (*Passer montanus*) és búbos pacsirták (*Galerida cristata*) vonták magukra figyelmemet. Közelebb érve a prizmákhoz azt tapasztaltam, hogy a földtakarón keresztül a nagy tömegben menekülő *Phthorimaea* lárvákat szedik össze. Közeledtemre a pacsirták és a verebek szétrebbentek, de csak pár méternyi távolságra. Amint annyira távolodtam tőlük, hogy biztonságban érezték magukat, újra ellepték a prizmákat és a folytonosan menekülő hernyók között alapos és hasznos ritkítást végeztek.

Bognár Sándor

Seregélyek és rigók mint pajorirtó madarak. 1950 évben a Növényvédelmi Kutató Intézet a Fertőendréd-i Erdőgondnokság vittnyédi cseresében (Schweitzer-tilosban) a cserebogarak (*Melolontha melolontha* *L.*) pajorjai ellen nagyarányú védekezési kísérletet és biológiai megfigyeléseket végzett. A kísérlet egy igen erősen fertőzött táblának északi oldalán volt beállítva. 1950 évben a tábla többi része kenderrel volt bevetve, úgyhogy a kísérleti területet 3 oldalról kender vette körül. Megfigyelhető volt, hogy már a tavaszi szántáskor a madarak, a csimaszok egy részét összeszedték. A pajorok a fiatal csemeték és a kendernövények gyökereit rágták. A rágás nyomai a növényeken azonnal mutatkoztak, ugyanis a csemeték hajtásainak vége összehajlott. *Szabó István* erdész távcsővel megfigyelte, hogy a seregélyek (*Sturnus vulgaris*) és a rigók (*Turdidae*) a csúcsukban visszahajlott csemeték és kender-növények mellől a pajorokat kiszedték. Aránylag kis területen a tövek mellett 40—50 lyukat is meg lehetett számolni, melyből a madarak a pajorokat kiemelték. A madarak igen nagy jelentőségét bizonyítja az a vizsgálat, hogy május hó elején a kendertábla talajában négyzetméterenként átlag 10—20 pajor volt igen változatos eloszlásban, míg ugyanezen a területen októberben az őszi szántás után, négyzetméterenként átlag 4—10 pajort vagy imágót lehetett találni. Természetesen nemcsak a madarak, hanem egyéb biológiai tényezők is hozzájárultak ahhoz, hogy a pajorok száma védekezés nélkül is ennyire lecsökkent.

Homonnay Ferenc

A téli nagy araszoló pille nőstényét pusztító foglyok. Pomázon 1950 telén tömegesen rajzó téli nagy araszoló pille (*Erannis defoliaria* *CL.*) populáció sorozatos vizsgálatakor figyelhettem meg két alkalommal a foglyok (*Perdix perdix*) e téren mutatkozó rovarpusztítását. Először 1950. XII. 1-én a leg-erősebben fertőzött fasor mentén — ahol tavasszal tarrágás volt — végezve vizsgálataimat az egyik fa tövét körülvevő fűcsomó mögül, közeledtemre 6—7 darabból álló foglycsapat röppent fel. Megvizsgálva a helyet, ott számos madárürüleken kívül egyetlen nősténypillét sem sikerült a fatörzs körül felfedeznem, míg az eddigi fák környékén számos nősténypillét figyelhettem meg, amint a fa törzse felé igyekeztek. Tovább haladva a fasor mentén, a többi fa körül szintén csak ürületet találtam a földön, de pillét nem. Sőt a fatörzsek legalsó részén sem találtam nőstényeket. A második alkalommal XII. 29-én figyeltem meg ugyanezen a helyen 5 darabból álló fogly-

esapatot, amint a fák körül szedegettek a földről valamit. Miután messziről észrevettem a mozgó madarakat, óvatosan közeledve, hosszabb ideig jobban megfigyelhettem tevékenységüket. Egyik fától a másikig haladtak, minden fa körül hosszabb időt töltöttek, míg a két fa közötti távolságot aránylag rövid ideig tartó fürkészéssel kutatták végig. Közelükbe kerülve észrevettek, és ekkor riadtan menekültek. A fák környékét megvizsgálva, ott az első alkalomhoz hasonló viszonyokat találtam, bár most a lepkék száma lényegesen kevesebb volt, tekintve, hogy a rajzás vége felé közeledett. A foglyok által végig kutatott területen a fák alatt elhullott nőténypilléket sem találtam, míg a közelemben lévő fák körül számos elpusztult nőténypillét figyelhettem meg. Első alkalommal délelőtti órákban, másodiknál a kora délutáni órákban észleltem a fentieket.

Reichart Gábor

Szécinegék pusztító erdeisikló. Pasaréten (Budapest) egyik ház kertjében lévő fészekodúnál panaszosan riasztott a szécinege- (*Parus maior*) pár. Odasietve a legnagyobb meglepetésemre az odúban összecsavarodva egy erdeisikló (*Coluber longissimus*) pihent, mellette a négy közül két életben maradt szécinege fióka csipogott. Az eltűnt két fióka az agyonütött sikló boncolásánál előkerült. A tojó csak másnap reggel mert a fészekbe visszatérni. A két életbenmaradt fióka kirepült.

Dózsa Dezső

Házatlan csigák mint madárpusztítók. 1945. V. 21-én Freundorfban (Niederbayern) hatalmas eső utáni reggelen, a föld felett két arasznyi távolságban lévő, jól rejtett, ellenőrzött fészekben ülő kétnapos citromsármány- (*Emberiza citrinella* L.) fiókákat a nagy fekete házatlan csiga (*Limax maximus*) támadta meg és pusztította el. Mikor a koradélelőtti órákban felkerestem a fészket a négy fiókán 5 hatalmas, nyálkás csiga tapadt és a négy közül már csak egy fióka élt. Ez utóbbit megvizsgáltam. Fél testről le volt nyúzva a bőr. A többi hármat a szó legszorosabb értelmében falták a csigák.

Konok István

Madárpusztulás Szlovákiában. Vadászoktól értesültem, hogy Vágseliye környékén tömegesen pusztulnak 1950/51. telén a varjak (*Corvus frugilegus* L.). Egyik vadász egy reggel valami 70 darabot talált a hálójelyen, egy szigeten. Több környező községben majd az egész veréb (*Passer domesticus* L.)-állomány kipusztult és szemtanuk állították, hogy láttak varjakat a levegőből lehullani. A járási állatorvos megerősítette feltevésemet, hogy a baromfivész pusztít ottan, pl. az egyik gazdaságban egy éjjel kb. 300 pulyka pusztult el. Az állatorvos pestisre gyanakszik.

F. J. Turček

Csörgőréce 1300 éves sírban. A győri városi múzeum Bágyog – Győrhegyi ásatásai során 80 db. VII–VIII. századbéli, avarkori sírt tártak fel. A sírok csontanyagában egyéb állati csontokon kívül madárcsontokat is találtak. Dr. Szőke Béla múzeumigazgató felkérésére az eddig feldolgozott anyag madárcsontjait meghatároztam. Három sír anyaga került hozzám, amelyekben madárcsont-lelet volt. Mind a háromban *Anser domesticus* (?) csontokat találtam. Az egyikben azonban *Anser* csontokon kívül *Anas* csontok is voltak. Bár a sternum elég töredezett állapotban volt, mégis rekonstruálás után és az épen maradt maxilla alapján azt állapítottam meg,

hogy *Anas, c. crecca L.*-csontok a lelet anyaga. Mindenesetre érdekes, hogy 2, közel 1300 esztendő sírban ennyire is éppen megmaradtak ezek a csontok, és egyúttal biztos adattal is szolgálnak az avarok vadászatáról.

Nagy Imre

SHORT NOTES

***Colymbus a. articus L.* — Black-Throated Diver in summer plumage.** On the industrial canal near Győr, on 4 November, 1951, one of the local wildfowlers shot a male *Black-throated Diver* in pure summer plumage. This bird has been sat up by myself, so I was able to examine it thoroughly. It still wore its flawless summer plumage; all that could be noticed was a slight changing of coloration taking place on the throat, where there appeared a pale sprinkle of greyish winter feathers. As far as I know, the bird is now to be seen at the Győr Museum.

Imre Nagy

***Fratereula arctica ssp* — Puffin — on "Fehértó", near Szeged.** On 25 July, 1950, a friend and myself observed a *Puffin* flying low over the lake. There has been no doubt whatsoever as to the identity of this bird, having passed at about sixty yards in front of us, in company of some "Sea-Swallows" (*Sterna hirundo*).

Dr. Zoltán Tildy

***Grus grus* — Crane — in the county of Abaúj.** On the morning of 15 April, 1948, *István Szűcs* observed a gathering of about 30 Cranes, settled on a barley-field, between brooks named "Bársonyos" and "Bélus". The birds were quietly feeding on the barley stubble. By the afternoon however, nothing but their footprints, droppings, and a few small Crane-feathers were left on the field. The *Cranes* stayed for about 4–5 days. The local keeper saw three of these birds on 8 April.

Dr. Gyula Thóbiás

Migrating Cranes — *Grus grus* — in the county of Békés. On 11 September, 1949, a flock of 13 *Crane* was observed circling high above the township of Makó. Two days later a solitary *Crane* came over, having apparently lost its mates. It strayed high above the countryside, sounding its loud blast incessantly. In the fall of 1949, a large "drove" of 75 *Crane* arrived here on 5 October. Another flock of 24 was seen on 28 October. On 5 April, 1950, a solitary specimen circled above my cottage in Doboz, and left in an easterly direction.

Ferenc Kereső

***Grus grus* — Crane — ashore Lake-velence.** On 22 June, 1951, a flock of six *Crane* appeared on the sodaic pastures of Dinnyés. Notwithstanding the fact that last autumn we did enjoy the short visit of a lone cock *Crane*, this noble bird has become a very unusual appearance in these parts, specially in the summer months. Though many years ago a regular visitor, indeed, a regular breeder of this district, its present line of migration seems to have left us out entirely. The six specimen observed here in June 1951, did not look shy at all. Keeping pretty close together, they appeared to be looking for insects along the sandy shore.

Kálmán Mikolás

Grus grus—Crane—in the "Hanyság". Records of migrating *Crane* in Transdanubia (Western Hungary) usually come from the southern districts, whereas from the upper parts, namely the "Hanyság" (northwestern corner of Transdanubia), *Cranes* are rarely recorded. This does not mean that this bird should have become such a rarity in the "Hanyság", as it appears to be. Some fifty years ago, this area (a large swamp at that period) was still a well-known breeding haunt of *Cranes*. But the big draining works, completed at about the end of the last century, changed surface conditions entirely. The extensive swamps and marshlands have more or less disappeared, and with them went most of our *Cranes*. Ever since, their numbers have been rapidly decreasing, and indeed, even migrants have ceased to be an everyday's occurrence.

To get an idea of the wonderfully rich birdlife and great numbers of *Crane* in the erstwhile "Hanyság", one has but to consult *Károly Bérczy's*: „Hazai és külföldi vadászrajzok”, 1863. Based on informations obtained from the wellknown ornithologist *Kálmán Chernel*, *Bérczi* gives an account of the fauna of "Hanyság" (p. 355), mentioning the *Crane* as being quite a common bird (p. 360). He also describes (p. 364) an early-morning flight, where one *József Roth* (reputed wildfowler), stepping in his punt, "was greeted by the call of innumerable *Cranes* and Wild Geese". And pulling down a couple of geese with a well-timed right-and-left, "a big *Crane* passed right over his head". During that morning flight he saw — besides Goose, Duck, and various other Waterfowl — Great Bustard, *Crane*, Fox, Otter, Roedeer, and even Red-Deer! — According to *Jukovits* (1856), "Cranes are regularly seen in great numbers". — *János Frivaldszky*, on p. 217 of his work "Aves Hungariae", 1891, records a young *Crane* having been shot on the southern fringe of "Hanyság", on 14 December, 1888, by *Lajos Wolff*. — *Jakab Vönöczky-Schenk*, states in his article "Migration of *Cranes* in Historical Hungary" ("Természet", 1935, p. 130), that according to *Fischer's* record, a village farmer from Pomogy (Pamhagen), (northeastern corner of "Hanyság"), in 1880 still kept tame *Cranes* in his poultry-yard, with a view of selling the valuable crane-plumes. (We also know of a peasant-farmer from the adjacent village Acsalag, who likewise used to keep tame *Cranes*, for the only purpose of trading the ornamental plumes).

Collecting these plumes of commerce, used to be a very rentable undertaking of people around the "Hanyság", so they did anything to get hold of the much-sought-after feathers. Besides shooting as many *Cranes* they could, they caught a good deal alive, or simply collected feathers cast around the nesting sites. *Dombrowski* records *Cranes* still breeding in the alderwoods near Kapuvár in 1889. The rich suabian peasants living on the northern brim of "Hanyság" (Mosonszolnok, Mosonszentjános, Mosonszentpéter, etc) payed for a really good Crane-plume as much as 100—200 forints (10—15 pounds sterling), which for those people meant a small fortune. This circumstance may also have to do with the wellnigh disappearance of the "Hanyság" *Crane*. My earliest recollections of this bird — or its feathers rather — is dating back to the summer of 1905, when my father brought me some cast plumes, which, most likely, had been left by breeding birds. According to reliable informations, *Cranes* still bred around Pomogy in 1900.

Nowadays however, they are gradually becoming a rarity in these

parts. Dr. László Studinka observed them in 1929. According to R. Zimmermann (1944), a man named Schieb took motion pictures of a cock Crane doing its courtship display. This picture is alleged to have been taken near Eszterháza, in the thirties. — In 1939, I had the chance of meeting *Cranes* myself, while György Breuer saw some ashore Lake-Fertő in 1925, and again in 1948. ("Aquila", LI—LIV, 1944—47 (1950), p. 157 & 180). These comparatively few dates do not necessarily mean great scarceness of this bird, as — as we all know — even most careful observations are partly a question of luck. Anyway, it is to be hoped that *Cranes* will soon reappear in the „Hanyáság”. Just like the reputedly extinct *Jackal*, which we could observe at close range with dr. Lajos Horváth, on 25 May, 1950, in the neighbourhood of Mosonszentpéter, where, as a result of the big prairie-fire of 1947, impenetrable bush has sprung up from the peaty marsh. Károly Bérczi, on p. 362. of his book mentioned above, also writes about the *Jackal*, calling it a "Reed-Wolf". Accidentally, the skull of this particular specimen has been in my father's possession for years. It then too was considered to be a relic of the last Hungarian *Jackal*.

A. Smuk

Larus melanocephalus Temm. — Mediterranean Black-headed Gull — on Lake-Balaton again. Some 50—60 years ago, the *Mediterranean Black-headed Gull* has been a regular visitor of Lake-Balaton district. Its last known occurrence is recorded between August and September, 1903, when Gaston Gaál obtained three specimens in the lake shore near Balatonboglár. We have not had any reliable news about this bird since, just some rumours in 1941, when, owing to an exceptionally wet year, the famous "Nagyberek" near Fonyód got flooded up again; that year some unidentified Gulls were nesting there, which, according to description, might have been *Medit. Black-headed Gull* (Kada, Vasvári). — On 19 August, 1949, István Fekete reported a strange-looking Gull, which got entangled into telegraph wires near Balatonszabadi. This happened to be a ringed bird, bearing the mark "Moscow, E. 201932". Eventually, according to W. Makarow's information, this bird turned out to be a *Medit. Black-headed Gull*, which had been marked on Orlow-Island, off the mouth of river Dnyepyr, on 2 July, 1949. — Occurrences of this bird within the Carpathian Basin were summarized by Vönöczky—Schenk on pages 358—60 & 559—61 of "Aquila", XXIII. 1916. Altogether we know of eighteen occurrences up till 1916. Breeding, however, has been recorded only once. The eighteen occurrences are divided as follows: two have been recorded from Lake-Balaton (middle of June and late in August); one from Lake-Fertő; one from Lake-Verence (May); one from Csallóköz (August); five from the Lower-Danube district; the remaining eight from the vicinity of Fiume. — According to Baldamus, this bird has been breeding on the Lower Tisza-river, but evidence to this has been lost. — In the spring of 1940, Miklós Vasvári, when marking Gulls at Rétszilás (county of Tolna), happened to find a double brood; the nestlings, still downy, were somewhat bigger than young of the common Black-headed Gull of the same age; their colour was different too, being of a greyish hue, instead of brown, like in the case of our common Gull. So Vasvári believed them to be juvenile *Black-headed Gulls*. He watched the adults for quite a while, but they would not settle on the nest; while, within the big flock of whirling birds, he could not detect anything but common "*Larus ridibundus*". Having

ringed one of nestlings, he took home another, which however perished. It has been set up for the Hungarian Institute of Ornithology, but has of course been lost when our Collection was destroyed during the war. In the spring of 1940, *Zimmermann* on two different occasions thought that he had recognised a specimen of "melanocephalus" in between the gulls of Lake-Fertő.

Dr. András Keve

Larus melanocephalus Temm. — Mediterranean Black-headed Gull — on the Danube. On a sandbank between Paks and Dunakömlőd, on 28 August, 1935, I observed a solitary *Gull*, which I obtained for my collection. At the time I believed it to be the common black-headed Gull. Later, when our Institute secured the *Gaston-Gaál*-Collection, which enabled me to compare my specimen with the indentified-one of the aforesaid collection, I easily could pronounce mine to be a true "melanocephalus". My error has been due to the fact of my specimen being in autumn plumage (similar to that of the *Gaál*-Collection's); autumn colouration of "melanocephalus" hardly differs from that of the common "ridibundus", the only distinction of the former being its primaries, which have a white outer edge. Consulting wing-formulas given by *Witherby*, (Vol. V., pp. 72 & 75), I was surprised to find his figures showing particulars of young (one-year-old) specimens only. — Our latest new from Lake-Balaton inform us of the district being visited by the *Mediterranean Black-headed Gull* in August and September regularly.

Dr. Imre Pátkai

Gelochelidon nilotica — Gull-billed Tern — in Southern-Trans-Danubia. In Mozsgó (county of Somogy), on 13 August, 1950, one of the local sportsmen shot a *Gull-billed Tern*, which I secured for our Institute of Ornithology. The bird weighed 240 g.

István Kada

Chlidonias hybrida — Weissbärtige Seeschwalbe — im Leitha-Gebiet. Futtertragende *Weissbärtige Seeschwalbe* bei Zurndorf (Leitha-Au) im Frühling 1951 von mir beobachtet.

Rudolf Lugitsch

Haematopus ostralegus ssp. — Oyster-Catcher — in Balatonberény. On 20 September, 1949, while watching a flock of *Grey Plover* (*Squatarola squatarola* L.) settled on the sandbank in front of Balaton-Berény, there suddenly appeared an *Oyster-catcher*, coming from the Fonyód (northern) side of the Lake. Travelling quite low above the surface, calling its merry "kee-witt, kee-witt", it settled on the sandbank. Standing quite apart, it avoided mixing with the *Grey Plovers*. After resting there — without taking any food though — for about two hours, it took off again, towards Fenék-puszta.

dr. Imre Pátkai

Himantopus himantopus — Black - Winged Stilt — breeding near Székesfehérvár. Just outside the township of Székesfehérvár, there is a nearly dried-out swamp: the "Sóstó". There, on 16 May, 1949, my attention was drawn by a solitary *Black-winged Stilt*, mixed within a party of *Redshank* and *Lapwing*. Having never observed this bird here before, I believed it to be a straggler and probably a young specimen. The idea of its breeding in a small swamp infested with domestic geese and duck,

and nearly devoid of water never even occurred to me. Returning there again on 19 June, I was greatly surprised to find two pair of *Black-winged Stilt*, circling incessantly over me and calling plaintively. It did not take me long to find both nests. Placed on the dry, sodaic marsh, just outside the reed, they consisted of nothing but thin reed-blades. One of them still contained a clutch of five eggs, while the other was empty, broken shells being scattered around it. Both pairs succeeded in rearing their brood. László Máté

Unusual visitors on the Bird-Reservation "Kisbalaton", in 1949–1951.

Between 24 February and 21 March, 1950, two pair of *Whooper Swan* (*Cygnus cygnus* L.) visited "Kisbalaton". One pair haunted the so called "Vörösi-víz", while the other seemed to favour the broad pasturage on the „Sávoły"-side. When I first saw them, the main lake was still under ice, while half of "Vörösi-víz" was already clear. The *Swans* liked to stand about on the edge of the ice, or walk along the swampy shore. Later they often could be seen swimming about the lake. — Between 14 and 21 September, I observed some *Turnstone* (*Arenaria interpres* L.), which was the first time I ever met this bird on "Kisbalaton". Although, according to *Chernel*, it has been observed here years ago by *Gaston Gaál*, the latter does not refer to it in his own works. I first met the *Turnstones* — a small flock of five — ashore Lake-Balaton, opposite Fenék-puszta, where I succeeded in collecting one specimen for the Institute of Ornithology. Next day, at the same spot, again two small parties of four and five birds respectively were met with, and on 17 September, another flock of five. On 20 September, on the lakeshore in front of Balatonberény, I saw one *Turnstone* in the company of eleven *Grey Plover*, one *Sanderling*, 9 *Dunlin* and two *Ringed Plover*; (*Squatarola squatarola*, *Crocethia alba*, *Calidris alpina* and *Charadrius hiaticula*); — and later again four *Turnstone*, in between 18 *Squatarola squatarola*, 8 *Crocethia alba* and 10–12 *Calidris alpina*. On 21 September, at the same place, I could observe one lone *Turnstone* only. My second meeting with this bird along Lake-Balaton occurred on 16 September, 1950, when I saw two of them, at about the same spot as the year before. But heavy rains came on, and the birds disappeared. — The *Bar-Tailed Godwit* (*Limosa lapponica* L.) has yet been observed and collected on Lake-Balaton by *Gaston Gaál* only, as far back as September 1895. So I was lucky to be able to see this bird again on 23 and 24 August, 1949, and again on 18 and 20 September, 1950, between Keszthely and Fenék-puszta, and near Balatonberény respectively. All these *Bar-tailed Godwits* seen were single specimen. — First occurrence in the region of Balaton of *Marsh Sandpiper* (*Tringa stagnatilis* *Bechst.*), I was able to ascertain on 6 April, 1951. It was a solitary specimen, seen on the marshy plains "Bocsmány", on the shore of "Kisbalaton". — *The Caspian Tern* (*Hydroprogne t. tschegrava* *LEP.*) was first recorded on Lake-Balaton by *Miklós Udvardy*, on 14 April, 1948. Later it frequently could be seen on the open watersheet of "Kisbalaton", ("Aquila", LI–LIV, 1944–47, 1950, pp. 158 & 181–182). In recent years I met this bird on Lake-Balaton regularly, every spring. On 16 April, 1949, *Andor Pethő* and myself saw one specimen on the lakeshore, near Fenék-puszta; on 18 April, I again saw one, fishing over the Zala-river; on 29 April 1950, two specimen rested on the bank in front of Balatonberény; on 1 October of the same year, eight of them were

seen on the shore, near Fenék-puszta; on 14 April, 1951, two specimen on the shore off Keszthely; on 16 April, eight again, near Vörs, on the flooded plains of "Bocsmány". These eight birds were settled on one of the small grassy islands, left out by the flood. Now and again, one of them would take off towards Lake-Balaton, or go fishing over the flooded parts, but would soon return to the sleeping flock. On 26 April, I again saw one in front of Fenék-puszta, and another, on the lakeshore towards Keszthely. On 1 May, one specimen was resting on the shore, near Keszthely; on 5 September, a small party of five, on the bank, opposite Balatonberény. On 11 September, one; on 20 September, five; and on 22 September, two specimen were seen, at about the same spot. Some of these could be recognised as being young birds. The last I saw that particular fall — a flock of four — was on 29 September: they looked rather unsettled, moving continuously up and down the shore, in the vicinity of Keszthely. Upon leaving, I could even see one from the train-window.

Finally, a few words about the *Little Gull* (*Larus minutus* *Pall*); apparently a regular visitor, as it was frequently to be seen ashore the great Lake, as well as on "Kisbalaton". Namely: On 24 May, 1949, one young bird in Keszthely-harbour; 23 August, 1949, three, on the shore near Fenék-puszta; 18 September, 1949, three, on "Kisbalaton", above the so called "Nagytó"; 5 November, 1949, five, on front of Balatonberény; 20 November, 1949, one, in Keszthely-harbour; 15 April, 1950, one, just outside Keszthely; 29 April, 1950, two or three, near Balatonberény; 25 August, 1950, one; on "Kisbalaton"; 4 November, 1951, one on the shore, off Fenék-puszta; 24 and 25 December, 1950, one in Keszthely-harbour, in company of some common Blackheaded Gulls. These observations wish to show that all kind of waterfowl and shorebirds should be watched regularly and with special care. In so doing, a good many of so called "rare birds", would pretty soon lose their distinguished epithet.

Dr. András Keve

Winter movements of *Streptopelia d. decaocto* *Fri v.* The Indian-Ring-Dove, not so long ago, was still thought to be a permanent resident of its home. In recent years, however, it has been moving about a great deal. The amazingly rapid expansion of this bird shows clearly that in cases of overfertility, surplus stock would sometimes move away, and populate some further parts, hitherto unknown to it. These expansions do not need to be contagious. As a good example, I have but to mention my home town Szeged, where these birds arrived extremely late, as a matter of fact, years after reaching some of the northernmost parts of Hungary. Their first brood is in February, as a rule. Within six weeks of eggs having been laid, juveniles are fully fledged. In case of mild weather, cooing (mating call) can even be heard as late as November. While breeding time lasts (February to December), the birds of course remain stationary. Neither does it seem likely that young birds should be moving off in summer. Early broods (February—March) usually perish. The slackly-built nests soon get ruined, partly from exposure, partly by *Jackdaws*, *Hooded Crows*, even cats. In spite of all, doves are rapidly increasing. Yet, the number of those staying for the winter, gets always reduced. Whether it is the old residents, or the later arrivals that are moving off, could not be ascertained yet. The birds would start moving early in December, soon after break of day, when they would noticeably get restless. Small flocks of 2—10 suddenly rocket skywards, careering to and fro, high above

the town, without any apparent reason. Then they would gradually disappear in various directions. But the simply amazing sight I witnessed on 27 November, 1949, and again on 9–10 January, 1950, beats everything I have seen or heard in this line before. On 27 November, 1949, on a quiet and clear autumn afternoon, at about 4 p. m., some 4–500 doves suddenly appeared above the town. Whirling about a few minutes, they then settled all over the place. Very similar, but on a much bigger scale, were the happenings on 9 January, 1950, a rather cloudy, but very mild winter day, with a temperature well above freezing point. At about 3.45 p. m., the dusky sky seemed literally strewn with whirling doves. And soon every tree in town, around buildings and all along the streets, was simply packed with roosting birds. At first sight I took it to be an invasion of *Fieldfare*, having noticed big flights of this bird passing over the nearby woods, some days before. I don't even venture to guess the approximate number of those doves, but there certainly must have been many thousands. Movement lasted but a few minutes. Then, having annexed every tree of the various town gardens, they all sat quiet. This extraordinary performance has been repeated — though on a smaller scale — next day, 10 January, at about the same time. The birds must have travelled a considerable distance. This phenomenon can certainly not be unique, and is sure to be happening elsewhere. It goes without saying, that people all over the town were feeding on doves in those days. Birds invaded the poultry-yards, where they hoped to pick up some food. That is where people caught them with troughs.. Pine and Ailanthus—trees seemed to be the favourite roosts. There too, a great number were shot with air guns. Those mean little guns kill scores of travelling doves, settled for the night. Boys, walking about with air guns, carrying a string of doves and trying to sell them for a shilling each, has become quite a common sight with us.

Dr. Peter Beretzka

Streptopelia d. decaocto — Indian—Ring—Dove — in Máramarossziget.

The first pair of Indian-Ring-Dove arrived here in the winter of 1948–49. The following winter (1949–50), people interested in birds, started noticing this new dove all over the country. The birds were found to roost preferably on pine and fir trees. They are becoming a common sight in farm-yards, picking up whatever they can find.

József Béres

Expansion of *Dryobates syriacus balearicus* G e n g l. & S t r e s. Syrian—Woodpecker —and *Streptopelia d. decaocto* F r i v. — Indian—Ring—Dove — in Roumania. I first met the *Syrian-Woodpecker* when still working in Focsani (Roumania), where it seemed quite common in gardens, mainly when apricots were getting ripe, when these birds seemed to damage orchards quite considerably. Having returned to live in Szászrégen (Regiu), I made a point of watching *Woodpeckers* with special care, without, however, finding a single one, as belonging to the Balkan species. Two years later only, on 19 June, 1951, did I succeed in getting hold of the first specimen, a young male, which had been caught in town, on one of the garden trees. The young bird showed a pale redish band on the breast. Its being hardly fledged, proves the breeding of *Syrian—Woodpecker* in Transylvania.

It was in Focsani too, where I first met the *Indian—Ring—Dove* (*Streptopelia d. decaocto*). Two years later, in March, 1951, I saw the first pair in Szászrégen, on pine trees surrounding the Roumanian

church. And another pair on 26 April of the same year, on fir trees of the high-school gardens. Later I could gradually observe more and more of them, on fir, accacia, and chestnut trees, where every morning, between 4—5 a. m., their cooing was audible. Nesting-work was still going on on 25 May; the first eggs I obtained on 4 June. They measured 31×24 mm, and wanted but another 4—5 days to be hatched. This nest stood on a lime-tree. I of course could not affirm whether this had been the birds' first visit to Szászrégen, though it seems doubtful that any should have come last year, nobody having noticed them. Supposing some did arrive last year, it must have been very few, otherwise they hardly could have escaped attention. Today, however, you can hear them all over the town.

István Kohl

Pelecanus crispus Bruch — Dalmatian Pelican — in Bulgaria. The *Dalmatian Pelican* still breeds on the Danube, of course not in many places, as *Hodek* has found it in old times. On Bulgarian territory it breeds on Sreberna-Lake only. Some years before, when my friend *Petroff* visited this Lake he found over a hundred breeding pairs. In 1948 however, we could only find 14 nests. Yet it seems to breed in great numbers on the Roumanian side of the Danube, as we saw many times big flocks of about 2—300 and more, coming from Roumania, to fly over us. Sreberna-Lake is now under state control, so it is to be hoped that the number of *Pelicans* breeding there, will increase. *A. Petroff* has visited the Lake in the years 1942, 1943 and 1944, and in every case found *Pelicans* breeding in great quantities. In 1943, eggs were taken by some poachers, but *Pelicans* produced a successful second brood.

Pavel Pateff (Sofia)

Pelecanus o. onocrotalus L. — Pelikan — near Kalocsa. On 12 November, 1950, near the village of Homokmégy, a local party of gunners killed two *Pelicans* on a hare shoot. The great birds, contrary to their habits, were settled on a stubble field. Both were young specimen, in brownish plumage. One of them got only winged, and was taken to the Budapest Zoo, while the other is now to be seen in our collections. In this specimen's stomach, a common crawfish was found. The bird, a young male, weighed 8600 g.

Dr. Imre Pátkai

Cygnus cygnus L. — Whooper Swan — in the county of Bihar. On 13 April, 1949, on one of the swampy pastures near Geszt, gamekeeper *József Kovács* observed 5, and on 25 May, again 7 *Whooper Swans*. *Imre Asztalos* saw two of these birds on 22 February, travelling eastward, over Orosipuszta, near Zsadány. Owing to great distance, they could not be determined accurately, but *Whoopers* having been observed lately, it seems presumable that these two belonged to the same species.

Géza Müller

Cygnus cygnus L. — Whooper Swan — in the county of Komárom. In mid-February, 1950, I saw seven *Whooper Swan* over the village of Tárkány.

László Dudich

Cygnus cygnus L. — Whooper Swan — in Tata. On 7 November, 1950, I observed a *Whooper Swan* on the Lake of Tata. Three days previously, it had already been seen by one of the keepers. Later in November, I saw it practically every day. As it did not look pure white, it must have been a young bird.

Zoltán Porga

Cygnus cygnus L. — Whooper Swan — on Lake-Velence. On 3 March, 1950, near the swamps of Dinnyés, I put up a big flight of duck, having one *Whooper Swan* in their company. The party left towards Lake Velence.

Dr. Albert Vertse

Cygnus cygnus L. — Whooper Swan — in "Kisbalaton" district. The *Whooper Swan* has been visiting the southwestern corner of Lake-Balaton quite frequently. But so far, it was never actually seen to settle on the Lake, only on various smaller ones, surrounding Balaton proper. On 11 January, 1921, one was seen near Keszthely (*Keller*); in the winter of 1939, on the big watertank near the Vörs-cemetery, two were observed, (*Ferenc Varga*); in February 1943, two were shot on Héviz-canal; (*Darnay, Keller*); in mid-February 1949, *András Ács* and *József Lancz* saw six of them near Keszthely, on the floods of Héviz-canal.

Sándor Hoffmann

Cygnus cygnus L. — Whooper Swan — in the county of Bihar. In November 1950, the Budapest Zoo received from Matolcs a wounded specimen of a young *Whooper Swan*. Previously, this bird has been kept in a poultry-yard for a considerable time.

László Szombath

Branta leucopsis — Barnacle Goose — near Keszthely. On 22 April, 1948, close to the so called „Usztatómajor”, a *Barnacle Goose* has been observed.

Prof. dr. Oszkár Keller

Branta ruficollis Pall. — Red-Breasted Goose — in "Bánát". On 8 March, 1949, in Kalácsa (about 15 miles north of Timisoara), a male specimen of *Red-breasted Goose* was shot from a flock of White-Fronted-Gese.

Dénes Lintia

Branta ruficollis Pall. — Red-Breasted Goose — in Ó-Kígyós. On 13 November, 1943, one specimen of *Red-breasted Goose* has been shot on the pastures of Ó-Kígyós, and has afterwards been presented to the Institute of Ornithology.

Mihály Hankó

Tadorna tadorna L. — Common Sheld Duck — in the county of Somogy. On 13 October, 1949, *Tivadar Krachun*, shot a "strange duck", in the vicinity of Nagykanizsa. The bird turned out to be a young male specimen of *Common Sheld-Duck*, which has been secured for the Institute of Ornithology. The bird weighed 930 g.

Gyula Barthos

Oxyura l. leucocephala — Ruddy Duck — in Nagyigmánd. In late July, 1949, I observed three *Ruddy Duck* on the fishponds, near Nagyigmánd. They have already been noticed by the local keeper, as early as May. Later, one of them, a drake, was shot and been aquired by schoolteacher *Dénes Szederkényi*. According to reports, the fishponds have been visited by four of these rare duck that year, out of which one male specimen could be secured. Breeding could not be ascertained.

Miklós Janisch

Oxyura l. leucocephala — Ruddy Duck — in Southern Trans-Danubia. On 25 May, 1949, three *Ruddy Duck* appeared on the fishponds near Pellérd (county of Baranya). They were one male and two female specimen.

The duck was continually followed about by the two drakes, which, however, were never seen fighting. The party either kept within a small flock of *Coot* (*Fulica atra*) and *White-eyed Pochard* (*Nyroca nyroca*), or in a small company of *Divers*, but was never seen to mix with the great gatherings, out in the open water. On 22 June, I shot one of the two drakes, so the duck should not be harassed when starting to breed. From then on, the duck was rarely seen, even seemed to disappear for weeks on end, reappearing finally late in September, leading a nice brood of eight well-developed, but not quite fully fledged ducklings.

Kálmán Mikolás

Anas angustirostris — Marbled Duck — on the Lake Velence. In January, 1951, four specimen of Marbled Duck showed up on Lake Velence, stopping there for about fortnight. The birds — 2 drake and 2 duck — kept always together, never seeming to mix with other species. After two weeks they disappeared, but on 13 March, two of them (a pair), were back again. They did not mix with other ducks either, and left after a week's stay. In Hungary, this duck has as yet been observed on Lake -Velence only, where it has been recorded by *Chernel*, during the four years between 1893 and 1896; he, however, succeeded to collect one moulting specimen only, on 15 September, 1894. Up till now, this duck has never been observed since.

Kálmán Mikolás

Clangula hyemalis L. — Long-Tailed Duck — on Tisza-backwaters, near Kecskemét. On 7 December, 1951, one young female specimen of *Long-tailed Duck* was shot on one of the backwaters of the Tisza-river, just outside the town of Kecskemét. The bird has been staying there for about a week. It looked surprisingly tame, and indeed, repeatedly tried to snap up blinkers of fishing sportsmen. The bird has been given to the Institute of Ornithology.

György Mészáros

Egretta g. Garzetta L. — Little Egret — breeding near Abádszalók. In 1949, a colony of *Little Egret* nested near Abádszalók. There is a mixed heronry, about 6 miles long, alongside of one of the Tisza-backwaters. The number of breeding *Egret*-pairs in June, 1949, I guessed to have been about 60—70.

Ottó Radványi

The "Sasér" heronry, in 1949. Despite conditions being anything but favourable, the „Sasér” heronry has been very lively this year. During the whole spring, we did not have any flood worth mentioning, so the slowly drying up shallows between backwaters "Sasér" and main-canal of "Fehértó" (about 3 miles off the heronry), were the only suitable fishing haunts left for breeding *Hérons*. The first *Little Egret* I saw on 29 March. From then onwards, their numbers were increasing day by day, while by the end of April, their passage could be said to be terminated. Early in May, twelve pair of *Little-Egrets* were already breeding, while on 19th of this month, the number of breeding pairs got up to thirty. On 26th, the first nestlings were found. On 1 June, when engaged on a revision of the heronry, 163 *Little Egret* broods were put down in my diary. By 25 June, most of the young birds flew out. They started to leave on 20 August, and were all gone by mid-September. Of *Squacco Heron* (*Ardeola ralloides Scop.*) we had 12

nesting pair this year; their first brood was found on 30 May, and early June saw the greater part of the youngsters fishing the surrounding shallows. From mid-July onwards, their numbers slowly, but noticeably decreased, and by September, nothing but two were left on "Sasér". The *Common or Grey Herons* (*Ardea c. cinerea* L.) were all here by the end of March, while on 5 April, the first was found breeding. Altogether, about 150 breeding pair of *Grey Heron* were observed. As to the *Purple Heron* (*Ardea p. purpurea* L.), nothing but 3 broods can be reported. The bulk of the heronry — just like it did last year — consisted of *Night Heron* (*Nycticorax n. nycticorax* L.) again. I should put their numbers at about 170—180 pair. — In the winter of 1948—1949, while counting nests of the heronry, I happened to come across the eyrie of the great *White-tailed Eagle* (*Haliaeetus a. albicilla* L.), located in a nearby, scanty little wood. The Eagle-pair appeared over their nest early in February; on the 12th this month, their first mating flight could be observed. From then on, they diligently worked mending their very much dishevelled and tattered eyrie; but unfortunately it never came to breeding, the female bird having been killed in the meantime. On 21 March, however, I found the eyrie occupied again, and indeed, could even find another, still under construction, in the small poplar woods, at about a mile's distance from "Sasér".

István Sterbetz

***Ciconia ciconia* — White Stork — in South-Rhodesia.** The period under consideration in this last season, October 1948 to April 1949. Normally the *Storks* do not stay long in Southern Rhodesia early in the season; this is probably due to the general dryness of the country at that time of the year; and they only rest for a night or so beside some isolated dam or watered "vlei". However, during the latter part of December, and on until the end of March, as a rule we have large numbers of *Storks* feeding in the fields and valleys, and even along the sides of the roads. They arrive in large flocks from the south, and move generally in a northerly direction. Their chief diet is Orthoptera, and large species of termites. Incidentally, between December and March South Rhodesia is well watered and all the valleys have pools of fresh water of not running streams. During this last season flocks of these birds appeared as usual, moving southwards during the last two weeks in October, the size of the flocks increasing gradually until the end of November and often flying so high, as to be almost indiscernable to the naked eye, but always moving in a southerly direction. Last December (1948), we were disappointed and our feathered friends arrived only in flocks of six to a dozen, generally speaking, although on four occasions, flocks of more than two-hundred birds stayed in the Shabani Area for several days towards the end of January. As the season progressed, the number of flocks gradually increased, but not in their usual numbers, and in April small flocks were still struggling up from the South. When they first arrived, these birds appeared exhausted and stood for long periods on the river banks, drinking continually, but without attempting to feed, in spite of the abundance of food waiting to be taken. The behaviour of one small flock that both my wife and I were fortunate to observe at close quarters, was very unusual. The day was Sunday, 15 April, 1949, when a flock consisting of eight birds, landed on the bank of a river, immediately opposite us, at a distance of approximately fifty yards. These birds, like others we had previously seen, seemed more

interested in water than in food; and after resting for nearly two hours, they flew off, one at a time, in various directions, without any apparent endeavour to stay together. Whether they were weak stragglers looking for lovely graves, or whether they eventually joined forces again, we were unable to discern; but as yet, we have found no evidence to suggest they have perished. It is difficult to state definitely the reason for the apparent weakness of these birds, but in view of the universal drought conditions prevailing in the Union of South Africa, it would appear probable that they could not withstand the exceptional heat and dryness in these parts of South Africa. I did not have the opportunity of moving round Southern Rhodesia much, between October 1948 and April 1949, but can assure you that there do not appear to have been an abnormal number of casualties among the *Storks* in the vicinity of Shabani.

T. C. Pead, (Shabani, S. Rhodesia)

To the Biology of *Ciconia c. ciconia* — White Stork. — In one of the village yards of Jászfelsőszygyörgy, on top of an old, broken accacia-tree, there is a *White Stork's* nest. Standing at a height of about 8 metres, it has been built on a cart-wheel, having been put up for that purpose. Summer residents of this nest, an old pair of *Storks*, produced in 1944 two, in 1945 four, in 1948 two, and in 1950 three offsprings. 1946, 1947 and 1949, they did not have any young at all. 1949 and 1950 have been exceptionally dry years. The whole brood of 1950 (3 nestlings) perished soon after being hatched. The reason of three years' brood falling out entirely, and the nestlings of 1950 having perished, was generally supposed to be the draught. This, however, does not stand to reason, as the village is situated on the river Zagyva, which, in the way of fish, frog and snake, yields plenty of food for the storks, as do some nearby swamps and small pools, which practically never dry out. Perishing of the nestlings may rather be due to the ravages of poultry plague. The White Stork, as we all know, will not hesitate to take an occasional barnyard-chick to its young, so it may have been infected food, which killed the young storks. Or it may also have been the harmful larva of *Trematoda*, usually found in frogs, tadpoles and shells. At that period I was not there yet, so could not send up the nestlings to be examined at the Veterinary Department. Parent birds of the perished young left their nest on June 20, and though staying on in the vicinity, were never seen on their nest again.

György Breuer

***Ciconia nigra* L. — Black Stork — nesting near Lake-Balaton.** It was in 1944 when I first noticed the nest of a *Black Stork* in the woodlands around Uzsa, near Lake-Balaton. The nest, hardly concealed, stood at a height of 5 metres, being well visible. That particular year, one young was reared only. There have been two nestlings though, but one of them quite frail, which soon perished. 1945, this pair again nested with us, choosing the quiet concealment of an old beech wood this time. In following years, they returned there regularly. In 1947, amidst great difficulties — the nest being on top of an old beech, 28 metres above the ground — we succeeded in taking three nestlings for the Budapest Zoo. No harm had been done; the following year the pair returned to the old nest and produced another healthy brood. This year, however, the nest was unoccupied. The birds are here though, visiting the fishponds regularly, as they did in former years. But their new nest could not be traced as yet.

Jenő Magyar

Ciconia nigra L. — Black Stork — breeding in the county of Zala. In 1949, a pair of *Black Stork* nested at Vétyempusza, a farm near the village of Tormafölde. The birds arrived on 10 April. On the 19th, they were first seen on their nest, situated on a tall beech. Owing to continuous disturbance, however, breeding was not successful. The birds left on 24 September.

László Németh

Breeding and Migration of Ciconia nigra L. — Black Stork — in the county of Somogy. In the summer of 1949, *György Lantos* recorded a pair of *Black Stork*, nesting in the woods around Somogyszob. — According to *Gyula Sajgó*, two specimens visited the fishponds near Alsójárás, regularly. — In the shallows of "Kisbalaton", near Vörs, I observed twenty-one Black Stork on 12 September, and another nine, on 18 September, 1949. — *Sándor Odor* saw one specimen on 15 September, near Balatonszemes, and *Gábor Török* another one, at Rádpusza, on 20 September. — *Lajos Horváth* observed twenty-four migrants, near Mesztegnyő. — These data clearly prove the Black Stork still being a regular breeder in the county of Somogy. There is every reason to suppose that even more of this bird were breeding in the district, besides the pair stated above.

Dr. András Keve

Gypaetus barbatus aureus Habl. — Bearded Vulture — in the Southern Carpathians. At about the end of last century, the *Bearded Vulture* has stopped breeding in the Southern Carpathians, and for 30–40 years afterwards, has been but a casual visitor to that mountain range. In 1920, however, it settled there again, breeding successfully for a few years, as observed and recorded by *Jenő Teleki*. Then, on 25 December, 1927, one bird of the breeding pair — presumably the female — unfortunately was shot by a wretched keeper, near the village of Cainani, at the foot of Mount-Sarul. This specimen is to be seen in the Sibiu (Nagyszeben) Museum. From then onwards, one or another stray specimen has been seen only, without, however, any attempt at nest-making having been observed. (*Kammner*, Verhand. Mitt. Siebend. Ver. LXXVIII., 1928).

I want to take this opportunity to eliminate a slight error in literature. I repeatedly came across a report, according to which a Bearded Vulture has been shot near the village of Paulis, on 24 November, 1910. This erroneous news has been started by a certain "sportsman" of Versec, and was later taken up by *Tschusi*, who published it in the Austrian sporting periodical "Waidmannsheil", (Vol. X. p. 439.). The bird in question happens to be an old *Griffon Vulture* (*Gyps fulvus fulvus Habl.*), and never had anything in common with a Bearded Vulture. It is to be seen in the Versec Museum.

Lintia Dénes

Gyps fulvus fulvus Habl. — Griffon Vulture — visiting Pilis-Mountains. On 15 September, 1950, on top of Mount-Pilis, I had a very unusual experience, being able to observe a *Griffon Vulture*. Far away and high up on the northeastern sky, a tiny spot could be detected, growing in size gradually, as it travelled towards me. It soon could be recognized to be an unusually large bird of prey, sailing on motionless wings. Dropping quickly and lying flat on my back, I could observe the great bird with my powerful glasses at leisure. Though keeping at a considerable height, but soaring right above me, the great expanse of its board-like wings, with the primaries sticking

out like fingers, could be discerned clearly; also the smallish, pointed head, and thick, shortish, strait-cut tail. As it circled, getting the sunlight sideways, its clay-coloured upper-parts and dark tips of its wings showed conspicuously. The vision did not last for long. Two great circles only, then the great bird turned and soon vanished in the mist of the northeastern sky, whence it came.

Dr. Arvéd Mannsberg

Occurrences of *Aquila ch. chrysaetos* L. — Golden Eagle. — On 28 November, 1948, a 2-3 year-old male *Golden Eagle* was shot near the town of Szolnok, while on 4 April, 1949, an old female specimen was killed on the Diósjenő-side of Börzsöny-Mountains. This latter showed all the signs of a breeding bird, carrying a perfectly developed, though broken egg in its oviduct. Its stomach was found to be quite empty. — On 27 November of this same year, an old male bird has been secured in Börzsöny woods, near Érsek-vadkert.

Dr. Machay László

***Aquila ch. chrysaetos* L. — Golden Eagle — in Börzsöny-woods.** On the afternoon of 7 June, 1950, in the vicinity of "Nagyinóc", (813 metres), over the so called "Fokhagymás", I observed a soaring *Golden Eagle*, which, owing to its dull colouration, I took to be a young specimen. Next day, I again could see a *Golden Eagle*, at about the same spot, but at a nearer distance. It may have been the specimen observed the day before. According to the local keeper *Gyula Lojos*, "three big Eagles", similar to the one observed, used to live in that district in 1949 and 1950, but whether they were breeding, could not be ascertained, as the eyrie has never been found.

Dr. Arvéd Mannsberg

***Aquila ch. chrysaetos* L. — Golden Eagle — over Budapest.** Standing on the Budapest Chain-Bridge, on 28 October, 1951, I observed a *Golden Eagle*, soaring high over the Danube. The week before, a specimen was seen by *Endre Jakab*, from Margaret-Bridge.

Dr. Imre Pátkai

***Aquila pomarina* Brehm — Lesser Spotted Eagle — in Meesek-Mountains.** It is the second time, I was able to find the nest of *Lesser Spotted Eagle*. The first was found near Pécsvárad, in 1924, ("Aquila", XXXII—XXXIII., p. 254.), while the second, in 1950, at a distance of about four miles east of the first one, in the oakwoods of Zengővárkony. This was built on top of an oak, about 20 metres high, and contained — on 15 May — one egg, which, however, had been reported there a week before, (8 May), so only this single egg must have been laid. In this same eyrie, a pair of *Black Kite* (*Milvus m. migrans*) was breeding in 1948.

Ede Agárdi

***Aquila h. heliaca* Sav. — Imperial Eagle — breeding in Bánát.** In the spring of 1950, two pair of *Imperial Eagle* have been breeding in the district of Timisoara (Temesvár). One pair in "Hidas-liget", the other in "Saroltavár"-woods.

Prof. Dénes Lintia

***Accipiter badius brevipes* Sev. in "Hajduság".** On June 6, 1949, near Hajduböszörmény, I noticed a „Sparrow Hawk", just about to settle with its prey on top of a tall walnut-tree. Having secured it, however, it turned

out to be an old male specimen of *Accipiter badius brevipes* Sev., which I presented to the Institute of Ornithology. The bird weighed 155 g. In its stomach, remains of some Finches were found by Pátkai.

Dr. András Radó

***Pernis a. apivorus* L. — Honey Buzzard — breeding in Bakony-Mountains.** On 22 May, 1949, I watched a pair of *Honey Buzzards*, performing their mating flight, over the rocky valley of the brook "Gaja", near Fehérvárcsurgó. On 4 June, I was able to inspect their eyrie, containing two eggs.

László Máté

Another occurrence of *Accipiter badius brevipes* Sev. In Vol. 50. of "Aquila", on pp. 403, 404 (413), I summarized particulars on *Accipiter badius brevipes* Sev., from 1936 till 1942. Here in Ó-Kígyós, (county of Békés), in August, 1946, a young female, and on 8 November of the same year, an old male specimen of *Accipiter badius brevipes* has been secured, over the tame *Eagle Owl*. The younger bird was given to the Institute of Ornithology.

Mihály Hankó

Unusual behaviour of (*Accipiter g. gentilis* L.) — Goshawk —. On 15 October, 1950, at Zamárdi, on shore Lake-Balaton, my ear was caught by continuous, shrill screaming. Discovering the offenders, a pair of *Goshawks*, I succeeded in approaching them quite closely. They perched on some still leafy poplars. I suppose one of these birds — presumably the male — must have arrived lately, from some northern country; it may have travelled through unusually cold weather, and getting in this milder climate on a specially fine day, proximity of the female bird may have started the male's mating call. The birds' noisy behaviour could certainly not be explained by their quarelling over some food, as they seemed to be sitting quite peacefully, well screened by the foliage. The fact of the birds being well fed, may have added to their loud demeanour; nearby poultry-farms provided plenty of food, keeping them in perfect condition. — At the same time I could observe a bunch of *Goldfinch* (*Carduelis c. carduelis* L.) and some *Linnet* (*Carduelis c. cannabina*), gathered on the same tree, just a few metres above the Goshawks. The small birds were chirruping happily, well-nigh competing with the great killers, and never seeming to recognize, or fear their deadly enemies.

Gyula Barthos

***Hieraetus p. pennatus* Gm. — Booted Eagle — breeding in the "Hanyság".** *Booted Eagle* has lately been considered the rarest of Eagles breeding on Hungarian territory. The pair exhibited in our National Museum has yet been collected in the last century, and their former nesting site has fallen outside our present boundaries. On 4 June, 1949, however, I have found this bird breeding in the alder-woods of the "Hanyság". Their nest stood at a height of 5 metres, on one of the outermost alders of the Kapuvár woods. I could not see any difference whatsoever, between this nest and those of the common *Buzzard's*, and I very much doubt, if it has been built by the *Booted Eagles* at all. On the edge of the nest, some quite fresh, leafy alder-boughs were found. It then (4 June) contained one egg, very nearly hatched. I found it to be hardly bigger than a *Buzzard's*, and being of a dull, yellowish-creamy ground colour, closely marked with very small, greyish-

mauve spots, joining to a uniform blotch on the thicker end. Having had a good look at the nest, I concealed myself within its vicinity. Within three hours, the breedingbird returned five times, even settling on the egg twice. Once, perched on a nearby tree, it uttered a curious, whistling call. Leaving the nest, it flew rather low between the stems, returning in the same way. A pair of common *Buzzards* (*B u t e o b. b u t e o*), incidentally breeding on a not-far-off tree and possessing already some nice offsprings, suddenly started mobbing the Booted Eagle, which seemed to behave rather cowardly. Being able to observe it with field glasses from a distance of twenty yards, I found it belonging to the darkbrown variety, with a conspicuous white patch on the shoulders.

Dr. Lajos Horváth

***Buteo buteo vulpinus* G l o g. in the vicinity of Budapest.** On 2 March, 1949, I obtained a seedy-looking *B u t e o b u t e o vulpinus* in Rákospalota, a Budapest suburb. The bird had a perfectly well developed, hard-shelled egg in its oviduct. It was given to the Institute of Ornithology.

Róbert Muray

***Circus cyaneus* L. — H e n - H a r r i e r — breeding in Hungary again.** The only reliable news about the *Hen-Harrier* having bred in Hungary, are recorded by *Agárdi*, in "Aquila", 1939—42. On 16 May, 1948, I found it breeding again, near "Tüskés"-farm, in the South of the county of Baranya. The farm is situated between two fishponds. The eastern half of the northeastern pond has dried out completely, owing to irrigation works of 1948. There, in some dry reed, the *Hen-Harrier's* nest was found, at about a hundred yards from the water's edge. Over broken reed-blades, the breeding bird placed, frame-like, some willow boughs, while the inside was lined with oakum. It held a clutch of four clean eggs, much smaller than a *Marsh-Harrier's*, snow-white, and thin-shelled. The mother bird, despite my lacking any cover, kept coming back and "hovered" hardly ten metres above me. I found it to be a typically coloured, old female. The male — an old bird too — could be observed over the ponds occasionally.

Dr. Lajos Horváth

***Falco ch. cherrug* G r a y — S a k e r F a l c o n — breeding in the county of Békés.** In May, 1950, *Dr. Viktor Korompai* found the nest of some unidentified bird of prey, in "Sitka"-wood, near the township of Gyula. Owing to time shortage, it could not be inspected properly. On 4 June, I looked at the nest myself, and found it to hold a brood of three young *F a l c o c h. c h e r r u g*. The nest, with a diameter of about 35 inches, stood on top of an ash-tree, in a height of some 30 yds approx. The fledglings were then about the size of a hen pheasant.

Ferenc Kereső

Peculiar nesting of *Falco ch. cherrug* Gray — Saker Falcon — on "Kisbalaton". It was on 7 March, 1950, when we — Gamewarden *Endre Benedek* and myself — first observed *F a l c o c h. c h e r r u g*, in the "Vörs"-corner of "Kisbalaton". There stands a group of old poplars, holding some *White Storks'* nests, which, incidentally, were not occupied last year; the poplars, in the meantime, became the favourite haunts of *Goshawks* (*A c c i p i t e r g. g e n t i l i s* L.), out of which, one male specimen has been shot and sent up to the Institute of Ornithology. On 30 March, 1950, *Márton Futó* reported the first pair of *White Stork* (*C i c o n i a c. c i c o n i a* L.) and,

within a few days the rest of the White Storks arrived, taking possession of all the nests. Late in April, I received a report, stating that the "female Goshawk" — whose male had been shot — acquired a new mate, and between them, they drove away a pair of the nesting Storks, taking possession of the nest. Fight between Storks and Goshawks was going on for a few days, but finally Hawks got the better of Storks, and started breeding in the robbed nest. I immediately advised keepers to watch this particular nest closely. This, however, was not carried out, on the contrary, during the month of May, the female "Goshawk" has been shot as well. This bird unfortunately got lost, without having been examined properly. But according to keepers' reports, the brood has been hatched out nevertheless, as the "male Goshawk went on feeding the nestlings". Arriving there on 26 May, I was told about the male bird having stopped feeding the young altogether, so they had to be taken out to be saved, and had been sent up to the Falconry Department. You can imagine my surprise when I got word from that Department, acknowledging receipt of "four healthy *Saker Falcon* nestlings!". This is how we got to know about this rare bird, having bred successfully on "Kisbalaton". The keepers of course have been strictly advised to be careful and avoid such a regrettable error recurring in the future.

Dr. András Keve

Falco v. vespertinus L. — Red-footed Falcon — breeding in hollow tree. On 27 June, 1949, walking the meadows outside of Székesfehérvár, I noticed a female *Red-footed Falcon* flying out of a hollow tree. The tree, a gnarled old willow, had a rather large, open cavity near its base, at just about 20 inches over the ground. The hole held a clutch of four, well-hatched eggs, which lay so exposed as to be clearly visible. The male bird could be seen nearby, perched on another willow. As a rule, I have found this bird to be nesting in deserted *Crow*-, or *Magpie*-nests. Lacking the latter, the Falcons apparently had to content themselves with this peculiar nesting site.

László Máté

Nyctea scandiaca L. — Snowy Owl — in the county of Baranya. In January 1928, I observed a *Snowy Owl* in the vicinity of Bakóca.

István Fekete

Bubo b. bubo L. — Eagle Owl — breeding in Füzér. In the side of the rock, on which the old castle of Füzér is built, the great *Eagle Owl* is nesting again. Out of the last breeding pair we had (1947), the male has been caught in a trap, and after this, we never saw a sign of the Owles, for about a year and a half. But now — the female having apparently secured another mate — the old eyrie has been occupied again.

Sándor Csáky

Bubo b. bubo L. — Eagle Owl — breeding in the district of Budapest. On 21 April, 1949, I was ringing some birds in the valley near Solymár. While climbing the stiff rock edging the valley, I perceived the whisking shadow of a great bird. Looking up, I could just recognize an *Eagle Owl*, disappearing behind some cliffs. I tried to look for the eyrie, but failed to find it, though making a pretty thorough search. When just about to leave, I noticed a thin, twittering sound, and soon found a young *Eagle Owl*, having apparently fallen out of the nest, which I then discovered to be just about

two metres above me, on a narrow ledge of some eight inches, at the outside, overhung by a heavy rock. The base of the eyrie measured 30 square centimetres and was strewn with regurgitated "plugs". It contained two downy "eyasses", about 1—2 days-old, and one nearly-hatched egg. The bodies of two hare — one of them half eaten, the other with its head missing — and the remains of a mallard duck were also found. Having replaced the wretched fledgeling into the eyrie, we took some pictures. The mother bird did not show up during that afternoon.

István Konok

Bubo b. bubo L. — Eagle Owl — breeding around Visegrád ? On the afternoon of 6 November, 1948, while walking down the small valley between Dunabogdány and Visegrád, towards Kisoroszi, I was suddenly stopped by a deep, impressive hooting call. It seemed to have come from the steep hillside, a rockface, interspersed with thick clumps of bush. There could be no doubt, it was the hooting of an *Eagle Owl*. To my great surprise, a friend, living down at the end of the valley, informed me of hearing that same hooting call since years. It used to be audible at dusk, as a rule, and indeed, some of the early mornings, while the valley was yet quiet and undisturbed, he even noticed a big heavy bird, flying off towards the rocky hill. I stayed there for two days, heard the hooting twice again, but neither was I able to find the bird, nor to locate its nest. So on 20 April, I went there again. My friend received me with news of the big Owl calling practically every night, and also that some herdsmen and woodcutters would be willing to show me the nest. Accordingly, at 6 p. m. of the same day, I was sitting well screened, near the rocky place indicated. The cliffs, building a sort of semi-circle, towered right in front of me. At 6,45 p. m., in the fading light of the western sky, the Eagle Owl suddenly appeared, alighting on a rock ledge, at the upper right corner of the cliffs. And as I was cautiously raising my fieldglasses, the big bird let out three of its deep, boo-booing hoots. Then — to my surprise — taking off towards me, it alighted again, at a distance of hardly thirty yards, on a projecting rock. There I could observe it deliberately, for about 2—3 minutes. Owing to its rather dull colour, I took it to be a female. Then I must have made a careless movement, as it suddenly turned a slightly crooked head towards me, and, having had a good look, took off noiselessly, disappearing, ghostlike, in the dark. — It was a month later, on 17 May, when I visited the place again. While walking up there late in the afternoon, my attention was caught by a strange, crowing sound. I soon perceived my friend the Eagle Owl, being noisily mobbed and chased by a couple of Jackdaws (*Corvus monedula*). But in a few moments, the whole party vanished behind the brim of the hill. Next day I made an early morning search, examining with my glasses every crack of those rocks thoroughly. But despite another two day's try, I could not see the Owl again. Seeking information from people living at the bottom of the valley, a goatherd stated that he had found — about a fortnight ago — a half-dead young Eagle Owl, the size of a chicken, lying at the foot of the cliffs. He said to have given it to a man from the nearby village Kisoroszi, where, however, the bird perished. On being asked how he thought that young Owl could have gotten to where he found it, he supposed, that "the other day's big cloudbird must have thrown it out of the nest". But of where that nest could actually be found, he would not know a thing. From the 18th to the 21st of May, I watched the place regularly, without, however, seeing the Owl

again. On leaving on the 21st, one of the Kisoroszi gamekeepers informed me of hearing the "big Owl's" hoot every night from his village home. He thought the bird must have changed its quarters, nesting now in the next valley, not far off its former nesting site. — On 7 April, 1950, I saw the Owl again, at about the same place as the year before. The valley people could hear its hooting throughout the year.

Dr. Arvéd Mannsberg

Athene n. noctus — Little Owl — breeding in winter. In Ujkér, (county of Sopron), in late November and early December, I repeatedly noticed the *Little Owls*, calling each other conspicuously. On late December afternoons, I even could observe them in the act of mating. On 16 December, when pulling down an old ice-pit, I found a clutch of three eggs, hidden some twelve inches deep in the thatched roof. The eggs, however, were broken.

Dr. László Solymosy

Athene n. noctus Scop. — Little Owl — destroying poultry. Adjacent to my house in Alsófüged, there is a partly ruined greenhouse, whose broken stove happens to be the nesting site of a pair of *Little Owl*. During the summer 1947, the pair took 14 chicken (about one month-old) in plain daylight from my yard, despite being plenty of other suitable food to be found, in the way of insects, sparrows, etc.

Dr. Gyula Thóbiás

To the breeding of Otus scops — Scops Owl. — In June 1951, at Zamárdi — watering-place on Lake-Balaton — the typical notes of *Scops Owl* were audible during late evening hours. Hardly ever changing its roost (the top of some tall white-poplars), the bird sounded its mating call for hours. — *Imre Pátkai*, in 1941, has found it breeding on the opposite shore of the Lake, in one of the Tihany orchards, and again in 1947, in the park-grounds of Keszthely-castle.

Gyula Barthos

Tetrastes bonasia — Hazel-Hen — observed. On 25 May, 1950, in the beechwoods of "Sátor"-hills, near Pálháza, I flushed a covey of *Hazel-Hen*. At the warning call of the mother bird's, three chicks got up from under a tree, rising in a lark-like, nearly perpendicular way, to perch on top of a small tree, about 4 metres high. The flight of those Hazel-chicks, about the size of a quail, I found to be noteworthy.

Dr. Imre Pátkai

Micropus a. apus — Swift — breeding in Szeged. For many years I have been making an intensive study of the *Swifts'* periodical visits in the town of Szeged, and on nearby Lake "Fehértó". These birds appeared — though by no means regularly — at about breedingtime, as a rule. Their numbers too, fluctuated a great deal. There were years when just a few could be seen, and others, when they would arrive in many thousands. Their passing over the town in large numbers could generally be observed late in May, and again late in August; their autumn passage's latest date on record being 2 September. Looking at my notes, I find visitations of these birds frequently coinciding with heavy rain and thunderstorms, when you could see scores of them sailing over the watersheet of Lake "Fehértó". Their breeding here, I first could ascertain in the early thirties, when I found a pair nesting on one of the plaster figures, decorating a big official building on the Tisza river. They returned the following year, but while they were breeding that plaster figure fell off somehow, and the birds disappeared. Many years

after, in the summers of 1949 and 1950, a few pair have been breeding here again; this time, however, our Museum building was chosen, which also is situated on the riverside. Owing to former air raids, the Museum walls were partly damaged, and some small breaches opened next to the window frames. Into these cracks the Swifts built their nest. Early in June 1949, 3—5 birds could be observed there, and by the end of July, they were 9. The same could be observed in the following year, 1950: at the beginning of June, 7 birds were to be seen around the building, and late in July, they increased to 11. In 1949, I was able to observe Swifts in some of the other Hungarian towns as well, namely in Pécs, Szombathely and Miskolc. There too, they could be seen circling persistently around the same block of buildings, so I suppose, they must have bred there. I even saw a party of seven of these birds, flying noisily around a big building in Szent István-park, Budapest.

Dr. Peter Beretzki

Occurrence and breeding of *Dryocopus nartius* — Black Woodpecker in Kecskemét. The *Black Woodpecker* could certainly not be called common in the Hungarian Plains. Its favourite haunts — extensive pine forests — are entirely missing in these parts. So the appearance of this bird around Kecskemét, is very remarkable. Consulting my notes, which I tried to keep carefully, I can see that it was in the winter of 1930 when I met this bird, in the Bugac-woods, for the first time. The next time I saw it was five years later, during the summer of 1935. Owing to various business work, I was unable to ascertain breeding. Then came a long interval of 18 years, during which none of these birds could be seen. On 3 April, 1948, however, while doing some observation work in the wooded district of "Keréktó" (some 20 miles south of Kecskemét), my eye was caught by a conspicuously white-barked poplar, having some holes in its side. They were at a height of about six metres, and looked to be the work of some Woodpecker's. And a Woodpecker it proved to be, for having watched the tree for a while, a Woodpecker, and what is more, a Black Woodpecker appeared! It turned out to be a nesting pair, which could be observed at leisure. Cutting their nesting hole into the tree, the pair worked alternately. When inspecting them on 27 April, 1948, they not only finished building, but the hollow already held a clutch of four eggs. Wanting to take some pictures, I had a well-screened platform built, from where I could work comfortably, at a distance of about five yards from the nesting hole. On 10 May, 1948, two young were hatched, the remaining two eggs having grown addle. The nestlings were quite bare and blind. On 16 May, they could be photographed first. Their eyes were open by then, bills already showing the Woodpecker's characteristics. The parent birds were rather shy, did not like the sight of the platform, preferring to alight on the opposite side of the trunk, peeping out suspiciously from behind the tree. On 24 May, I was there again, hoping to get more pictures. I was surprised to find a pair of *Roller* (*Coracias garrulus*), perched on a dry branch, next to the Woodpeckers' nesting hole. The Rollers now and again flew up to the hole, and seemed to be talking to the young Woodpeckers, chirruping from inside. Indeed, when one of the old Woodpeckers, carrying some food, arrived on the scene, one of the Rollers flew straight at it, mobbing it for all it was worth. The Woodpecker, despite its superior size, retreated hastily. This performance was repeated twice, and showed without doubt that Rollers were trying to appropriate the Woodpeckers' nesting hole.

I returned on 30 May, wanting to see how the young Woodpeckers were getting on. Great was my surprise, on seeing one of the Rollers emerge from the treehole. Thrusting my hand inside, the followings were found: at the bottom were two rotten eggs of Woodpeckers'; on top of them, dead bodies of two mummy-like, young Woodpeckers; while on top of all this mess, there was a fresh-laid Roller's egg! A clear proof of the Rollers having taken the Woodpeckers' nest, attacking and beating off these much stronger and heavier birds. This phenomenon also proves that fights between different races of the animal world are not always decided by mere strength, but sometimes by superiority of daring and cleverness. — The former home of the Black Woodpeckers' still stands in the Bugac-woods, which is but a smallish forest of about 500 acres, timbered with a mixed stock of fir, accacia, and poplar. At the present day, however, it is inhabited by some 16—18 pair of Black Woodpecker, a clear proof of this bird breeding in the great Hungarian Plains. There is every reason to suppose that it soon will be breeding in other parts of our Plains as well. Further evidences should be collected. — *Solymosy* has found it breeding in 1939, in the Transdanubian Hills, near Egervár, within a small, mixed wood, right out in the plains.

György Mészáros

Dryocopus martius — Black Woodpecker — in Buda-Hills. This bird, though very scarce, can be said to be a permanent resident of Buda-Hills. Its earliest known nesting site had been the woods between Budakeszi and Telki. In 1935 it has again been observed, in beech woods surrounding Elisabeth-Nursinghome, at Budakeszi. *Pátkai* has collected it twice: one specimen he obtained on 16 December, 1935, on "Kakukhegy", the other on 28 February, 1936, in the beechwood near the Observatory. At that period, even two pair were breeding there. Later, it frequently has been observed between Csillebérc and Anna-chapel, and by 1940, it has become quite a wellknown sight of "Hüvösvölgy" and "Kishárshegy". After world-war II, it also could be seen regularly in the Buda-Hills: one pair for instance, was always to be found in the pinewoods of Szépvölgy; this particular pair seemed to be frequenting a very large area, so it may have been more than one pair. Another two were found in the pines of Csillebérc; these do not wander about much, and can be found "at home", most of the time. Besides that two pair, I met two solitary specimen this last fall: one in the so called "Sorrentó"-pinewood, the other on Pozsonyhegy, near Petneházi-rét. It is to be hoped that these two belonged to breeding pairs, also.

Tibor Farkas

Mating display of *Picus viridis* — Green Woodpecker. — On the morning of 23 March, 1949, "Nagyerdő", the woods (near Debrecen), resounded with loud calls of *Green Woodpeckers*. Walking along a more or less frequented road, I noticed two Green Woodpeckers, alighting on the stem of an old oak, at about a thirty yards distance. One of the birds looked somewhat bigger, with a very dark green back and conspicuously crimson head. Clinging on the tree trunk, about ten inches apart, they both started into a funny sort of bowing. Smartly bending backwards and forwards, they remained curiously stiff at the same time. Having performed some 4—5 such "salamams", they put the tips of their bills together. If I was not mistaken, one even took the other's bill into its own. Jumping apart, the bowing business

was started anew. I enjoyed this never-heard-of performance for nearly a quarter of an hour, when female suddenly flew off. The male stayed for another few minutes, before leaving after its mate. While bowing went on, both birds uttered a strange, rather highly pitched "plue-plue-plue", which may be described as having been affectionate. I think to be right in taking the strange performance of these birds to have been their mating display.

Dr. Mihály Sívágó

Picus canus — Grey-Headed Woodpecker — nesting near Lake-Balaton. At Ábrahámhegy, within the row of old poplars standing along the lakeshore, a pair of *Grey-headed Woodpeckers* have been breeding successfully, for the last three years, since 1947. Seeking food, they frequently could be seen, visiting the small gardens of bungallows. Keve, in April 1949, observed this bird in Keszthely's "Helicon-Park", hammering at one of the old poplars. However, it did not nest there. Keve, in later years, met it frequently, both, in winter- and in spring-time, between Keszthely and Fenékpuszta, on poplars and ashes along the road. This early wandering seems to indicate nearby nesting sites, which, however, want yet to be investigated.

Dr. Titus Csörgey

Dryobates syriacus balcanicus G e n g l. & S t r e s. — Syrian Woodpecker — in Mátra-Mountains. On 18 July, 1950, I secured in my Abasár orchard, a male *Syrian Woodpecker*. This, so far, has been the northernmost occurrence of this bird.

Dr. Imre Pátkai

Dryobates syriacus balcanicus G e n g l. & S t r e s. — Syrian Woodpecker-on northern slopes of Mátra-Mountains. On 9 January, 1952, I observed a female *Syrian Woodpecker*, on some fruit trees at Tarnalelesz.

Egon Schmidt

Dryobates syriacus balcanicus G e n g l. & S t r e s. — Syrian Woodpecker — in the Buda-Hills. On 4 January, 1950, I saw a pair of *Syrian Woodpecker*, on Mártonhegy. This is the first instance of the bird being recorded from the vicinity of Budapest.

József Szócs

Increase of Dryobates syriacus balcanicus G e n g l. & S t r e s. — Syrian Woodpecker — in Trans-Danubia. The *Syrian Woodpecker* got on to this side of the Danube in 1948; on 31 October of the same year, I could observe it near Szabadbattyán. ("Aquila", Vol. 51—54, 1944—1947, pp. 166 & 190.) On 17 October, 1949, I first met it in the district of Lake-Balaton. It used to haunt the old poplars along the lake-shore near Fenékpuszta, as well as the various fruit-trees between the lake and highroad. Later, it regularly could be seen around the southwestern corner of the lake. In Keszthely, I first saw it on 25 November, 1949, and soon afterwards, in various parts of the town. There, in Helikon-Park, I observed a peculiarly coloured specimen, early in spring, 1950. This bird's mantle and greater wing-coverts were partly albinistic, giving the plumage a curious, pearly shine. At breeding time, however, I failed to locate this bird. — On 22 February, 1950, I saw one specimen near Vörs, and another, at Balatonszentgyörgy railway-station.

On 16 April, 1950, a breeding pair, nesting on a walnut tree, in Gyenesdiás. On 14 November, 1950, one in Balatonberény. On 15 March, 1951, one again in Vonyarc, while on 25 April, I saw three of them, chasing each other near Fonyód. On 19 September, one, just outside the Révfülöp vineyards. — According to *Titus Csörgey*, "Spotted Woodpeckers" seem to increase rapidly these last few years in Ábrahámhegy. I am pretty certain that some of them at least, must be Syrian Woodpeckers. Summing up reports, this bird seems to settle around Lake-Balaton in a semi-circle, extending from about Fonyód, as far as Révfülöp. The last specimen I saw on May 7, 1950, in a cottage garden, at Szentendre. It should be noted that most of these birds were partly "flavescent", i. e. yellowish coloured. — According to *Ferianc*, ("Sylvia" XI—XII, 1949—50, pp. 51—56.), Syrian Woodpeckers have crossed the Tseco-Slovakian border, the first specimen having been secured on 29 May, 1949, at Ungszenna, Eastern-Slovakia.

Dr. András Keve

Dryobates syriacus balcanicus Gengl. & Stres. — Blutspecht — in Burgenland. Ich bin nun in der Lage, präzise Daten über dem *Blutspecht* mitzuteilen: Entdeckt am 1. IV. 1951 von H. Wallner (N. Ö. Landesmuseum, Wien), bestimmt vom Biologen *H. Kurt M. Bauer* (dzt. Seewächter in Neusiedel) als intermediäres Stück. 14. V.: bei Weiden a. See 1 ♂ und ein ♀ reine *syriacus* beobachtet von *H. Bauer* und mir. 30. VI.: *H. Bauer* sieht ersten iuv. auf Telegraphenstange. — 1. VII.: *H. Bauer* zwei iuv. und ein ad. in Weiden. Ein iuv. dort gesammelt für das N. Ö. Landesmuseum. — 18. VII.: Von mir ein iuv. in einem Garten, in Weiden gut gesehen. — 26. VII.: von mir auf den Strassenbäumen zwischen Gols und Mönchdorf 1 iuv. gesehen. — Zusammenfassend: 4 Pärchen in Neusiedel (*H. Bauer*), zwei in Weiden; weitere Feststellungen in Oggau un Rust. Ich bemerke, dass andere Buntspechte im Seegebiet nicht beobachtet wurden.

Rudolf Lugitsch

Dryobates syriacus balcanicus Gengl. & Stres. — Syrian Woodpecker — in the county of Bihar. On 10 June, 1951, a *Syrian Woodpecker* was obtained near Geszt, by *László Nagy*.

Dr. Sebő Endrődy

Cuculus c. canorus L. — Cuckoo — in Magpie's nest. On 7 May 1945, at Frauendorf, (Lower Bavaria), I found the nest of a *Magpie*, (*Pica p. pica* L.), standing quite visibly and rather low on an accacia tree. The nest contained a brood of young Magpies, about three days old, and one new-laid Cuckoo egg, which, as regards colour and size, could be readily confused with a *Yellow Bunting's* egg, (*Emberiza c. citrinella* L.), with the exception, of its being more spherical.

István Konok

Cuculus c. canorus L. — Cuckoo — in Wood-Lark's nest. On 6 May, 1950, on Csiki-hills, near Budaörs, I found two different nests of *Wood-Lark's*, both containing one *Cuckoo* egg. The two nests stood some three-hundred yards apart. Nest Nr. 1. held a single *Wood-Lark's* egg (besides that of the *Cuckoo's*), while in nest Nr. 2. were three *Wood-Lark* eggs in addition to the *Cuckoo's*. I found the *Larkpair* of nest Nr 1. sitting on a nearby young fir, seemingly not daring to return to their nest. — Both *Cuckoo-eggs* were of a uniform, bluish-green colour. Measurements of eggs in nest Nr. 1.: *Wood-*

Lark : $21,5 \times 16$ mm ; Cuckoo : $22,5 \times 17$ mm. In nest Nr 2., the Cuckoo's egg seemed somewhat bigger in comparison with the Lark's eggs. This clutch was unfortunately destroyed before measurements could be taken. On 18 June, I found a two-week-old juvenile Cuckoo in yet another Wood-Lark's nest, at about half the distance between nests Nr 1. und 2. The young Cuckoo needed but 5 days to be fully fledged. I took some pictures, and this seemed to have disturbed the Larks, as the male (which incidentally was an old friend, having been ringed by me the previous year), went off, and did not take part in the feeding of young at all. The young Cuckoo weighed, on 23 June (two days before leaving the nest), 67,85 g. On 9 July, I still could observe the female Lark, feeding her big foster-chick, on one of the fir trees, not far from the nest. The young Cuckoo looked now quite developed, but seemed to be rather shy.

In 1951, I again found three different *Wood-Lark's* nests, containing one Cuckoo-egg each. They were exactly the same size and colour as the ones found the year before, i. e. $21,6 \times 17$; $22 \times 17,7$; $22,2 \times 17,3$. In a fourth nest I again found a Cuckoo-fledgling, about 5 days old. Dates of eggs having been deposited by Cuckoo : 1 May ; 5 May ; 17 May ; one of these eggs was found in a nest, in which the Lark has been brooding 10 days already, when her own clutch of eggs suddenly disappeared. Next day, in the empty nest, there was the Cuckoo's egg.

Károly Koffán

Fight between *Cuculus c. canorus* L. — Cuckoo — and *Acrocephalus a. arundinaceus* L. — Great Reed-Warbler. — In the vicinity of Szőny, near Grébics-lake, next to a small wood of accacias, there is a tiny little pond, perfectly screened by surrounding rushes. Spots like that are always worth watching, as they seem to be favoured by female Cuckoos, depositing their eggs. Approaching abovesaid little pond on 23 May, 1949, I was surprised to hear the *Great Reed-Warbler* kicking up a great row. I at once guessed it to be the same bird in whose nest I had found a *Cuckoo*-egg in addition to his own clutch of three, just a few days before. On getting there, the excited birds hardly took any notice at all, very nearly pushing my hat off. The nest, to my surprise, was quite unchanged. The birds' unusual excitement got only solved, when, right behind the nest, I perceived the dead body of a Cuckoo, floating on the pond. The very light-grey coloured female-Cuckoo could not have been dead for more than a few hours. By careful dissection, I was able to remove from its oviduct a perfectly sound, pale-blue egg, marked with grey dots. In its ovary, undeveloped eggs of 8, 5, and 2 mm respectively, were found, besides some smaller ones, in earlier states of development. This female Cuckoo had undoubtedly been killed by the Warblers, when she tried to deposit her egg into the Warblers' nest. — See *Molnár*, "Aquila", Vol. 51—54, p. 104. — A hundred yards further, another nest of *Great Reed-Warbler's* was found, containing one *Cuckoo*-egg only. This nest has been abandoned by the Warblers, who built another one, hardly a yard further, in which they bred successfully. *Miklós Janisch*

***Coracias g. garrulus* L. — Roller — nesting in buildings.** *Vasvári* found Rollers breeding in buildings in Asia Minor, and so did *Jerdon*, who records this bird as nesting in Indian houses. I have found them in Kölesd — Felsőhidvégpuszta (county of Tolna), where in the years 1942—1948 they bred in the walls of an old granary. Their nest was located in a height of nine

metres approximately, at a rather inaccessible spot. As far as I could make out, they breed once in a year only, never rearing more than three juveniles at a time. It is a very common bird in this district, breeding in treeholes as a rule, the usual number of the brood being four-five. Within the building of that old granary, lots of other birds have been nesting as well: *Hoopoe*, *Kestrel*, *Jackdaw*, *House- and Tree-Sparrow*, and *Tawny Owl*.

Dr. György Bernáth

Galerida e. cristata — Crested Lark — abnormally coloured. On 11 October, 1950, I observed a strangely coloured *Crested-Lark*, on a ploughed field near the road to Csákánydoroszló. The bird was of a quite light, redish hew, and was continually mobbed by its fellows.

József Csaba

Preliminary report on my studies of Lullula a. arborea — Wood-Lark. — Studying life of *Wood-Larks* in the Csiki-Hills, near Budaórs, for several years, I was able to watch and inspect 92 broods of this bird, so far. During my work, I have ringed altogether 257 specimen, namely: 5 birds, out of four broods, observed in 1946; 13 birds, out of eleven broods, observed in 1947; 40 birds, out of eleven broods, observed in 1948; 96 birds, out of nineteen broods, observed in 1949; 59 birds, out of eighteen broods, observed in 1950; and 44 birds, out of twenty six broods, observed in 1951. Altogether they were 38 male, 47 female and 172 juvenile. — In 1948, I saw a male, which I had ringed the previous year, but failed to take it again. In 1949, I took one male, which I ringed the year before. In 1950, I succeeded in taking three males, out of which I had ringed one in 1948, and two in 1949. In the latter year, I took another ringed male, which had been marked by me as a nestling, at about three miles from where I took it (Csillebérc). In 1951, I took a female, which I had ringed in its nest the year before (at about 1 mile from where it had been taken), and two male, both wearing rings marked 1949. Apart these — which I succeeded taking twice, and which, but one, were all males, returning to their original breeding site — I could observe another two ringed males in 1950, and yet another four, in 1951. While unable to place the former two, I easily could identify the latter four, owing to their brightly coloured rings. One of them is wearing its ring the fourth year now.

In 1950, I found 3 different *Cuckoo-eggs* in various Lark's nests, and in 1951, 4 *Cuckoo-eggs* again.

I want to note, having taken most of the females of above-stated males as well, that I never was able to find a ringed-one amongst them, and indeed, never even observed a ringed female. I propose to give a full ethological account of my observations later.

Károly Koffán

Alauda a. arvensis L. — Feldlerche — als alpiner Vogel. Als ich am 28. April, 1948, den Gesang einer *Feldlerche* in einer Seehöhe von 2400 m, nahe dem damals fast noch völlig schneebedeckten Gipfel des Rosenocks in Kärnten vernahm, erstaunte ich darüber derart, dass ich erst nach längerem Zuhören wirklich überzeugt war, diese Vogelart vor mir zu haben. Zunächst dachte ich an einen sehr seltsamen und seltenen Ausnahmefall, denn mir war bisher nirgends in den Alpen eine Feldlerche über der Baumgrenze begegnet, und auch gelesen hatte ich darüber nichts. Während meiner monatelangen Suche nach den Brutplätzen des *Mornell-Regenpfeifers*

(*Charadrius morinellus* L.), 1948 und 1949 in den Nockbergen und in den Seetaleralpen, traf ich aber auf den Almen, in Höhen von 1900 bis 2300 m, immer wieder auf singende Feldlerchen, so dass ich allmählich die Überzeugung gewann, einem eigenartigen Vorkommen auf die Spur gekommen zu sein. Freilich dachte ich zuerst nicht an ein Brüten in solchen Höhen, sondern daran, es könnte sich, so wie bei *Rauchschwalben* und *Seglern*, die an schönen Tagen von den Tälern her bis 3000 m und höher fliegen, auch bei den Feldlerchen nur um einen vorübergehenden Besuch handeln. Mitte Juli 1948 jedoch, traf ich auf dem Höhenzug nordwestlich vom Königstuhl (2331 m), der die Grenze zwischen Salzburg und Kärnten bildet, Feldlerchen in grosser Zahl an. Immer wieder stieg eine singend über die herrlichen Mähwiesen empor, so dass ich mich eher auf der Steppe am Neusiedlersee, als auf einer Alm wähnte. Wie es alle diese Vögel zustande gebracht hatten, die ungemein harte Zeit zu überdauern, fragte ich voll Staunen, gab es doch in dieser Höhe damals seit Anfang Juni über zwanzig schwere Schneefälle. Brut, ist ganz bestimmt keine hochgekommen, während dieser Zeit. Ein neuerlicher Schneefall vereitelte meine Suche nach einem Nest. Erst am 25-ten Juli, 1948, fand ich auf dem Zirbitzkogel, in 2200 m Seehöhe, ein Gelege von drei Eiern, nachdem ich tags zuvor den langgesuchten Mornell-Regenpfeifer, unweit davon, zum erstenmal in meinem Leben gesichtet hatte. Im Jahre 1949 sangen die Feldlerchen schon bei meiner Ankunft auf dem Zirbitzkogel (Mitte April) eifrig, und am 6-ten Mai fand ich, in 2000 m Seehöhe, ein Nest mit 4 Eiern, das leider einige Tage später, durch einen sehr strengen Wintereinbruch vernichtet wurde. Auf Grund all dieser Beobachtungen kann ich daher behaupten, dass ich ein ausgedehntes Brutvorkommen der Feldlerche auf den Almen der südöstlichen Zentralalpen in Kärnten, Salzburg und Steiermark aufgefunden habe. Damit ist unsere Feldlercke nun gar zu einem alpinen Vogel geworden.

Die Frage, warum diese Vorkommen bisher allen Beobachtern völlig entgangen sind, lässt sich kaum beantworten, zumal gerade die Vogelwelt des Zirbitzkogels vor hundert Jahren, durch *Blasius Hanf*, den bekannten steierischen Ornithologen, eingehend bearbeitet worden ist. Sollten die Feldlerchen gar erst in neuester Zeit einen Vorstoss von Südost her in die Alpen unternommen, und die ihnen hier besonders zusagenden Almen besiedelt haben? Das scheint mir ganz unwahrscheinlich zu sein. Vielmehr glaube ich, dass diese Brutplätze uralte sind, und viel weiter in die Vergangenheit zurückreichen als manche in den Tälern oder im Flachland, die ja erst nach der Schaffung der Kultursteppe durch den Menschen, von den Feldlerchen in Besitz genommen werden konnten, während die Almen wohl seit eh und jeh einen gewissen steppenartigen Charakter aufweisen. Solcherart sehe ich das Vorkommen der Feldlerche auch nicht anders an, als das des *Steinschmätzers* (*Oenanthe oenanthe*), der in Österreich sowohl im Flachland, als auch weit verbreitet im Hochgebirge, über der Baumgrenze brütet. Über die Ankunft und den Fortzug von Feldlerche und Steinschmätzer in ihrem alpinen Wohngebiet, liegen kaum Beobachtungen vor, und die wenigen, die ich machen konnte, reichen nicht hin, um Vergleiche ziehen zu können, zwischen dem Verhalten der Gebirgs- und Tiefland-Population derselben Vogelart. Dies würde sicher sehr interessant sein, denn die Verhältnisse, unter denen die Feldlerchen des Murtales auf Feldern und Wiesen leben, unterscheiden sich nach Wetter, Nahrung, Feinde usw. grundlegend von denen der gewissermassen in der Polarregion liegenden Almen, obgleich es

den Feldlerchen möglich wäre, durch einen Flug von kaum einer Viertelstunde Dauer, jederzeit von einem Gebiet in das Andere zu kommen. So harren hier noch viele Fragen ihrer Lösung. Vorerst wäre es aber wohl nötig zu erfahren, ob auch anderwärts in den Alpen, oder in anderen Gebirgen Europas, Feldlerchen in alpinen Lagen brüten.

Dr. Hans Franke

Night passage of *Alauda a. arvensis* — Skylark — and *Anthus t. trivialis* — Tree Pipit — over the city of Budapest. On 8 and 9 September, 1950, between 9,30 and 10 p. m., under a rather overcast sky and with a light southern breeze, a party of *Tree Pipit*, and on 18 October, between 9,30 and 10,15 a. m. — under similar meteorological conditions — a flock of *Skylark*, passed in a broad wave over Szabadság-tér, Budapest.

József Dandl

***Eremophila alpestris flava* Gm. — Shore Lark — in the outskirts of Győr.** On 18 November, 1951, on the highroad near Nagyszentjános railway-station, I observed a *Shore Lark*, looking for grit on the road.

József Nagy

***Trichodroma m. muraria* L. — Wallcreeper — in Ujdiósgyőr.** On 20 October, 1951, at 5,30 a. m., I saw a *Wallcreeper* on hill "Kerekhegy", over Ujdiósgyőr. The bird has been investigating an old barrackbuilding, for about 4—5 minutes. The distance from Lillafüred — where this bird is fairly common — is about 3 miles.

György Bársony

Latest occurrences of *Trichodroma m. muraria* L. — Wallcreeper. — Late occurrences of *Wallcreeper* (1947—1949), were summarized by me on pp. 168/191—192 of "Aquila", Vol. 51—54. To this I am now able to add the following data: In late November, 1949, we have been observing (*Lajos Jancsó* and myself), a specimen of this bird for several days on the walls of Vajdahunyadvár, Budapest. On 6 November, 1950, two were seen again, on one of the towers of the same building, and on 6 January, 1951, one specimen again. These repeated occurrences prove that these birds, when migrating over the town, will often stop for a few days' rest, staying on some suitable steeple or stonewall, considering it probably as a wellcome island on the sea of buildings. — On 8 October 1950, *Keve* recorded this bird from Gyenesdiás (Lake-Balaton), where he observed it in a small stone quarry. It also has been recorded, in December 1949, on the ruins of Margaret-Island, Budapest, by *Vilmos Szabó*; and also, in October 1950, on the ruins of Szarvaskő-castle.

In 1951, the *Wallcreeper* appeared in Budapest again. The first has been observed by *Sándor Sziráczky*, on the wall of a house in Mester-Street. On 29 October, a specimen appeared again on the wall of Vajdahunyadvár, while on the same day, *Dr. Sebő Endrődy* observed two, on a wall in Orlay-Street. On 18 December, I saw one myself, on the Millennial Monument. Between 20—22 December, my son reported having seen single specimens: on the Krisztinaváros church-steeple, over the Buda-side entrance of the Tunnel, and on two other nearby buildings, respectively. On 21 January, 1952, „*Biotin*” obtained a specimen, which lost its way into the building of Szent-Imre-road Highschool, where, however, it perished. (*Endrődy & Lengyel*.)

Dr. Imre Pátkai

Abundance of *Panurus biarmicus russicus* Brehm — Bearded Titmouse — in the autumn of 1950. On Lake-Fehértó, outside the city of Szeged, *Bearded Titmouse* could certainly not be called an everyday's occurrence, as 2—3 years may go by, without a single specimen being seen. Whenever I was able to observe it, it never has been more than an occasional small party of 12—16. Appearing in October—November as a rule, it even happened now and then that a few of them wintered. Yet, in the autumn of 1950, they arrived in numbers never heard of before, invading reedbeds bordering the fishponds. First small parties could be observed on 15 October, and from then onwards, their numbers increased daily and rapidly. By 22 October, their unmistakable note could be heard all along the reed around the fishponds, in a length of 10 miles approximately. On 29 October, no conspicuous increase could be noticed, but on 7 November, they literally overcrowded the reeds, even those parts where it happens to be sparse and transparent. By 18 November, their numbers showed a considerable decrease, but still a good many could be seen. On 3 December, two smallish flocks were left only. — Between 10—13 January, 1951, we (*Pátkai, Szijj, Vertse* and myself) again observed a fair amount. — This unusually high-numbered appearance of these birds is the more remarkable, as in the previous fall (1949), and indeed, throughout the last winter, not one of them could be seen. My notes of 1948, record but one small party of 12—15, on 21 October.

Parts of the big invasion of 1950, have also been recorded from Dunaszeg, (*Pátkai*), Tata, (*Z. Porga*), and Csantavér, (*Csornai*). *Dr. Peter Beretzka*

Peculiar death of *Aegithalos caudatus* L. — Long-Tailed Titmouse. — In 1948, a dead *Long-tailed Titmouse* has been found, as shown on the enclosed photograph. The bird, while seeking food on a thistle, got somehow stuck between the hooks; trying to get free, it apparently got more and more entangled, very much like being caught by birdlime. *Béla Vida*

Preying instinct of *Lanius c. collurio* L. — Red-Backed Shrike. — At Mátrafüred, in the summer of 1944, a *Red-backed Shrike* came flying towards me, carrying a small bird in its claws. On being scared, it dropped its prey — a *Nightingale* (*Luscinia m. megarhyncha Brehm*) — of which, head, breast and wings were left only. On another occasion, I observed a *Red-backed Shrike*, seizing a young bird out of a flock of *Finches* (*Fringilla c. coelebs* L.), but dropping it on being scared. The Finch was still alive, dying however, within a few minutes in my hands. — In the Csiki-hills of Budaörs, on 16 June, 1949, at about 7 p. m., I noticed a young *Tree Pipit* (*Anthus t. trivialis* L.), being fed by its mother. I succeeded in taking the juvenile, and, having ringed it, immediately let it go again. Hardly did it launch itself into the air, when a *Red-backed Shrike* dashed upon it, and gripping it, settled on the ground holding its desperately shrieking prey. However, on seeing me approach, he let it go. The small Pipit was bleeding freely from head and neck, a blood-filled blister, the size of a pea, hanging below one of its eyes. I replaced it to where it has been originally taken from, but despite its mother's repeated attempts of trying to feed it, it did not seem to react at all. Returning there an hour or so later, I found the fledgeling lying prone, its wounds swarming with ants. Lifting it up, however, it suddenly came to and flew off, screaming.

Károly Koffán

Emberiza hortulana L. — Ortolan Bunting — in the county of Békés. On 5 May, 1950, I visited the Game Reserve in Doboz, when the familiar note of *Ortolan Bunting* caught my ear. Its song sounds very much like a *Yellow Bunting's* (*Emberiza c. citrinella* L.), only being a bit shorter. It sounds rather like an unfinished strophe of the latter bird, which is exactly what made me listen. I secured the bird for my collection. Later in the day, I saw yet another specimen, on the edge of an orchard.

Dr. Imre Pátkai

Nesting of *Emberiza hortulana* L. — Ortolan Bunting — in Trans-Danubia. *Ortolan Bunting* is a very unusual visitor of these parts. So far, it has been recorded to breed once only, namely in the vicinity of Budapest (Budaörs—Gödöllő). On 21 May, 1948, I found it nesting near Pécs, within the 50-acre vineyards of Szentmiklós-hegy, one of the southern foothills of Mecsek-Mountains, near the village of Patacs. The nest was found under a vine, in that stony, terraced vineyard. Constructed entirely of dry grass, lined with horsehair and root-fibres, it held a clutch of six clean eggs, showing the typical colour of *Ortolan*-eggs. The breeding pair, perched on top of the stakes, could be observed at quite a close range.

Dr. Lajos Horváth

***Emberiza hortulana* L. — Ortolan Bunting — on Farkashegy, near Budaörs.** In former times the *Ortolan* has been a well-known breeder around Budaörs, and has been collected here frequently, even by Ornithologists of foreign countries, mainly by Englishmen. Since about twenty years, however, the bird seemed to have disappeared for good. The first specimen I saw again, was on 27 April, 1947; the bird, on catching sight of me, flew off quite soundlessly. In May, *Károly Koffán* and myself observed a pair, and indeed, even found their nest, underneath a hawthorn bush; it contained a clutch of 5 eggs, one of which — to prove our find — we sent up to the Institute of Ornithology. The brood has been successful; I ringed the juveniles on 1 June, and the male on 9 June, 1947. During April and May of 1948, 1949 and 1950, the typical note of 4—5 males could be heard regularly, and 2—3 females could be observed as well. Their nest, however, I failed to find throughout those years. The birds used to arrive late in April, and by August—September, were not to be seen anymore. (Observation being carried out one day a week only.)

József Dandl

***Emberiza c. cia* L. — Meadow or Rock-Bunting — at Budaörs.** On 17 July, 1950, at the northern foot of Odvashegy, I observed three *Rock-Bunting*, sitting on a hawthorn bush. On 24 December, I again met four male specimen on the southern slope of Farkashegy, and on 31 December six again, at about the same place.

József Dandl

Recent occurrence of *Emberiza c. cia* L. — Meadow or Rock-Bunting — in the district of Budapest. On 27 March, 1950, while walking up towards Fehérhegy, near Solymár, I was attracted by a very lively and shy looking bird, moving about in the bushes, alongside the path. It took me quite a while to identify it as being a male specimen of *Meadow or Rock-Bunting*. I just want to mention that in earlier years, while still living in Transylvania, I frequently heard about this bird, as having been observed

there occasionally, though I actually never came across it myself. So for instance, *Sándor Szabó* told me having seen these birds in May, 1921, in the crevices of Torda and Tur respectively. He also observed them there in earlier years, during the breeding season. *Miklós Béldi* saw a pair on 28 August, 1949, on Székelyfő. There may have been more, of course. He also observed a pair in late July, 1950, on Pilis-hill, near Nagyenyed.

Dr. Arvéd Mannsberg

Überwinternde *Emberiza c. cia* L. — *Zippammer* — und *Emberiza cirrus* L. — *Zaunammer*. — In Österreich is die *Zippammer*, nach *Franke*, sehr selten. Ich selbst konnte hier nur an zwei Stellen, je ein singendes Mänchen verhören: am 14-ten Mai 1938, bei Dürnstein in der Wachau, und am 21-ten Mai 1939, am Aufstieg zum Schneeberg, hinter Puchberg. Die *Zaunammer* hat in den Jahren 1934—1938 in zwei Paaren, auf einem Ausläufer des Anningers, dem cca 300 m hohen Frauenstein, bei Mödling gebrütet. Meine letzte Beobachtung datiert vom 1-ten Jänner, 1939. An diesem kalten Wintertag fand ich zu meiner grössten Überraschung, am südlichen Ortsende von Mödling, unter anderen Finkenvögel, ein überwinterndes Mänchen der *Zaunammer*. Der Platz, an dem sich der Vogel auf einem Gartenzaun gezeigt hatte, liegt zwei Km. östlich seines Brutplatzes, etwa 70—80 m. tiefer als dieser. Der Höheunterschied ist so gering, dass die 80 m. allein keine ausschlagende Rolle spielen dürften, wahrscheinlich eher der Unterschied der Gelände. Von der *Zippammer* schreibt *Reiser (Orn, Balc., I, p. 97)*: „Zur Brutzeit sucht sie die Höhenlagen auf, während sie im Winter die Niederungen bevorzugt.“ Das Gleiche dürfte wohl auch für die *Zaunammer* zutreffen. Mehrfache vergebliche Besuche des Brutplatzes in den Wintermonaten liessen mich erst annehmen, der Vogel sei eben im Oktober in sein ferneres Winterquartier nach Südosten abgezogen. Die Feststellung der überwinternden *Zippammer* bei Budapest, und meine zwar einmalige Winterbeobachtung der *Zaunammer*, lassen aber doch noch den Schluss zu, dass auch die *Zaunammer*, wenigstens das Mänchen, im Wiener Becken regelmässig überwintert hat.

Rudolf Lugitsch
(Mödling, bei Wien)

***Montifringilla n. nivalis* L. — *Brambling* — in the outskirts of Budapest.** On 23 March, 1940, at about 2,30 p. m., I observed a greyish bird within some shrub, on the stony top of Hármashatárhegy. As it flew off, white wing-coverts and white tail showed conspicuously. Having described a semi-circle, the bird came back again. It seemed remarkably tame, so I was able to have a good look at it, from a distance of about 3—4 yards, and could undoubtedly ascertain it to be a *Brambling*. *József Dandl*

Occurrence of *Carduelis flammea cabaret* P. L. S. Müller — *Lesser Redpoll*. — In the fall of 1944, in between the caged birds of *József Kurucz*, my attention was caught by a peculiarly coloured *Redpoll*. The man stated having caught it near Esztergom, in company of some other *Redpolls*. Examining the bird, I found it to be the *Lesser Redpoll*. The live specimen has been sent to the Institute of Ornithology. *József Dandl*

***Emberiza schoeniclus intermedia* Degl. — *Dalmatian Reed-Bunting* in Hungary.** *Dalmatian Reed-Bunting* has been established a

Hungarian resident in 1918, by *Chernel*. He believed this subspecies to be typical for Southern Hungary. *Vönöczky-Schenk* on the other hand, came to the conclusion (see his study on Lake-Fertő, 1917) that all Hungarian *Reed-Buntings* (being rather thick-beaked) should belong to the above subspecies. *Steinbacher* however, in 1930, made *Reed-Butings* of the Carpathian Basin to be a special subspecies (*Emberiza schoeniclus stresemanni*). So *Vönöczky-Schenk*, in 1940, eliminated *Emberiza schoeniclus intermedia* from his nomenclature. In 1943, *Keve and Zimmermann*, while inspecting Reed-Buntings of Lake-Fertő in the Vienna Museum, found three specimen of *intermedia* there. (For particulars see Balf, 1923, 11. November; Feketeváros, 4 January, 1939 & 30 March, 1940.) (Fragm. Faun. Hung. VI. 1943, p. 133.) So this subspecies has been reincluded into the Fauna of Hungary. — On 20 March, 1937, *László Nagy* obtained one specimen near Dinnyés, which they (*Nagy and Vasvári*) identified as *Emberiza schoeniclus intermedia*. This, however, has been published but recently, the specimen having been destroyed during the bombardement. — Recently obtained material impelled us to examine our Collections thoroughly on this matter. As a result, three specimen were found and determined as *Emberiza schoeniclus intermedia* Degl. Namely: September 30th, 1943, collected by *Pátkai* in Agárd; March 20th, 1950, collected by *Keve* in "Kisbalaton"; October 18th, 1950, collected by *Sziji* in Dinnyés. — These particulars prove that *Dalmatian Reed-Bunting*, whose breeding haunts were given by *Steinbacher* to be the Western parts of Balkan Peninsula, will, during its autumn, winter and early spring movements, straggle up into Trans-Danubia, as far as the Danube-line. Accordingly, this Reed-Bunting belongs to the group of Irregular Visitors, which, on their northerly wanderings, occasionally appear within the Carpathian Basin, similar to *Cettia cetti*, *Accipiter badius brevipes*, *Pelecanus onocrotalus*, *Tadornata adorna*, or *Nettarufina*. (*Cetti's Warbler*, *Shikra*, *Dalmatian Pelican*, *Common Sheld Duck*, *Redcrested Pochard*.)

Dr. András Keve & József Sziji

Coccothraustes c. coccothraustes L. — Hawfinch — feeding its brooding mate. On 30 April, 1950, in the vicinity of Kóspallag, I had the opportunity to observe a male *Hawfinch*, feeding its female in the breeding-season. It was bringing food regularly. On its arrival, the mother bird would immediately leave the nest, sit on a nearby bough, flapping her wings while being fed, exactly, like she would be a juvenile.

József Sopronyi

Carduelis spinus — Siskin — abnormally coloured. On 27 October, 1949, I obtained a peculiarly coloured *Siskin*, on Hármashatárhegy, near Budapest. A male bird, it had a symmetrical yellow patch (of 1 square-cm approx.) on its crown, instead of the usual greyish black. The rest of its plumage, appeared to be normal.

Bátor Bókai

Disaster of Swallows on Lake-Balaton. On 13—15 August, 1949, we had unusually heavy rains and a sudden drop of temperature. *Swallows* (*Hirundo rustica* & *Delichon urbica*), behaved exactly as they did in the autumn of 1931, when so many of them perished, owing to similar weather conditions. Some of them were cruising quite low over the

ground, while scores sat weary and shivering on the sodden earth, on telegraph wires and sheltered spots of buildings, trying to keep each other warm. A good many were found dead. *Sándor Nagy* also reported a high number of dead Swallows, having been washed out on the lakeshore, at Balatonfüred. — *István Horváth* reported from Siófok a dead Swallow, wearing a ring marked "Praha M. 160155", which through kindly information received from Ing. O. *Kaldec*, proved to be a *Sand Martin* (*Riparia A. riparia*), having been ringed on 9 June, 1949, at Cyhne (near Prague) (50 04', 14 14'). So the heavy disaster, which overtook our Swallows, in 1949, seems to have included some Tsecoslovakian victims too.

Dr. András Keve

Increase of *Delichon u. urbica* L. — House-Martin — in the city of Győr. Previous to 1940, the *House-Martin* has been breeding in two districts of this town only. Both are outlying, suburban districts, of a rather village-like appearance. While in the city proper, we never noticed this bird before. Having returned here after 10 years of absence in 1949, I was glad to see the House Martin breeding right in the heart of the town. On one of the big city blocks, I found as much as nine nests: two on the northwest-ern, six on the southwestern, and one on the southeastern side.

Imre Nagy

Curious ways of nesting on the foothills of Meesek-Mountains. In one of the houses of Pécsvárad, a *Spotted Flycatcher* (*Muscicapastriata Pall.*) built its nest on top of a flowerpot, which stands on a small board, over a low door, at a height of 1,90 metres. The brood consisted of a single juvenile only, which, despite people passing continuously under the nest, was successfully reared. The pot's rightful owner, however, a plant named *Tradescantia*, perished under the strain. (1949). — A *Barn-Swallow* (*Hirundo rustica*), put its nest on top of the iron gate of the Revenue Office — a rather restless nesting site to choose. (1947.) — At another house, the *Great Titmouse* (*Parus maior*) selected the iron tube, supporting the gate. The tube has a diameter of 3 inches, while the nest stood but 1 metre over the ground. Yet the brood was reared successfully.

Ede Agrádi

***Erythropygia galactotes* ssp. — Rufous Warbler — in the district of Budapest.** On 26 September, 1949, while ringing some *Warblers*, taken with a net, in a scrubby, dry riverbed near Nagykovácsi, my attention was caught by a small bird, the size of a *Nightingale*, sitting on a twig of a small bush, just about 5 yards off the net. My friend *Tibor Farkas* at once noticed the conspicuous bar on the bird's head, while I kept looking at the white tips of the tailfeathers. In a few moments the bird had disappeared within the dense scrub, and though we did our best, we could not see it again. But from what we did see, we made the conclusion of having observed a *Rufous Warbler*.

József Dandl

***Aerocephalus paludicola* Vieill. — Aquatic Warbler — nesting in the county of Baranya.** *Aquatic Warbler* breeding in Hungary was first recorded by *Lovassy*, in 1927. He very much earlier, in 1891, at the show given in honour of II. International Ornithological Congress, exhibit-

ed a brood of two eggs of Aquatic Warbler, which however could not be traced either in the National Museum, or in the Balaton Museum. In 1940, *König* took pictures of this bird, nesting on Lake-Fertő. On 1 June, 1948, I found it breeding in Pellérd (city of Baranya), to where I kept coming back since 1943, without ever having met the bird before. The nest was found ashore the shallowest of several fishponds. This pond's southwestern corner is bordered with rather dense, reedy scrub, about fifty metres broad and two-hundred long — an ideal nesting site for *Reed- and Marsh-Warbler*, *Cracke*, *Savi's Warbler*, etc., whose nests could be found there regularly, too. The water is but 4–12 inches deep. I found the *Aquatic Warbler's* nest woven inbetween the rushes, at about twenty inches above the surface; the female was busily brooding on her clutch of 4 eggs, which are marked with greyish-green dots, on a somewhat lighter base of the same colour. As to their size, they rather looked dissimilar, three being visibly smaller, while the fourth seemed nearly as big as a *Sedge-Warbler's*. As regards eggs of this latter bird, we found them to be of an earthen hew, marked with very delicate black scribbles on their thicker end.

The Aquatic-Warbler's nest did not seem to differ from that of the Sedge-Warbler's.

Dr. Lajos Horváth

Fatal accident of breeding *Acrocephalus a. arundinaceus* L. — Great Reed-Warbler. — Migrating birds are subjects to various accidents "en route". (See *Schenk*, "Aquila" LI–LIV, pp. 176–177 & 200.) Most of them get killed flying against wires, or into blinding lights (lamps, light; houses, flaring oil-wells, etc.) Of night migrants, having lost their life over the township of Szeged, I examined: *Bittern*, *Quail*, *Woodcock*, *Jack-Snipe* and *Stone-Curlew*. I enumerate them according number of occurrences, which shows that night migrants can never avoid obstacles as easily, as can high-speed day-travellers like for instance *Doves*, who would slip cleverly through any tangle of wires.

During this year's breeding season, I observed an occurrence of particular interest, hitherto unsolved. At one of the big fishponds of „Fehértó” (near Szeged), there stands a small white-washed building, a sort of primitive shooting-box. Next to its southern, sunlit wall, during the month of June, I twice found dead *Reed-Warblers*. First, one was found only, then after a few days, two again. The bodies were quite recent; they had been found early in the morning, and night prowlers like polecats, stoats, weasles and hedgehogs would have soon done away with any dead bird. So it seemed more than probable that birds got killed by flying against that dazzling white wall. The two birds found in the second instance, may have dashed themselves against the wall, while chasing each other. I do not suppose similar accidents to be as uncommon, as they may seem. What struck me as being rather peculiar, was that of so many different kind of birds, *Great Reed-Warblers* have been found only.

Dr. Peter Beretzky

A few words about the nesting of *Sylvia c. curruca* L. — Lesser Whitethroat —. Informations on the nesting of *Lesser Whitethroat* appear to be rather incomplete, particularly as far as Hungary is concerned. This fact set me thinking all the more, as, when moving here from Transylvania, I hardly ever met this bird in the district of Budapest, whereas in my former home it could be called an everyday's occurrence. I could not even find

it on Lake-Velence, where I had plenty of opportunity to observe *Warblers*. In connection to *Niethammer's* observations, it may not be without interest to state some of my earlier, Transylvanian experiences. At that period, my main observation-site has been the garden of our house in Kolozsvár's Király-street, where, owing to space, quiet environment, manifold trees, suitable bushes and other neighbouring gardens, birds could be studied at leisure. Indeed, that garden has been the favourite haunt of a great many singing birds, both resident and migrant. And incidentally, one of the most typical bird of that garden has been the *Lesser Whitethroat*. Year by year we had a few breeding pair. According to my notes from 1908: April 13th: First Lesser Whitethroat appeared; 20 April: a pair; 29 April: nest, being built in dense bush, at a height of 1,36 m. above ground; consists mainly of dry vegetable and root-fibres, rather loosely woven; 3 May: the first egg; 4 May: the second; 5 May: the third; 7 May: the fourth, and at sunset of the same day, the fifth egg. May 19: eggs about to be hatched; 20 May: four juveniles hatched; whereabouts of fifth egg unknown, may have been removed by parent birds. Was never found. 30 May: nest empty. 4 June: well developed juveniles on nearby bush. No second brood. 23 September: last seen. — 1909. — 10—19 April: Have been away during these days, found Lesser Whitethroats already here. 20 April: a mated pair. 10 May: found nest on pine, rather close to trunk, at a height of 1,60 m, containing already clutch of five. 18 May: four youngsters hatched. 27 May: nest empty. 28 May: 4 adults and 2 juveniles observed. 14 June: Young-ones fully developed. 14 July: 5—6 specimen seen. — 1910. — 11 April: First specimen seen. 15 April: the first pair. 17 April: nest about ready in "Ribes aureum" bush, 1,50 m above ground. 21 April: the first, 22 April: the second egg. 26 April: five eggs. 3 May: nest empty, one unbroken egg on ground, the rest disappeared, though clutch of five still there yesterday. Nest quite intact. 7 June: three well-developed youngsters, seem to have come over from neighbour's garden. — 1911. — 19 April: the first seen. 23 April: half-built nest on rather sparse goosebush, 1,50 m above ground. Nest been destroyed later. — 1912. — 5 April: first seen. Apparently does not breed in garden this year. 25 April: repeatedly observed, as carrying nesting material into neighbour's garden. Early May: hardly to be seen. 20 May: 3 pairs observed at same time. 28 May: fully fledged juveniles. 6 June: three adult pairs and many youngsters; garden seems "full of them". 28 August: happy warbling audible. 19 September: 6—8 specimen seen. 24 September: 4—5 again. 1 October: last seen. — 1913. — Have been away in early spring, as well, as during breeding time, observations therefore incomplete. Lesser Whitethroat, however, seem to have decreased this year; may not even have bred here. — In 1914 I had to leave Kolozsvár, lacking opportunity of regular observation in the following years. However, while revisiting Transylvania between 1918 and 1922, I could observe this bird regularly, hearing its familiar note of call every spring.

Dr. Arvéd Mannsberg

Zur Ökologie des *Phylloscopus b. bonelli* Vieill. — Berglaubsänger. Der *Berglaubsänger*, der bekanntermassen in trockenen Berg- und Hügelland brütet, wobei er Kieferbestand, oder solche Einschlüge mindestens bevorzugt, wenn nicht verlangt, erscheint auch alljährlich — nicht vor dem 1-ten Mai — als Brutvogel in der nächsten Umgebung Wiens,

insbesonders an den mit der Schwarzföhre (*Pinus austriaca*) bestandenen Kalkbergen südlich der Stadt. Am häufigsten trifft man ihn an einem Steilhang in der „Klausen“, bei Mödling. Diese Klamm zeigt förmlich klassisch, welche Anforderungen der Berglaubsänger in erster Linie an seinem Brutbau stellt: Die Klausen, deren Wände etwa 80 m über die Talsohle (240 m) aufsteigen, zieht als enger Einschnitt, in einer Länge von ungefähr 1 km von Mödling nach der westlichen Brühl. Beide zu Tal fallenden Steilhänge tragen lockeren Föhrenwuchs. Während nun der nach Süden schauende Abfall, trotz der günstigeren Himmelsrichtung, nicht einen einzigen Berglaubsänger aufweist, beherbergt der nach Norden zeigende Hang, den nur Strasse, Bach und Fussweg trennen, zahlreiche „bonelli“. So sehr die Art — bei sonst gleichen Verhältnissen — die Süd- und Ostlage bevorzugen mag, ist doch nicht dieser Faktor ausschlagend, sondern ist das primäre Erfordernis zu seiner Ansiedlung, das Vorhandensein von Unterholz. Der so bodenscheue Vogel kann die, durch Unterwuchs gebildeten Treppen nicht entbehren, die von seinem Sing- und Lebensraum zu Bodennest führen. Der Berglaubsänger nimmt hier lieber den nach Norden weisenden Abhang mit Unterholz (*Ulmus campestris*, *Viburnum lantana*, *Amelanchia vulgaris*, etc.), und meidet vollkommen den unterwuchslosen, sonnigen Gegenhang.

Rudolf Lugitsch

Nachtragsbericht zum Vorkommen des *Hippolais pallida elaeica* Lind.
— **Balkan Blass-Spötter** — bei Káty. In der Jubiläumnummer der „Aquila“ berichtete ich, dass ich den *Balkan Blass-Spötter* im Felberwalde der Gemeinde Káty bei Neusatz, als Brutvogel beobachtete. Als Beweismaterial sandte ich einen am Nest abgefangenen Vogel und zwei Gelege zu je vier Eiern, samt Nestern an das Ungarische Ornithologische Institut. Diese Beweismaterial wurde leider bei der Zerstörung des Institutes vernichtet, in meiner Sammlung befindet sich aber unversehrt ein Gelege des Blass-Spötters, welches ich am 7-ten Juni 1938, im selben Gelände als erstes entdeckt habe, mit drei Spöttereiern nebst einem Kuckucksei. Eine fachgemässe Beschreibung des eingesandten Vogels, sowie der Eier und Nester, hat *Vönöczky* in derselben Nummer der „Aquila“ veröffentlicht. Als Nachtrag füge ich hier die Daten über das sich in meinem Besitz befindliche Gelege mit dem Kuckucksei hinzu. Masse der Eier sind: des Kuckuckseies 21×15.5 ; der Spöttereier 17.3×13 , 17×13 , und 16.8×13 mm. Grundfarbe des Kuckuckseies ist ein blasses Grünlich-Blau, welches beiläufig mit der grünlich-blauen Grundfarbe der Eier des grauen Fliegenfängers übereinstimmt, nur zieht sich die Farbe des Kuckuckseies etwas ins Grauliche. Die untere Schalenzeichnung besteht aus sehr kleinen, bräunlich-grauen, verwaschenen Pünktchen, die auf der ganzen Oberfläche des Eies, ziemlich gleichmässig verteilt sind, und sich hier und da zu wolkigen Flecken verdichten. Diese untere Zeichnung ist mit unregelmässig verstreuten, auffallenderen Flecken von derselben, aber dunklerer Farbe bedeckt. Einige dieser Flecken haben einen dunkleren Kern, andere sind mehr oder weniger wolkig verwaschen, verdichten sich und verfliessen ineinander am stumpfen Ende, und hier heben sich einige dunklere Punkte aus der Wolkenzeichnung hervor. Die Zeichnung der drei Spöttereier stimmt mit der Beschreibung *Vönöczky's* überein, ich muss aber hinzufügen, dass deren Grundfarbe ganz zart und fast unmerklich weichselfarbig angehaucht erscheint. Ich bemerke noch, dass es Spöttereier gibt, bei denen diese leichte Nuancierung mehr, bei anderen weniger

bemerkbar ist. Die Schale des Kuckuckseies ist schwach glänzend, die Spötereier sind hingegen vollkommen glanzlos.

Dr. A. Trischler

Particulars on migration of *Hippolais pallida elaeica* Lind. — Olivaceous Warbler —. On May 17, 1949, *Olivaceous Warblers* arrived at Csantavér. Their plumage still appears to be somewhat worn, their song too, being rather primitive yet. It had been heard last on 27 September, 1949, at our home cottage, in Szeghegy. In 1950, these birds left us late in September.

Richard Csornai

Rectification of *Acrocephalus palustris* Bechst. — Marsh-Warbler — having been erroneously taken for *Hippolais pallida elaeica* Lind. — Olivaceous Warbler —. On pp. 157 & 179, Vol. 51. of "Aquila" I recorded occurrence of *Olivaceous Warbler* at Ujpest. This record, however, turned out to be erroneous, as the bird, on closer examination, was proved to be a *Marsh-Warbler*. As regards this latter, its numbers have been noticeably increasing in this district lately. Their favourite haunts are two dense willow-groves, stretching alongside the Danube, in a length of 500 and 800 metres respectively. In 1948, I found the number of pairs nesting within those two groves, to be 17. In 1949, owing to indifferent health, I could not keep an exact record, but in 1950, I put the breeding pairs to be about as much as 30. That particular year they stayed very late, being still here on 27 September, while in former years they were leaving late in August, as a rule.

Róbert Muray

***Luscinia luscinia* L. — Thrush Nightingale or Sprosser — in Budapest and surrounding country.** In the district of Budapest, the *Thrush Nightingale* is a regular passage migrant. Of its breeding in Hungary, however, we have no reliable records. *Kálmán Wurga* mentions the probability of this bird having bred near Sátoraljaújhely and even states having inspected a proving specimen. ("Aquila", 1929—30, p. 136.) According to unauthentic informations, solitary males have also been observed during breeding time, but always seemed to disappear within a few days. Their fall migration on the other hand, can be observed every year. Specially in case of a cold spell and rain, which apparently slows them down a bit, as then even several may be seen together. They either travel singly, or gathered into small flocks. Specimens obtained out of those flocks, however, invariably proved to be young birds. I suppose that youngsters of the same brood may keep together for a considerable time, that is, after the mault, and even as long as fall migration. It goes without saying that unity in those small flocks of travelling Sprossers, is always much looser than in a party of Titmice for instance. — First migrating Sprossers would appear at about 15—20 August. Migration — judging from numbers of passing birds — will reach its height between late August and early September. The birds preferably roost near water, in some broom-, or willow-grove, specially, if these happen to be interwoven with elder, stinging nettle and brambleberry. Shrubby ditches, or dense accacia thickets are liked as well. The presence of these birds can be noticed at once by their quarrelling noisily with their smaller relative, the common *Nightingale* (*Luscinia m. megarhyncha* Brehm). It is a well-known fact that these two can't stand the sight of each other, and start squabbling as soon as they meet.

This tendency to fight can also be observed in caged Nightingales. — As to the dates of migration, they have been observed as follows: 15 August, 1950: 1 specimen; 20 August: 1 specimen; 23 August: 2 specimen.

Tibor Farkas

Nesting of *Cinclus cinclus* ssp. — Dipper —. While on observation work between Nagymaros and Visegrád, on April 14–15, 1949, the first *Dipper* nest was found along the Börzsöny millrace, well concealed between some washed-out tree roots. Entrance to the nest was so narrow that two fingers could hardly reach into it. It contained a clutch of 5 eggs. On nearby stones, protruding from brook, Dipper's pellets were found, mainly containing remains of fish. The second nest we discovered on 15 April, in the brook "Mill-valley", Visegrád. This nest was just being built, and at a rather curious spot too. Into a small cavity of a wellnigh perpendicular rock, Dippers stuck their nest, swallow fashion. It did not, however, appear to be a lucky choice, being quite close to the road and rather conspicuous. Our doubts proved to be justified, for when *József Szijj* inspected the place again on 22 May, he found the nest had been abandoned. Dippers were still there, however, and may have picked a better nesting site. Pellets, found there, did not show remains of fish.

László Szijj

***Muscicapa p. parva* Bechst. — Red-Breasted Flycatcher — and *Turdus viscivorus viscivorus* L. — Mistle-Thrush — breeding in Pilis-Mountains.** In the summer of 1949, when in company of *József Szijj*, we were walking the woods around Dobogókő, the nesting of *Redbreasted Flycatcher* could be ascertained. On 24 July, a male could be observed, singing gaily on top of a tall beech, near "Hoffmann-spring". The bird left its perch, coming lower down, even as far as the bushes surrounding the spring; but as soon as I tried to get a closer view, it at once receded to the topmost trees. Proceeding along the brook, looking for Dippers observed there back in 1942, we met another four or five Red-breasted Flycatchers, singing their lively little song. We also found, in some dense bush bordering the brook, a fully fledged brood. The young Flycatchers looked in many ways (colour, behaviour) like young Redbreasts, except their note, which rather reminded me of the chatter of young Redstarts, when being fed by their mother. Later we again twice could hear the call-note of young Flycatchers, on the north slope of Dobogókő, in the tall forest looking down towards the Danube. So there certainly can't be any doubt as to the Redbreasted-Flycatcher being a regular breeder in Pilis-Mountains. In late May, 1950, I again repeatedly heard this bird's call in the woods around Dobogókő, as well, as in the forests near the tourist's cabin on Kevélynyereg. Of their breeding in 1950, however, having been unable to come back later, I have no records. It should be noted though, that a brood of, this bird, to be seen in the postwar collection of our Institute of Ornithology, bears the inscription: Pilisszentkereszt, 26 May, 1895.

On 25 June, 1950, in the accacia-groves just outside the village of Piliscsaba, I came upon the nest of the *Mistle-Thrush* (*Turdus v. viscivorus* L.). It had been built rather close to the trunk, at a height of about two metres, into the bifurcation of a small branch. It seemed rather inefficient work, long blades of straw dangling out of it, like out of a Sparrow's nest. I probably would not even have noticed it, if the mother bird's anxious

call and fluttering would not have caught my attention. Climbing up to have a look, I found two eggs and one newly-hatched juvenile. — On 3 July, on the northern slope of Zsiroshegy, I again came across a pair of anxiously calling *Mistle-Thrush*, but failed to discover their nest. I hope to be able to record some more about this bird in the coming season.

Tibor Farkas

***Prunella collaris* Scop. — Alpine Accentor — on Farkashegy, near Budaörs.** In late February, 1944, on a stone-heap in a quarry, I observed an *Alpine Accentor*. The bird seemed curiously tame and enabled me to take several pictures. (See *Pátkai*, "Aquila", Vol. 51—54, pp. 169 & 193.)

József Dandl

***Prunella c. collaris* Scop. — Alpine Accentor — on Mount-Gellért, Budapest.** On 10 February, 1951, between rocks of the Danube-side of Mount-Gellért, four specimen of *Alpine Accentor* could be observed. They could be seen there any day, up to 11, March, 1951. In daytime they used to keep between the rocks, apparently seeking seeds between the stones. But they never seemed to spend the night. At about 5 p. m. — one hour before dark — they regularly left in a northerly direction, to return at about 9,30 p. m. next morning.

László Szijj

***Prunella c. collaris* Scop. — Alpine Accentor — in Börzsöny-woods.** On 7 December, 1951, I observed an *Alpine Accentor*, in a stone pit, between Szokolya and Királyrét.

József Szijj

Notes on the nesting of *Corvidae* in Hungary. In May, 1949, in the Budapest suburb Hűvösvölgy, a *Jay* (*Garrulus g. glandarius*) tried to build its nest under the eaves of a cottage, at about one yard from one of the windows. In doing this, however, she had been disturbed, when she had another similar try, quite close to another window of the same cottage, but was not allowed to finish her work either. Next year, in May 1950, she insisted trying the same trick again, finally succeeding in building her nest under the eaves of the neighbouring bungallow, at about 20 inches from one of the windows, where she successfully hatched her brood of seven. In 1951, she returned to the first cottage, and succeeded rearing her brood on the very spot, where she had failed doing so in 1949.

As a complement of *Tibor Barthos's* record in "Aquila", (Vol. 51—54, pp. 170 & 193—194), it should be noted that in 1916, *Kristóf Festetics*, in his Rinyabesnyő-woods (Sziágy-pusztá), observed two breeding pair of *Raven* (*Corvus c. corax* L.), and in 1917, one pair again. In 1946 and 1947, at a few miles' distance from aforesaid site, in the woods of Bócörpuszta (Hedrehely), *István Gálosi* has found a nesting pair again. He states, the birds having appeared in November 1946, started nesting in March, 1947. After rearing their brood, the Ravens could be seen within the district as long as December, 1947. Then, however, they disappeared.

József Festetics

***Corvus c. corax* L. — Raven — breeding in Gálosfa.** In the vicinity of Gálosfa (county of Somogy), in the so called "Sasrét"-woods, the *Raven* has been breeding since years. I can not exactly remember the year the first pair arrived; not being disturbed, they increased within a few years

to three breeding pair. In 1951, however, one pair could be observed only. According to Forest Officer *Hernesz*, the Raven-pair, owing to manifold disturbances, left after breeding, as soon as it could. *László Szemere*

Corvus c. corax L. — Raven — in the West of Mecsek-Mountains. In April, 1928, I observed some *Ravens* near Bakóca, and then after a long interval of 15 years, I again met a few near Bószénfa, at about 13 miles east from the place I saw them in 1928. *István Fekete*

Nucifraga c. caryocatactes L. — Nutcracker — and Parus cristatus — Crested Titmouse — near Keszthely. The *Nutcracker* is but an accidental winter visitor of Lake-Balaton district. It has been recorded from near Keszthely in 1911, by *Lovassy*. Another specimen from Keszthely was sent up by myself to the Institute of Ornithology, on 20 November, 1943. In late February 1949, it has been recorded by *József Pöntör*, near Vonyarc. — The *Crested Titmouse* happens to be another rare wanderer of this district. Up till now, we had but a single record of this bird: On February 23th, 1933, *Olga Sebestyén* observed a flock of 10–12, on Tihany-Peninsula. Nothing was heard ever since, until on 12 January 1950, when I was lucky to meet a small party, in the pine forest of Vonyarc—Vashegy. Latest occurrence of this bird has been recorded by *Keve*, who observed a few specimen on 8 October, 1950, in the firwoods, above Gyenesdiás.

Sándor Hoffmann

Pyrrhocorax p. pyrrhocorax — Chough — in the district of Budapest. On May 5, 1949, on Mártonhegy, outside Budapest, *Béla Szócs*, *Lipót Szaller* and myself, observed a strange black bird, the size of a Jay; it flew right over us, travelling due north, at no considerable height. Its flight too, seemed rather like a Jay's, while its orange bill was conspicuously noticeable. Considering above statement, we believe to have seen a straggling specimen of *Chough*. *József Szócs*

Ornithological notes from Abyssinia. In March 1934, when arriving from Jibuti to Addis-Abeba, I was surprised to find *Kites* just as plentiful, as in Aden (Arabia), while in Jibuti (Somaliland), not one of these birds could be seen. There Gulls seem to take their place, snapping up offals (including meat), just like any Kite would.

Weaver-Birds seem to adapt themselves to civilisation, suspending their nests on telegraph wires. It is a gladdening sight from the train-window, to look at those busy birds, weaving their nests amongst earsplitting chatter and a great deal of wingflapping. Grass-blades are tied with beak and foot, flapping wings maintaining the balance. Besides *Weavers*, there are *Bee-eaters*, *Rollers*, and *Swallows* sitting all along the wires.

White Storks (*Ciconia c. ciconia* L.) arrive in Addis-Abeba by the middle of September, in small parties of 5–10, while the main body passes over Danakil and Somaliland, where they can be seen in hundreds. Near Dirre-Adowa, I remember having seen a big gathering of at least a thousand migrant *Storks*, having a rest in a dry riverbed. — In late April, 1949, in the vicinity of Addis-Abeba, I observed two seedy-looking Storks, in company of some *Sacred Ibis* (*Threskiornis aethiopica* *Latham*); when trying to get within range, they went off. These Storks decidedly seemed

to be sick. Quite a lot of Storks are perishing hereabouts, which, to my mind, can be attributed to the poison employed by the British to destroy locust in Danakil and Somaliland. Locust, as is well known, forms one of the main diets of Storks in Africa.

This year (1949), the rainy season has set in late in June, so scores of various waterbirds can be observed. On July 24th, the followings are breeding: *Rostratula bengalensis*, *Gallinago nigripennis*, *Coturnicops ayresi macmillani*, as well as most of the *Finches* which are now doing their mating dress. In early August, great numbers of *Gallinago media* arrive. On 20 February, 1949, I obtained a *Limnocryptes minimus*. On 20 October, 1948, I got a *Corncrake or Land-Rail* (*Crex crex*). I also secured *Coturnicops* for the British Museum.

On 12 December, 1948, at Modjo (Mid-Abyssinia), I obtained a male specimen of *Turnix sylvatica lepurana Smith*, which I gave to the Hungarian Institute of Ornithology. The bird had strawyellow irises.

Mátyás Gajdács (Addis-Abeba)

Birds nesting in company. On 23 May, 1949, in the oak-woods near Ács, I came upon an old solitary poplar, which had many holes in its trunk, presumably all hewn by *Woodpeckers*. In five different holes, being all within a height of 2–4 yards, I found the following breeding birds: 2 pairs of *Tree-Sparrow* (*Passer m. montanus* L.) 1 pair of *Nuthatch* (*Sitta europaea caesia* Wolf), 1 pair of *Green Woodpecker* (*Picus v. viridis* L.), and 1 pair of *Roller* (*Coracias g. garrulus* L.). At the start, a lot of fighting was going on, specially between Sparrows and Nuthatches, but disagreements soon got settled, good terms being re-established.

Miklós Janisch

Ornithological Notes from Börzsöny. Forest Official *Pál Kiss*, supplied me with the following notes from Hideghegy, near Kóspallag; in 1951.: *Eagle-Owl* (*Bubo b. bubo* L.) breeding within the rocks of "Fokhagymás". — 15 October: a covey of *Hazelhen* (*Tetrastes bonasia*), flushed in Szénpatak-valley, near Királyrét. 16 October: Call-note of *Black Woodpecker* (*Dryocopus martius*) was heard. — *Serpent Eagle* (*Circaetus gallicus*), *Booted Eagle* (*Hieräetus pennatus*), *Buzzard* (*Buteo buteo*), *Kite*, (both, *Common* and *Black*) (*Milvus m. milvus* & *Milvus m. migrans*), all breeding in the woodlands of Királyrét. *Saker Falcon* (*Falco ch. cherrug* Gray) bred on the cliffs of Peröcsény. *Kestrel* (*Falco t. tinnunculus*), breeding in various places.

Passing migrants observed: *Ring-Ousel* (*Turdus t. torquatus* L.), mid-April, 1951. — *Nutcracker* (*Nucifraga c. caryocatactes* L.), 24 December, 1948. — *Waxwing* (*Bombycilla g. garrulus* L.), January, 1951. — *Rough-legged Buzzard* (*Buteo l. lagopus Brünn.*), 16, October, 1951. — *Red-footed Falcon* (*Falco v. vespertinus* L.) to be seen occasionally.

László Szemere

Ornithological News from the county of Sáros. In the spring of 1951, I found *Phylloscopus bonellii*, breeding near Bártfa. Six pair of *Black Stork* (*Ciconia c. nigra*) are kept in evidence. Have again

found (third time) *Rock-Pipit's* nest (*Anthus spinoletta*). *Raven* (*Corvus c. corax*) settled since 1947, as permanent resident.

Tibor Weisz

Ornithological News from the "Hortobágy". In April 1948, I obtained a specimen of *Red-breasted Goose* (*Branta ruficollis* Pall.), which has been set up for our local club. — A specimen of *Ruddy Duck* (*Oyura leucocephala*) was shot by *András Radó* in 1947 or 1948, on the river Tisza, near Hajdúböszörmény. — At the same period, a pair of *Avocet* (*Recurvirostra avosetta* L.) appeared in Pród, on the small lake "Nagykaján". Being spring-time, it was hoped they would stay and breed. However, they went on again, having stopped there for about a month. — In early spring of 1947, on a Hortobágy-ranche named "Sárkány", I was shown a wing of a *Griffon Vulture* (*Gyps fulvus fulvus* *Habl.*); the local cowherd stated, having repeatedly seen "two of these big barenecked birds sitting about on the ground", so he shot one of them. — During the summer of 1948, we had a great many *Crane* (*Grus g. grus* L.) on the Hortobágy; they used to roost around the fishponds and tanks, doing a lot of damage to the young maizefields. — The *Great Bustard* (*Otis t. tarda* L.) has been increasing nicely during 1945—1948. But owing to disturbances, they did not keep together, and scattered all over the big plains. Previous to 1945, you easily could draw the boundaries of *Bustard-haunts* on your map. The big "droves", being hardly ever disturbed, kept and bred within a limited area. Now, looking for undisturbed nesting sites, they have become widely distributed, so you can see leas of them at a time. — The many *Magpies* (*Pica p. pica* L.) of this district, in case of storm, will shelter in the big reed-beds, and indeed, will even keep there night and day. (See *Vertse*, "Aquila" LI—LIV, 1944—47 (1950), pp. 169 & 193.)

Balázs Kövér

Migration Notes from the county of Bihar. Observations recorded from Erdőgyarak (Gyiorac). *Crane* (*Grus g. grus* L.), first seen on 71 March, 1951; there were two flocks of 45 and 13 respectively; 19 March: 103; 25 March: 14 + 37 + 23 + 9; 27 March: 6; 28 March: 85; 1 April: 22; 7 April: 19 birds were seen. — *White-Stork* (*Ciconia c. ciconia* L.): On 1 April, 1951, from 10,15 till 10,45 a. m., there is a steady, but continual flow of migrants; every minute a new flock of 5—40 would appear on the western, eastern or southern sky, concentrating over the plains at a great height; then having soared around for a few minutes, they all would disappear in a northerly direction. Their numbers I guessed to have been three-hundred, at the very least. — *Bee-eaters* (*Merops apiaster* L.) arrived between 15—20 May; a good many could be seen on the passage, though some of them may have stayed and bred in the high banks of the Körös river. — In the late afternoon of 1 June, three parties of *Little Egret* (*Egretta g. garzetta* L.) came over, consisting of 4, 6, and 10 birds respectively; arriving from the West, they disappeared behind a small grove of mixed trees, near the ricefields. On 5 June their haunt was found, and on 8 June, eight mated pair could be observed. They started breeding in the company of some *Heron* (*Ardea c. cinerea* L.), *Night-Heron* (*Nycticorax n. nycticorax* L.), *Rook* (*Corvus f. frugilegus*) and *Jackdaw* (*Corvus monedula*).

Miklós Béli

Phaenological notes from Talabor-Valley. Observations recorded from the valley of the Talabor, near Alsószinevér. 9 March, 1943, at an altitude of 3300 ft: Weather having cleared out after a heavy snowfall, *Ring-Ousel* (*Turdus torquatus*) and *Milles-Thursh* (*Turdus v. viscivorus* L.) moving about conspicuously. 12 March: In Nagyág völgy (Gorgánhegy), mating-note (lek) of *Capercaillie* (*Tetrao u. urogallus* L.) was first heard. 16 March: frogs, snakes and butterflies appeared. 17 March: Spell of bad weather, set in, lasting a week, stopping every movement; all animal life seemed to have ceased, hardly a bird can be seen, mating display of *Capercaillie* interrupted. 24 March: Things get going again. 25 March: First *White Wagtail* (*Motacilla a. alba* L.) in Ozera-valley. March 27: First *Gray Wagtail* (*Motacilla c. cinerea*) in Talabor-valley. 31 March: *Hoopoe* (*Upupa e. epops* L.) and *Yellow Wagtail* (*Motacilla flava*) seen. 1—4 April: snow-storm. 5 April: despite layer of snow 12 inches deep, *Black-Stork* (*Ciconia nigra* L.) arrived in Talabor-valley. 6 April: *Black-Stork* (*Ciconia nigra* L.) in Ozera-valley. 10 April: *Redstart* (*Phoenicurus ph. phoenicurus* L.) in Talabor-valley. 11 May: Flock of *Redbreast* (*Erithacus rubecula*) in Talabor-valley. 14 April: Lively mating display ("lek") of *Capercaillies* on Gorgánhegy. Weather turning mild and sunny. 15 April: *Kestrel* (*Falco t. tinnunculus* L.) in Talabor-valley. 16 April: *Golden Eagle* (*Aquila ch. chrysaetus* L.) in Talabor-valley. First *Woodcock* (*Scolopax r. rusticola* L.) seen. 17 April: *Swallows* (*Hirundo r. rustica* L.) arrived. 18 April: *Swallows* on Ozera-valley. 20 April: *Teal* (*Anas c. crecca* L.) in the valley of Berezovce. 21 April: *House-Sparrow* (*Passer d. domesticus* L.) observed in Alsószinevér — a very unusual sight, have never seen one there before.

Ákos Szederjey

Birds and Colorado-Beetle. Colorado-Beetle, belonging to the family of Chrysomelida, discharges a smelly secretion, this being the likely reason of most birds refusing to take it. According to V. Speyer, however, *Starlings* (*Sturnus vulgaris*) will feed on Colorado-Beetle. *Ubrizsy* also records from France, where *Quails* (*Coturnix c. coturnix*) were greedily devouring the "potato-beetle".

During the summer of 1947, I made some experiments, by feeding poultry with Colorado-Beetle and its larvae. Out of the poultry running about freely, hens, chicks, guineafowls and turkeys refused to take either beetle or larva. They picked at it though, but immediately left it, wiping their beak disgustedly. Only, fowl having been penned up for a considerable time, would take the beetles. This convinced me that poultry could not be used successfully in the fight against Colorado-Beetle, though German experiments showed, that various kinds of birds could be made into very useful cooperators in biological defense work.

Prof. Dr. G. Adolf Manninger

Starlings and Thrushes destroying larvae of May-Bug. In 1950, Botanical Research Institute was doing some experimental work in the Vittnyéd-woods of Fertőendréd. They were trying to work out some scientific plan against the ravages of caterpillars. We had already observed during spring tillage that birds were picking up a fair amount of caterpillars; according

to forester *István Szabó*, these birds were mainly *Starlings* (*Sturnus v. vulgaris* L.) and various *Thrushes* (*Turdidae*). Importance of these birds was proved when in October the number of caterpillars per square yard was found to be about 50% less than it has been early in May. The remarkable decrease of caterpillars probably can not be attributed to the birds only, still, their useful work could certainly not be denied.

Ferenc Homonnay

***Perdix p. perdix* L. — Partridge — destroying *Erannis defoliaria*.**

In the winter of 1950, while engaged in some research work on *Erannis defoliaria*, I could observe, how *Partridges* will destroy that harmful moth. I first noticed this on 1 December, 1959, when, walking along a heavily damaged row of trees, I flushed a covey of Partridge. Examining the foot of the tree, from under which the covey got up, I found the grass being nearly devoid of moth, while around stems examined before, the ground simply swarmed with those insects. Going on, I found the foot of the next trees cleaned as well. — The second instance happened on 29 December, when I perceived a covey of Partridge, moving about between that very same row of trees. This covey of five birds, I could observe at leisure. Steadily moving from one tree to the other, they seemingly did a systematical search around each stem. Examining the ground afterwards, I again found conditions as stated above. This time, however, the number of moths had very much decreased, as they nearly had stopped swarming. These observations have been done in the morning and early afternoon respectively.

Gábor Reichart

***Coluber longissimus* destroying Great Titmouse.** In a bungallow-garden of Pasarét, Budapest, my ear was caught by the plaintive and anxious call of a *Great Titmouse* (*Parus m. maior* L.). Arriving at the spot, I found a curled up snake (*Coluber longissimus*), while next to it sat the two remaining young of a brood of four Tits. Killing and dissecting the snake, remains of the two missing fledgelings came to light. The mother bird did not dare to come near her nest at all, that day. The two remaining juveniles, however, were reared successfully.

Dezső Dózsa

Birds being destroyed by Slugs. On the morning of 21 May, 1945, in Freundorf (Lower Bavaria), I found the two-days-old brood of a *Yellow Bunting* (*Emberiza c. citrinella* L.), having been attacked and devoured by big slugs. Five of these slimy black monsters stuck within the nest, while out of a brood of four, one nestling remained alive only; even this had been half skinned already. The rest had been simply gorged up by the slugs.

István Konok

Birds perishing in Slovakia. I was recently told by some friends that *Rooks* (*Corvus f. frugilegus* L.) have been perishing in great numbers around Vágsellye (Slovakia), during the winter of 1950—51. Under one of their favourite roosts (the trees of a small island), bodies of some 70 dead Rooks were found one morning.

In some of the surrounding villages, *House-Sparrows* (*Passer d. domesticus* L.) seem to be dying out wholesale. We also have reliable news of *Rooks* having dropped suddenly dead from the air. Our sus-

pitions have been confirmed by the local vet: chicken-plague is ravaging the district, three-hundred turkeys having perished on one of the farms, in a single night.

F. J. Turček

Anas c. crecca L. — Teal — in 1300 year old grave. During excavation works undertaken by the Győr Museum, some eighty ancient graves, dating from the VII and VIII Century, were laid open. Besides human bones, various animal bones, even those of birds were also found. Having inspected them, I can report the following:

Within remains of three different graves I was able to identify goose-bones (*Anser domesticus*?). In one of them, however, between *Anser*-bones, a few *Anas*-bones could be detected as well. On examining these latter thoroughly, they were found to be remains of *Anas c. crecca*. It certainly seems remarkable that these bones, — though fragments of course — should have kept in such comparatively discernible condition, during a span of thirteen Centuries. They also could be considered as a clue to our longtime predecessors — the Avar tribe's — hunting exploits.

Imre Nagy

INDEX ALPHABETICUS AVIUM

- Accipiter badius* 238, 254, (281), (282), (298)
Accipiter gentilis 77, 96, 136, 140, 141, 147, (151), (154), 202, 238, 239, 240, (282), (283)
Accipiter nisus 96, 136, 139, 140, 141, 147, (151), (154), 202
 Acrocephalidae 256
Acrocephalus arundinaceus 138, 139, 146, 247, 248, 256, (291), (300)
Acrocephalus paludicola 255, 256, (299), (300)
Acrocephalus palustris 138, 139, 140, 146, (153), 199, 258, 259, (303)
Acrocephalus schoenobaenus 136, 138, 139, 146, (151), 256, (300)
Acrocephalus scirpaceus 139, 146, 256, (300)
Aegithalos caudatus 140, 141, 146, (154), 198, 251, (295)
Aegolius funereus (207), (217)
Alauda arvensis 137, 138, 143, 146, (152), (155), 198, 249, 250, (292), (293), (294)
 Alaudidae (207), (213), (214), (215)
Alcedo atthis 147, 190
Alectoris graeca (68)
Anas acuta 102, 190
Anas angustirostris 233, 234, (277)
Anas crecca 162, (166), 202, 265, 267, 268, (309), (311)
Anas domestica 26, 228, (271)
Anas penelope 191
Anas platyrhynchos 26, (64), 101, 102, 139, 147, (153), 160, 162, (165), (166) 190, 202, (206), (207), (218), 241, (285)
Anas querquedula 102, 139, 147, (153), 159, 162, (163), (166), 190
Anas strepera 139, 147, (153), 190
 Anatidae 159, (163), 189, 192, 226, 232, 233, (269), (276)
Anser albifrons 101, 233, (276)
Anser anser 100, 101, 162, (166), 189, 190, 191, 192
Anser domesticus 228, 267, (271), (311)
Anser fabalis 101
 Anseridae 226 (269)
Anthus campestris 143, 146
Anthus pratensis 137, 146, (152)
Anthus rufogularis 191
Anthus spinoletta 190, 264, (308)
Anthus trivialis (54), 141, 142, 146, (155), 198, 250, 251, 252, (294), (295)
Aquila chrysaetus 77, 202, 237, 265, (281), (309)
Aquila clanga 193, 202
Aquila heliaca 77, (78), 96, 193, 238, (281)
Aquila pomarina 77, (78), 140, 147, (154), 202, 238, (281)
Ardea cinerea 23–32, (32–38), 81, 83, 84, 86, 87, 99, 137, 139, (152), 172, 173, 174, 175, 176, 177, 181, 183, 185, (186), (187), 189, 202, 234, 265, (278), (308)
Ardea purpurea 23, 30 (32), (35), (36), 81, 83, 84, 86, 87, 99, 100, 160, (164), 172, 173, 174, 175, 177, 178, 181, 182, (186), (187), 189, 234, (278)
 Ardeidae 23, 30, 31, (32), (35), (36), 81–87, 159, (163), 169–185, (186–187), 189, 191, 192, 234,
Ardeola ralloides 23, 31, (32), (36), 81, 83, 86, 87, 172, 173, 174, 175, 179, 182, 183, 184, 185, (186), (187), 190, 191, 234, (277), (278)
Arenaria interpres 229, (272)
Asio flammeus (207), (217)
Asio otus 95, (217)
Athene noctua 95, 140, 147, (154), 201, 242, (286)
Bombycilla garrulus (59), (60), (64), (65), 93, 199, (215), 264, (307)
Botaurus stellaris 23, 30, 31, (32), (36), 81, 100, 172, 173, (186)
Branta leucopsis 233, (276)
Branta ruficollis 233, 264, (276), (308)
Bubo bubo 77, (78), 140, 143, 144, 147, (154), (156), 201, (207), (217), 240, 241, 242, 263, (284), (285), (286), (307)
Bubulcus ibis 30, 190
Bucephala clangula 102
Burhinus oedicnemus 256, (300)

- Buteo buteo* 17, 77, 96, 140, 147, (154),
 202, 239, 264, (282), (283), (307)
Buteo buteo vulpinus 239, (283)
Buteo lagopus 264, (307)
- Calidris alpina* 26, 229, (272)
Capella gallinago 26, 103, 138, 148, 159,
 161, 162, (163), (166), 190, (218), 256,
 (300)
Capella media 263, (307)
Capella nigripennis 263, (307)
Caprimulgus europaeus (62), 141, 142, 143,
 147, (155)
Carduelis cannabina 140, 141, 143, 146,
 (154), 197, 239, (282)
Carduelis carduelis (64), 91, 140, 141, 146,
 197, 239, (282)
Carduelis flammea 146
Carduelis flammea cabaret 253, (297)
Carduelis flavirostris 191
Carduelis spinus (64), (65), 91, 146, 197,
 254, (298)
Certhia familiaris 141, 146, 198
 Certhiidae (62)
Cettia cetti 254, (298)
Charadrius apricarius 130
Charadrius apricarius altifrons 130
Charadrius apricarius apricarius 130
Charadrius dubius 190
Charadrius hiaticula 127—131, (131—
 132), 229, (272)
Charadrius hiaticula harrisoni 128, 130
Charadrius hiaticula hiaticula 128, 130,
 (132)
Charadrius hiaticula maior 128
Charadrius hiaticula psammodytes 128
Charadrius hiaticula semipalmatus 128
Charadrius hiaticula septentrionalis 128
Charadrius hiaticula tundrae 128, 129,
 130, (131), (132)
Charadrius morinellus 249, (292), (293)
 Charadriidae 161, (165), (207), (218)
Chlidonias hybrida 191, 228, (271)
Chlidonias leucoptera 190, 191
Chlidonias nigra 103, 190, 191
Chloris chloris (63), (64), (65), (66), (67),
 91, 136, 140, 141, 146, (151), 196, 197
Ciconia ciconia 24, 30, 31, (36), 41, (46),
 97, 98, 142, 147, 202, 235, 236, 240,
 262, 264, (278), (279), (283), (284), (306),
 (307), (308)
Ciconia nigra 98, 140, 147, (154), (155),
 236, 264, 265, (279), (280), (307), (309)
Cinclus cinclus 200, 201, 259, 260, (304)
Circaetus gallicus 77, (78), 140, 142, 147,
 263, 264, (307)
Circus aeruginosus 137, 139, 147, (152),
 (154), 162, (166), 192, 239, (283)
Circus cyaneus 239, (283)
Circus macrourus 96
Circus pygargus 77, (78), 96, 191
Clangula hyemalis 234, (277)
- Coccothraustes coccothraustes* (54), (62),
 (63), (64), (65), 91, 136, 140, 141, 146,
 (151), 196, (207), (213), (214), 254, (298)
Coloeus monedula 41, (46), 90, 136, 143,
 146, (151), 196, (207), (208), (211), (212),
 230, 241, 248, 265, (273), (285), (292),
 (308)
Columba oenas 140, 147, (154), 202, 203
Columba palumbus (64), 102, 140, 147,
 (154), 203,
Colymbus arcticus 225, (268)
Coracias garrulus 21, 41, 43, 44, (46), (47),
 (67), (68), 95, 201, 243, 244, 248, 262,
 263, (287), (288), (291), (292), (306),
 (307)
 Corvidae 21, (62), (208)
Corvus corax 195, 261, 264, (305), (306),
 (308)
Corvus cornix 41, 44, (46), (47), (53), 90,
 136, 140, 142, 146, (151), (155), 195,
 196, (207), (208), 230, (273), (284)
Corvus corone (207), (208)
Corvus frugilegus 17, 21, 41, 43, 44, 45,
 (46), (47), 90, 146, 195, 265, 267, (308),
 (310)
Coturnicops ayresi 263, (307)
Coturnix coturnix 45, (47), 106, 107, 138,
 143, 148, 256, 265, (300), (309)
Crex crex 41, (46), 105, 106, 138, 140,
 148, (207), (218), 263, (300), (307)
Crocethia alba 229, (272)
Cuculus canorus 41, (46), (54), 138, 139,
 141, 147, (153), 201, 247, 248, 258, (290),
 (291), (292), (302), (303)
Cygnus cygnus 228, 229, 232, (272), (275),
 (276)
- Delichon urbica* 94, 140, 147, (154), 201,
 254, 255, (298), (299)
 Dendroica (54)
Dryobates leucotos (62), (216), (217)
Dryobates maior (54), (60), (61), (64),
 (65), (66), (67), (68), 147, 201, (207),
 (216), (217)
Dryobates medius (64), 147, (216), (217)
Dryobates minor (62), (64), (216)
Dryobates syriacus 231, 245, 246, 247,
 (274), (289), (290)
 Dryobatidae (59), (60), (62), (65), (66),
 (67), 231, 247, (274), (290), (307)
Dryocopus martius (62), (66), 201, 243,
 244, 245, 263, (287), (288), (307)
- Egretta alba* 23—32, (32—38), 81, 83, 85,
 86, 87, 100, 170, 172, 173, 174, 175,
 176, 179, 180, 183, 184, 185, (186), (187),
 189, 191, 192
Egretta garzetta 23—32, (32—38), 81,
 83, 85, 86, 87, 172, 173, 174, 175, 176,
 179, 182, 183, 184, 185, (186), 190, 191,
 192, 234, 264, 265, (277), (308)
Emberiza calandra 41, (46), 138, 146, 197
Emberiza cia 252, 253, (296), (297)
Emberiza ciris 253, (297)

- Emberiza citrinella* (54), 137, 140, 141, 143, 146, (152), (154), 198, 252, 267, (296), (310)
Emberiza hortulana 143, 144, 146, (156), 252, (296)
Emberiza schoeniclus 138, 139
Emberiza schoeniclus canneti 254
Emberiza schoeniclus intermedia 191, 254, (297), (298)
Emberiza schoeniclus stresemanni 137, 146, (152), 254, (299)
 Emberizidae (62)
Eremophila alpestris (215), 250, (294)
Erithacus rubecula (60), (64), (65), 94, 136, 140, 141, 147, (151), (154), 200, 265, (309)
Erythropygia galactotes 255, (299)
- Falco cherrug* 77, (78), 239, 240, 264, (283), (284), (307)
Falco columbarius (207), (217), (218)
Falco naumanni (218)
Falco peregrinus 77, (78), 140, 147, (154)
Falco subbuteo 140, 142, (154), 202, (207), (217), (218)
Falco tinnunculus 21, 95, 96, 140, 143, 147, (154), (155), 202, (206), (207), (217), (218), 248, 264, 265, (292), (307), (309)
Falco vespertinus 21, 41, 43, 44, (46), (47), 95, (207), (217), (218), 240, 264, (284), (307)
 Falconidae (60), (62), (63), (67), 75–78, (78–79), (217), 226
Fratercula arctica 225, (268)
Fringilla coelebs (54), (59), (60), (62), (63), (64), 91, 136, 140, 141, 146, (151) (154), 197, (213), 251, (295)
Fringilla montifringilla 91, 136, 146, (151), 197, (213)
 Fringillidae (62), (63), 91, 137, (152), (213), (214), (215), 253, 263, (282), (297), (307)
Fulica atra 26, 106, 139, 144, 148, (156), 159, (163), 189, 192, 233, (277)
- Galerida cristata* 138, 143, 146, 198, (215), 248, 266, (292)
Gallinula chloropus 26, 106, 139, 148
 Galliformes (60), (61), (62)
Gallus domesticus 236, 242, 265, 267, (279), (286), (309), (311)
Garrulus glandarius 41, 43, (46), (47), (54), (56), (57), (58), (59), (60), (61), (62), (64), (65), (67), 141, 146, 196, (208), (211), (212), 261, (305)
Gelochelidon nilotica 160, (164), (165), 192, 228, (271)
Glareola pratincola 190
Grus grus 225, 226, 227, 264, (268), (269), (270), (308)
Gypaetus barbatus 236, 237, (280)
Gyps fulvus 237, 264, (280), (281), (308)
- Haematopus ostralegus* 128, 228, (271)
Haliaeetus albicilla 77, (78), 193, 234, (278)
Hieraetus pennatus 77, (78), 239, 264, (282), (283), (307)
Himantopus himantopus 159, 162, (163), (166), 228, (271), (272)
Hippolais pallida 258, (302), (303)
Hirundo rustica 26, 94, 140, 147, (154), 160, (165), 201, (207), (216), 249, 254, 255, 265, (293), (298), (299), (309)
 Hirundinidae (62), 162, (167), 262, (306)
Hydroprogne tschegrava 103, 229, (272), 273)
- Ixobrychus minutus* 23, 31, (32), (36), 81, 100, 139, 147, 172, 173, (186), 202, 256, (300)
- Jynx torquilla* 19, 95, 138, 140, 141, 147
- Lagopus lagopus* 205, (206), (208), (219), (220), (221)
Lagopus mutus 205, (206), (208), (219), (220), (221)
 Laniidae (62), (68), (215)
Lanius collurio 41, 45, (46), (55), 93, 138, 140, 141, 143, 146, 199, 251, (295)
Lanius excubitor 93, 146, 199
Lanius minor 41, (46), 92, 140, 146
Lanius senator 199
Larus argentatus 262, (306)
Larus fuscus 103
Larus melanocephalus 104, 227, 228, (270), (271)
Larus minutus 229, 230, (273)
Larus ridibundus 41, 43, 44, (46), (47), 104, 105, 160, 161, 162, (164), (165), (166), 190, 227, 228, 230, (270), (271)
Limosa lapponica 229, (272)
Limosa limosa 103, 190, 192
Locustella luscinioides 136, 139, 146, (151), 190, 256, (300)
Loxia curvirostra (62), (63), (65), 115–119, (119–120), 197, (207), (213)
Loxia curvirostra ehrmaki 118
Loxia curvirostra minussensis 118
Loxia curvirostra „rubrifasciata“ 197
Lullula arborea 91, 137, 143, 146, (152), 247, 248, 249, (290), (291), (292)
Luscinia luscinia 147, 200, 259, (303), (304)
Luscinia megarhyncha (54), (55), 136, 140, 141, 142, 147, (151), (154), (155), 251, 259, (295), (303), (304)
Luscinia svecica 94, 136, 139, 147, (151), 190
Lusciniala melanopogon 139, 146, (153), 190
Lymnocyptes minimus 103, 256, 263, (307)
Lyrurus tetrax (206), (208), (219), (220)

- Melanocorypha* (215)
Meleagris gallopavo 265, 267, (309), (311)
Mergus albellus 190
Merops apiaster 41, (46), 147, 262, 264, (306), (308)
Micropus apus 140, 147, (154), (207), (216), 242, 243, 249, (286), (287), (293)
Milvus migrans 238, 262, 264, (281), (306), (307)
Milvus milvus 77, (78), 264, (307)
Monticola saxatilis 93, 142, 143, 144, 147, (155), (156)
Montifringilla nivalis 253, (297)
Motacilla alba 19, 26, 136, 140, 141, 142, 143, 146, (151), (154), (155), 198, 265, (309)
Motacilla cinerea 190, 198, 265, (309)
Motacilla flava 136, 138, 146, (151), 190, 198, 265, (309)
 Motacillidae (215)
Muscicapa albicollis 93
Muscicapa parva 146, 260, (304)
Muscicapa striata 93, 199, 255, 258, (299)
 Muscicapidae (62)

Netta rufina 254, (298)
Nucifraga caryocatactes (56), (57), (61), (64), (65), 121–123, (123–125), 196, (207), (208), (211), (212), 261, 264, (306), (307)
Nucifraga caryocatactes caryocatactes 121, 122, (123), (124), (125), 196
Nucifraga caryocatactes macrorhyncha 121, 122, (123), (124), (125), 196, (206)
Nucifraga caryocatactes „relicta” 121, (123)
Numenius arquatus 161, 162, (165), (166), 190
Numida meleagris 265, (309)
Nyctea scandiaca (207), (217), 240, (284)
Nycticorax nycticorax 23, 26, 30, 31, (32), (33), (35), (36), 81, 83, 84, 86, 87, 100, 171, 172, 173, 174, 175, 178, 179, 181, 182, 183, 184, 185, (186), (187), 234, 265, (278), (308)
Nyroca ferina 102, 190
Nyroca nyroca 190, 233, (277)

Oenanthe oenanthe 137, 142, 143, 144, 147, (152), (155), (156), 200, 249, (293)
Oriolus oriolus (54), (62), 90, 91, 140, 146, 196, (216)
Otis tarda 226, 264, (269), (308)
Otus scops 242, (286)
Oxyura leucocephala 233, 264, (276), (277), (308)

Pandion haliaetus 96, 97
Panurus biarmicus 160, 161, 162, (165), (166), 190, 250, 251, (295)
 Paridae 17, (59), (62), (64), (65)
Parus ater (59), (64), (65), 198
Parus caeruleus 17, 20, (54), (64), 92, 140, 141, 146, 198
Parus cristatus 198, 261, (306)
Parus maior 17, 18, 19, 20, (59), (64), (65), 92, 140, 141, 146, 198, 255, 267, (299), (310)
Parus palustris 17, (59), (64), (65), 92, 140, 141, 146, 198
Passer domesticus 19, 91, 140, 146, (154), 197, 242, 248, 265, 267, (286), (292), (309), (310)
Passer montanus 19, 20, 21, (53), (62), (63), 138, 140, 146, (152), 197, 248, 263, 266, (292), (307)
Pastor roseus 41, (46)
Pelecanus crispus 231, 232, (275)
Pelecanus onocrotalus 191, 232, 254, (275), (298)
Perdix perdix 14, 21, 41, 45, (46), (47), 106, 138, 143, 144, 148, (156), 266, 267, (310)
Pernis apivorus 238, (282)
Phalacrocorax carbo 102, 176, (187), 190
Phasianus colchicus 21, 26, 41, 43, 45, (46), (47), (62), (64), (65), 107, 140, 141, 144, 148, (154), (156)
Philomachus pugnax 103, 162, (166), 190
Phoenicurus ochruros (60), (65), 94, 143, 144, 147, (156), 200, 265, (309)
Phoenicurus phoenicurus 136, 147, (151), 200, 265, (309)
Phylloscopus bonelli 257, 258, 264, (301), (302), (307)
Phylloscopus collybita (60), (65), 136, 140, 141, 146, (151), (154), 199
Phylloscopus sibilatrix 141, 146, 199
Phylloscopus trochilus 140, 141, 146, (154), 199
Pica pica 41, 43, 44, (46), (47), (59), (62), (67), (68), 136, 138, 139, 141, 146, (151), 196, (207), (208), (211), 247, 264, (284), (290), (308)
Picoides tridactylus (62)
Picus canus 140, 147, (153), 245, (289)
Picus viridis (62), (66), 201, 245, 263, (288), (289), (307)
Pinicola enucleator (207), (213)
Platalea leucorodia 81, 83, 85, 86, 87, 98, 172, 173, 174, 175, 180, 182, 183, 184, 185, (186), (187), 189, 191, 192
Plegadis falcinellus 81, 83, 85, 86, 87, 98, 172, 173, 174, 175, 176, 180, 181, 182, 183, 184, 185, (186), (187)
 Ploceidae 262, (306)
Podiceps cristatus 233, (277)
Podiceps griseigena 139, 147
Podiceps ruficollis 102
 Podicipidae 159, (163), 189, 233, (277)
Porzana parva 139, 148, 256
Porzana porzana 162, (166), (207), (218)
Porzana pusilla 190
Prunella collaris 260, 261, (305)
Prunella modularis 136, 147, (151), 200
Pyrhacorax graculus (207), (208), (209), (210), (211), (212)

- Pyrhocorax pyrrhocorax* (208), (209), (210), (211), 261, 262, (306)
Pyrrhula pyrrhula (63), (64), (65), 146, 197, (213)
Rallus aquaticus 26, 139, 148
Recurvirostra avosetta 103, 264, (308)
Regulus (54), (62)
Regulus regulus 146, 198, (214)
Remiz pendulinus 160, (165), 190
Riparia riparia 94, 95, 255, (299)
Rostratula bengalensis 263 (307)
Saxicola rubetra 41, 44, (46), (47), 138, 139, 147, (153), 200
Saxicola torquata 136, 137, 138, 139, 143, 147, (151), (152)
Scolopax rusticala (62), 103, 109–111, (111–113), 203, 256, 265, (300), (309)
Seiurus (54)
Serinus serinus (60), (65), 91, 140, 141, 146, 197
Sitta europaea (54), (59), (60), (61), (62), (64), (65), 91, 141, 146, 198, 263, (307)
Spatula clypeata 102, 190
Squatarola squatarola 228, 229, (271), (272)
Sterna albifrons 103
Sterna hirundo 103, 159, (163), 225, (268)
Streptopelia decaocto 230, 231, 256, (273), (274), (275), (300)
Streptopelia turtur (64), 103, 138, 147, 203
Strigiformes 17, 21, (62), (63)
Strix aluco 95, 140, 141, 143, 147, (154), 202, (217), 248, (292)
Strix uralensis 202
Sturnus vulgaris 19, 21, 41, 44, 45, (46), (47), (62), 90, 136, 140, 142, 146, (151), (155), 196, (207), (213), 265, 266, (309), (310)
Surnia ulula (206), (207), (217)
Sylvia atricapilla (59), (60), (64), (65), 93, 141, 146, 199
Sylvia borin 141, 146
Sylvia communis 93, 136, 140, 141, 143, 146, (151), 199
Sylvia curruca 136, 141, 147, (151), 200, 256, 257, (300), (301)
Sylvia nisoria 138, 140, 141, 146, (153)
Sylviidae (54), (55), (62), (64), 135, 144, (150), (156), (214), (215), 255, (299)
Tadorna tadorna 233, 254, (276), (298)
Tetrao urogallus (66), (67), 203, (206), (207), (218), (219), (220), 265, (309)
Tetraonidae (219), (220)
Tetrastes bonasia (62), (64), 203, 242, 263, (286), (307)
Threskiornis aethiopica 262, (306)
Tichodroma muraria 250, (294)
Tringa erythropus 159, 161, (163), (166), 190
Tringa glareola 159, 161, (163), (166), 190
Tringa hypoleucos 190
Tringa nebularia 159, 161, (163), (166), 190
Tringa ochropus 137, 147, (152), 159, 161, (163), (166), 190
Tringa stagnatilis 159, 161, 162, (163), (166), 229, (272)
Tringa totanus 26, 159, 161, (163), (166), 190, (218), 228, (271)
Tringidae 159, 160, 161, (163), (164), (166), 192
Troglodytes troglodytes 94, 136, 137, 147, (151), (152), 200
Turdidae (59), (60), (61), (62), (64), (66), (214), (215), 266, (310)
Turdus ericetorum (59), (64), (65), 93, 136, 141, 147, (151), (154), 200
Turdus merula 26, (54), (59), (60), (64), (65), 93, 141, 143, 144, 147, (156), 200
Turdus musicus (iliacus) 147
Turdus pilaris (59), (60), (65), 136, 147, (151), 230, (274)
Turdus torquatus (59), 200, (215), (216), 264, 265, (307), (309)
Turdus viscivorus (59), (60), (64), (65), 147, 200, (207), (215), (216), 260, 265, (304), (305), (309)
Turnix sylvatica 263, (307)
Tyto alba 95, 140, 142, 147, (154), (155)
Upupa epops 21, (62), 95, 140, 142, 143, 147, (154), (155), 201, 248, 265, (292), (309)
Vanellus vanellus 103, 137, 147, (152), 161, 162, (165), (166), 228, (271)
Vireo (54)

Felelős kiadó: Lányi Ottó. — Felelős szerkesztő: Vertse Albert. — Műszaki vezető: Gonda Pál
 Kézirat nyomdába adva: 1953 XII. 10. Megjelent 700 példányban 27³/₄ Á/5 iv terjedelemben, 25 ábrával.

— 540241 —

Készült a MNOSZ 5601–50 Á és 5602–50 Á szabványok szerint

12978 — Egyetemi Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Janka Gyula igazgató